ЖОБА

Денсаулық сақтау саласы

КӘСІПТІК СТАНДАРТ

кәсіптік қызмет саласы: Дәрігерлік практика

кәсіптік қызметтің кіші саласы: Сараптамалық-диагностикалық қызмет

«Клиникалық зертханалық диагностика»

1. Жалпы ережелер

1. Осы кәсіптік стандартта «денсаулық сақтау жүйесі» саласы, «медициналық қызмет» кіші саласы, «дәрігерлік практика» қызмет саласы «мамандандырылған практика: «Анестезиология және реаниматология (ересектер, балалар)» қызмет кіші саласындағы қызметтің біліктілік, құзыреттілік деңгейіне, мазмұнына, сапасы мен еңбек жағдайларына қойылатын талаптар айқындалады.

2. Кәсіптік стандарт:

ҚР Ұлттық біліктілік жүйесінің маңызды бөлігі болып табылады, оның негізінде білім беру бағдарламалары, сертификаттау жүйесіндегі стандарттар, лауазымдық нұсқаулықтар, қызметтің осы кіші саласының қызметкерлеріне арналған көтермелеу және ынталандыру жүйесі әзірленетін және жетілдірілетін болады.

Кәсіптік стандарт Ұлттық біліктілік шеңберінің, Денсаулық сақтау жүйесі біліктілігінің салалық шеңберінің талаптардың негізінде әзірленген жаңа технологиялардың пайда болуын, медициналық көрсетілетін қызметтердің қауіпсіздігі мен сапасының жетілдірілуін, медициналық көрсетілетін қызметтер нарығының «Анестезиология және реаниматология (ересектер, балалар)» мамандығы шеңберіндегі жаңа құзыреттерге мұқтаждықтарын ескере отырып ұдайы жаңартып тұру мүмкіндігі бар.

3. Осы кәсіптік стандартта мынадай терминдер мен анықтамалар пайдаланылады:

ұлттық біліктілік шеңбері – еңбек нарығында танылатын біліктілік деңгейлерін құрылымдық жағынан сипаттау;

1) еңбек нарығында танылатын біліктілік деңгейлерін құрылымдық жағынан сипаттау;

2) салалық біліктілік шеңбері – салада танылатын біліктілік деңгейлерін құрылымдық жағынан сипаттау;

3) кәсіптік стандарт – кәсіптік қызметтің нақты саласында біліктілік деңгейіне және құзыреттілікке, еңбек мазмұнына, сапасына және жағдайларына қойылатын талаптарды айқындайтын стандарт;

4) сала – шығарылатын өнімнің, өндіріс технологиясының, негізгі қорлар мен жұмыс істейтіндердің кәсіптік дағдысының ортақтығы тән кәсіпорындар мен ұйымдардың жиынтығы;

5) кәсіптік қызмет саласы – біріккен ортақ негізі (ұқсас немесе жуық мақсаты, объектілері, технологиялары, оның ішінде еңбек құралдары) бар және оларды орындау үшін ұқсас құзыреттер жинағы бар сала қызметі түрлерінің жиынтығы негізгі және қосалқы функцияларды іске асыруды көздейтін сала қызметінің бір бөлігі;

6) еңбек қызметінің түрі – кәсіптік қызмет саласының еңбек функцияларының тұтас жинағымен және оларды орындау үшін қажетті құзыреттіліктермен қалыптастырылған құрамдас бөлігі;

7) еңбек функциясы – еңбек процесінің бір немесе бірнеше міндеттерін шешуге бағытталған өзара байланысты іс-қимылдар жиынтығы;

8) міндет – нақты бір еңбек мәндері мен құралдарын пайдалана отырып еңбек функциясын іске асырумен байланысты іс-қимыл жиынтығы;

9) еңбек нысанасы – белгілі бір еңбек құралдарының көмегімен өнім жасау мақсатында қызметкердің іс-қимылы бағытталатын нысана;

10) еңбек құралдары – қызметкердің еңбек нысанасын бастапқы күйден өнімге айналдыру үшін пайдаланатын құралдары;

11) құзырет – еңбек қызметінде білімін, дағдысы мен тәжірибесін қолдану қабілеті;

12) кәсіп – арнайы теориялық білім мен арнайы даярлықтың, жұмыс тәжірибесінің нәтижесінде алынған практикалық дағдылар кешенін білуді талап ететін еңбек қызметінің түрі;

13) лауазым – ұйымның ұйымдық-әкімшілік сатысындағы функционалдық орын;

14) функционалдық карта – кәсіптік қызметтің белгілі бір саласының шеңберінде белгілі бір қызмет қызметкері орындайтын еңбек функциялары мен міндеттердің құрылымданған сипаттамасы;

15) кәсіптік стандарт бірлігі – еңбек қызметінің осы түрі үшін тұтас, аяқталған, қатысты түрде дербес және маңызды болып табылатын нақты еңбек функциясының толық сипаттамасынан тұратын кәсіптік стандарттың құрылымдық элементі;

16) біліктілік – қызметкердің белгілі бір қызмет түрі шеңберінде нақты функцияларды сапалы орындауға әзірлігі;

17) біліктілік деңгейі – күрделілігі, еңбек әрекетінің стандарттан тыс болуы, жауапкершілігі және дербестігі бойынша сараланатын қызметкерлер құзыреттілігіне қатысты талаптар жиынтығы;

18) дескриптор – СБШ тиісті біліктілік деңгейіндегі қызметкердің құзыретіне, дағдысы мен білімінің сипатына қойылатын талаптар жиынтығының қорытылған сипаты;

4. Құзыретке қойылатын талаптар параметрлер бойынша саралануы тиіс. Мысалы, кәсіптік қызметтегі орындалатын міндеттердің дербестігі, жауапкершілігі және қиындығы.

5. Осы кәсіптік стандартты әзірлеу мақсаты еңбек функцияларының, оларды іске асыру бойынша міндеттердің, «Анестезиология және реаниматология (ересектер, балалар)» қызметінің кіші саласы қызметкелерінің біліміне, білгірлігіне, дағдылары мен құзыреттеріне қойылатын тиісті талаптардың жүйелі және құрылымдық сипаттамасы болып табылады.

6. Аталған кәсіптік стандарт:

өзінің кәсіптік қызметін таңдауды жүзеге асыратын талапкерлер үшін;

одан әрі кәсіптік даму бағдары ретінде «Анестезиология және реаниматология (ересектер, балалар)» мамандығы бойынша денсаулық сақтау жүйесінің қызметкерлері үшін;

білім беру бағдарламаларын жетілдіру үшін бағдар ретінде медициналық білім беру саласындағы қызметкерлер үшін;

денсаулық сақтау ұйымдарының кадрлық қызметі үшін;

адами ресурстарды басқаруды жетілдіру үшін;

денсаулық сақтау ұйымдарының және Қазақстан Республикасы Денсаулық сақтау министрлігінің басшылары үшін;

жеке ұйымдар сияқты жалпы салада да тиімді кадрлық саясатты жүзеге асыру және адами ресурстарды дамыту үшін арналған.

7. Осы кәсіптік стандартта мынадай қысқартулар пайдаланылады:

АЛТ	Аланинаминотрансфераза
АСТ	Аспартатаминотрансфераза
АКТГ	Адренокортикотропты гормон
ВГ	Вирусты гепатит
ВИЧ	Адамның иммун тапшылығы вирусы

ВЦР	Бейнецифрлық тіркеу
ВПГ	Қарапайым алапес вирусы
ГК РК	ҚР мемлекеттік жіктеуіші
ГГТ	Гамма-глютамилтранспептидаза
ДТС	Диссеминирленген тамырішілік ұю синдромы
З	Міндеттер
ИФТ	Иммуноферментті талдау
ПАИ	Плазминоген активаторының ингибиторы
ҚНЖ	Қышқылдық-негізгі жағдай
МДС	Миелодиспластикалық синдромдар
ЛГ	Лютеинезирлеуші гормон
ЖТЛП	Жоғары тығызды липопротеидтер
ТТЛП	Төменгі тығызды липопротеидтер
ӨТТЛП	Өте төменгі тығызды липопротеидтер
ЛПО	Емдеу-профилактикалық ұйымдар
ЛДГ	Лактатдегирогеназа
НҚА	Нормативтік құқықтық актілер
СБШ	Салалық біліктілік шеңбері
ПТГ	Паратиреоидті гормон
ПТР	Полимеразды-тізбекті реакция
ҚР	Қазақстан Респубилкасы
СТГ	Соматотроптық гормон
ЕЖҚ	Еркін май қышқылдары
ТДМ	Терапиялық дәрі-дәрмектік мониторинг
ТГ	Триглицеридтер
ТТГ	Тиреотропті гормон
ІНФ	Ісіктер некрозының факторы
Ф	Функция
ФСГ	Фолликулостимулирлеуші гормон
ХЭ	Холинэстераза
СГЧ	Созылмалы гонадотропин
ЦМВ	Цитомегаловирус
СФ	Сілтілі фосфотаза
PhD	Докторантура
PAPP	Дауна синдромы қаупінің таңбасы
KPI	Тиімділіктің түйінді көрсеткіштері

2. Кәсіптік стандартының паспорты

8. Экономикалық қызмет түрлерінің номенклатурасына сәйкес кәсіптік стандартта ұсынылған экономикалық қызмет түрлері:

86.10.1 – Ауқымды бейінді ауруханалардың және мамандандырылған ауруханалардың (стационарлық науқастарды емдеу) қызметі;

86.22.0 – Арнайы дәрігерлік практика (маман дәрігерлер ұсынатын медициналық консультациялар мен ем).

9. Экономикалық (кәсіптік қызмет саласындағы) қызметтің негізгі мақсаты: Клиникалық зертханалық диагностика мамандығы бойынша мамандандырылған және жоғары мамандандырылған медициналық көмекті ұсыну.

10. Кәсіптік стандарт кәсіптік қызметтің кіші саласында қызметкерлерді ұстауға, сапасына және еңбек жағдайына, біліктілік пен құзыретке қойылатын талаптар. Стандарттың талабы қызметтің түрлеріне және аталған саланың мынадай кәсіптеріне жатады: «Клиникалық зертханалық диагностика» мамандығы бойынша ординатор-дәрігер (бейінді маман), «Клиникалық зертханалық диагностика» мамандығы бойынша сарапшы-дәрігер.

2.1 Қызметтің, кәсіптің, біліктілік деңгейлердің түрі

Р/с №	Қызмет түрінің атауы	Еңбек нарығының үрдісіні ескере отырып кәсіптің атауы	ҚР МЖ 01-2005 сәйкес кәсіптің атауы	ОРК біліктілік деңгейі
1	Арнайы дәрігерлік практика	«Клиникалық зертханалық диагностика» мамандығы бойынша ординатор-дәрігер (бейінді маман)	2221 дәрігер-маман	7.1 7.2 7.3 7.4
2	Арнайы дәрігерлік практика	«Клиникалық зертханалық диагностика» мамандығы бойынша сарапшы-дәрігер	2221 дәрігер-маман	7.3 7.4 8

3. Еңбек қызметі түрлерінің карточкасы:

3.1. Кәсіптің атауы клиникалық зертханалық диагностика дәрігері.

3.2. «Клиникалық зертханалық диагностика» мамандығы бойынша ординатор-дәрігердің (бейінді маманның) еңбек жағдайларына, білімі мен жұмыс тәжірибесіне қойылатын талаптар

Кәсбі бойынша жұмыс орындары болуы мүмкін *(кәсіпорын, ұйым)*	Амбулаториялық-емханалық көмекті, консультациялық-диагностикалық көмекті, стационарлық көмекті, стационарды алмастыратын көмекті, жедел медициналық жәрдемді, санитариялық авиацияны, төтенше жағдайлар кезінде медициналық көмекті, қалпына келтіріп емдеуді және медициналық оңалтуды, паллиативтік көмекті және мейіргерлік күтімді көрсететін ұйымдар	
Еңбектің зиянды және қауіпті жағдайлары	Науқастармен және зертханалық зерттеулер жүргізу кезінде биологиялық сұйықтықтармен жұмыс істеген кезде ауру жұқтыру қаупі. Құрамында реагенттер, реакциялық қоспалар бар химиялық заттар және тест-жүйелер тері бетіне, көз конъюнктивасына, нерв, тыныс алу немесе жүрек-қантамыр жүйесіне жағымсыз әсерлер етуі, аллергиялық реакциялар туғызуы мүмкін. Оптикалық және электрондық микроскоптармен жұмыс істеген кезде көру жүйесінің талуы. Писхоэмоционалдық жүктемелер. Медициналық көмек көрсету кезінде физикалық жапа шегу қаупі.	
Жұмысқа жіберудің ерекше шарттары	Медициналық кітапшаның болуы	
СШБ біліктілік деңгейі	**Кәсіптік білім беру және оқыту деңгейі**	**Талап етілетін жұмыс тәжірибесі**
7.1.В	Жоғары медициналық білімі, «Терапия», «Жалпы практика дәрігері», «Педиатрия»	Жұмыс тәжірибесі талап етілмейді.

	мамандығы бойынша интернатура, резидентура немесе «Клиникалық зертханалық диагностика» мамандығы бойынша қайта даярлық, «Клиникалық зертханалық диагностика» мамандығы бойынша маман сертификатының болуы.	
7.2.В	Жоғары медициналық білімі, «Терапия», «Жалпы практика дәрігері», «Педиатрия» мамандығы бойынша интернатура, резидентура немесе «Клиникалық зертханалық диагностика» мамандығы бойынша қайта даярлық, «Клиникалық зертханалық диагностика» мамандығы бойынша резидентура, соңғы 5 жылда мамандығы бойынша кемінде 216 сағат көлемінде біліктілігін арттыру.	Терапевт, педиатр, жалпы практика дәрігері лауазымында 7.1.В біліктілігімен кемінде 3 жыл жұмыс тәжірибесінің болуы.
7.3.В	Жоғары медициналық білімі, «Терапия», «Жалпы практика дәрігері», «Педиатрия» мамандығы бойынша интернатура, резидентура немесе «Клиникалық зертханалық диагностика» мамандығы бойынша қайта даярлық, «Клиникалық зертханалық диагностика» мамандығы бойынша резидентура, соңғы 5 жылда мамандығы бойынша кемінде 216 сағат көлемінде біліктілігін арттыру.	Терапевт, педиатр, жалпы практика дәрігері лауазымында 7.2.В біліктілігімен кемінде 3 жыл жұмыс тәжірибесінің болуы.
7.4.В	Жоғары медициналық білімі, «Терапия», «Жалпы практика дәрігері», «Педиатрия» мамандығы бойынша интернатура, резидентура немесе «Клиникалық зертханалық диагностика» мамандығы бойынша қайта даярлық, «Клиникалық зертханалық диагностика» мамандығы бойынша резидентура, соңғы 5 жылда мамандығы бойынша кемінде 216 сағат көлемінде біліктілігін арттыру.	Терапевт, педиатр, жалпы практика дәрігері лауазымында 7.3.В біліктілігімен кемінде 3 жыл немесе 7.2.В. біліктілігімен кемінде 5 жыл жұмыс тәжірибесінің болуы.

3.3. «Клиникалық зертханалық диагностика» мамандығы бойынша сарапшы-дәрігердің еңбек жағдайларына, білімі мен жұмыс тәжірибесіне қойылатын талаптар.

Кәсібі бойынша жұмыс істеуге болатын жерлер *(кәсіпорындар, ұйымдар)*	Аудандық, қалалық, облыстық және республикалық деңгейдегі денсаулық сақтау ұйымдары. Медициналық сақтандыру компаниялары. Медициналық және фармацевтикалық қызмет сапасын бақылау комитеті. Медициналық қызметке ақы төлеу комитеті. Денсаулық сақтауды басқарудың уәкілетті мемлекеттік органдары
Зиянды және қауіпті еңбек жағдайлары	Психоэмоциялық жүктемелер.

Жұмысқа рұқсат берудің ерекше шарттары	«Клиникалық зертханалық диагностика» мамандығы бойынша бірінші немесе жоғары санаттағы маман сертификатының болуы. Сарапшы дәрігер сертификатының болуы. Жеке медициналық кітапшасының болуы.

СШБ біліктілік деңгейі	**Кәсіптік білім беру және оқыту деңгейі**	**Талап етілетін жұмыс тәжірибесі**
7.3.В	«Клиникалық зертханалық диагностика» мамандығы бойынша жоғары медициналық білім, интернатура, магистратура, клиникалық ординатура немесе резидентура, кемінде 216 сағат көлемінде біліктілігін арттыру, соңғы 5 жылда мамандығы бойынша қайта даярлықтан өту, соңғы 5 жылда медициналық қызметтердің сапасын сараптау бойынша кемінде 216 сағат көлемінде біліктілігін арттыру.	«Клиникалық зертханалық диагностика» мамандығы бойынша 7.2.В біліктілігімен кемінде 3 жыл жұмыс тәжірибесінің болуы.
7.4.В	«Клиникалық зертханалық диагностика» мамандығы бойынша жоғары медициналық білім, интернатура, магистратура, клиникалық ординатура немесе резидентура, кемінде 216 сағат көлемінде біліктілігін арттыру, соңғы 5 жылда мамандығы бойынша қайта даярлықтан өту, соңғы 5 жылда медициналық қызметтердің сапасын сараптау бойынша кемінде 216 сағат көлемінде біліктілігін арттыру.	«Клиникалық зертханалық диагностика» мамандығы бойынша 7.3.В біліктілігімен кемінде 3 жыл жұмыс тәжірибесінің болуы.
8.	«Клиникалық зертханалық диагностика» мамандығы бойынша жоғары медициналық білім, интернатура, соңғы 5 жылда мамандығы бойынша кемінде 216 сағат көлемінде біліктілігін арттыру, соңғы 5 жылда медициналық қызметтердің сапасын сараптау бойынша кемінде 216 сағат көлемінде біліктілігін арттыру доктарантурасы, соңғы 5 жылда медициналық қызметтердің сапасын сараптау бойынша кемінде 216 сағат көлемінде біліктілігін арттыру, магистратура (ғылыми-педагогикалық) немесе іскерлік әкімшілендіру магистрі (MBA) және докторантура (PhD) немесе іскерлік әкімшілендіру докторы (DBA), медицина ғылымдары кандидатының немесе докторының ғылыми дәрежесі.	«Клиникалық зертханалық диагностика» мамандығы бойынша 7.4.В біліктілігімен кемінде 3 жыл жұмыс тәжірибесінің болуы.

3.3. «Клиникалық зертханалық диагностика» мамандығы бойынша ординатор-дәрігердің (бейінді маманның) еңбек функцияларының тізбесі

Еңбек функциясының №	**Еңбек функциясының атауы**

Ф 1	Құқықтық және регламенттеуші құжаттардың нормаларын сақтау.
Ф 2	Этика, деонтология және субординация қағидаларын сақтау.
Ф 3	Денсаулық сақтауды ұйымдастырудың санитариялық-гигиеналық режимінің нормаларын сақтау.
Ф 4	Денсаулық сақтау ұйымдарында еңбек қауіпсіздігі нормаларын сақтау.
Ф 5	Өз қызметін ұйымдастыру, өзін-өзі бақылау және ұдайы жетілдіру.
Ф 6	Шұғыл жағдайларда алғашқы медициналық көмек көрсету.
Ф 7	Пациенттің құқықтарын қамтамасыз ету.
Ф 8	Пациенттер мен әріптестеріне консультативтік-ақпараттық қолдау көрсету .
Ф 9	Медициналық қызметтер көрсету процестерін құжаттандыруды (оның ішінде электрондық) қамтамасыз ету.
Ф 10	Әдістемелік және зерттеушілік медициналық қызмет.
Ф 11	Шұғыл жағдайларда білікті медициналық көмек көрсету.
«Клиникалық зертханалық диагностика» мамандығы бойынша мамандандырылған және жоғары мамандандырылған медициналық көмек көрсету.	
Ф 12	Сараптамалық-диагностикалықт қызметтердің қағидалары мен тәртібін сақтау.
Ф 13	Клиникалық зертханалық зерттеулер сапасын қамтамасыз ету және бақылау.
Ф 14	Биохимиялық және гормоналдық зерттеулерді ұйымдастыру және жүргізу.
Ф 15	Биологиялық материалдарға химиялық-микроскоптық және цитологиялық зерттеулерді ұйымдастыру және жүргізу.
Ф 16	Гематологиялық және коагулологиялық зерттеулерді ұйымдастыру және жүргізу.
Ф 17	Иммундық зерттеулерді ұйымдастыру және жүргізу.
Ф 18	Генетикалық зерттеулерді ұйымдастыру және жүргізу.
Ф 19	Химиялық-токсикологиялық талдауды ұйымдастыру және жүргізу.
Ф 20	Ісіктердің биологиялық таңбаларына зерттеулерді ұйымдастыру және жүргізу.
Ф 21	Жоғары технологиялық зертханалық зерттеулер жүргізу.

3.4. «Клиникалық зертханалық диагностика» мамандығы бойынша сарапшы-дәрігердің еңбек функцияларының тізбесі.

Еңбек функциясының №	**Еңбек функциясының атауы**
Ф 1	Құқықтық және регламенттеуші құжаттардың нормаларын сақтау.
Ф 2	Этика, деонтология және субординация қағидаларын сақтау.
Ф 3	Денсаулық сақтауды ұйымдастырудың санитариялық-гигиеналық режимінің және қоршаған ортаның эпидемиологиялық қауіпсіздігінің нормаларын сақтау.
Ф 4	Денсаулық сақтау ұйымдарында еңбек қауіпсіздігі нормаларын сақтау.
Ф 5	Өз қызметін ұйымдастыру, өзін-өзі бақылау және ұдайы жетілдіру.
Ф 6	Шұғыл жағдайларда алғашқы медициналық көмек көрсету
Ф 7	Пациенттің құқықтарын қамтамасыз ету.
Ф 8	Пациенттер мен әріптестеріне тәлімгерлік ету және консультативтік-ақпараттық қолдау көрсету.
Ф 9	Медициналық қызметтер көрсету процестерін құжаттандыруды (оның

	ішінде электрондық) қамтамасыз ету.
Ф 10	Әдістемелік және зерттеушілік медициналық қызмет.
Ф 11	Шұғыл жағдайларда білікті медициналық көмек көрсету.
«Клиникалық зертханалық диагностика» мамандығы бойынша мамандандырылған және жоғары мамандандырылған медициналық көмек көрсету.	
Ф 12	Сараптамалық-диагностикалықт қызметтердің қағидалары мен тәртібін сақтау.
Ф 13	Клиникалық зертханалық зерттеулер сапасын қамтамасыз ету және бақылау.
Ф 14	Биохимиялық және гормоналдық зерттеулерді ұйымдастыру және жүргізу.
Ф 15	Биологиялық материалдарға химиялық-микроскоптық және цитологиялық зерттеулерді ұйымдастыру және жүргізу.
Ф 16	Гематологиялық және коагулологиялық зерттеулерді ұйымдастыру және жүргізу.
Ф 17	Иммундық зерттеулерді ұйымдастыру және жүргізу.
Ф 18	Генетикалық зерттеулерді ұйымдастыру және жүргізу.
Ф 19	Химиялық-токсикологиялық талдауды ұйымдастыру және жүргізу.
Ф 20	Ісіктердің биологиялық таңбаларына зерттеулерді ұйымдастыру және жүргізу.
Ф 21	Жоғары технологиялық зертханалық зерттеулер жүргізу.
Ф 22	Денсаулық сақту ұйымдарының бөлімшелерінің қызметін тиімді талдай отырып медициналық қызметтердің көлеміне сыртқы және ішкі сараптама жүргізу.
Ф 23	«Клиникалық зертханалық диагностика» мамандығы бойынша медициналық көмектің сапасын қамтамасыз ету мәселелері бойынша денсаулық сақтау ұйымдарының персоналын оқытуды және оларға әдістемелік көмек көрсетуді ұйымдастыру.
Ф 24	«Клиникалық зертханалық диагностика» мамандығы бойынша медициналық қызметтер шеңберінде ауруларды және патологиялық жағдайларды диагостикалау және емдеу алгоритмдерін әзірлеу.

3.3.1. Ординатор-дәрігердің (бейінді маманнын), «Клиникалық зертханалық диагностика» мамандығы бойынша сарапшы-дәрігердің функционалдық картасы.

Міндеттер №	**Міндеттер**
Ф 1	**Азаматтардың құқықтарын, құқықтық және регламенттеуші құжаттардың нормаларын сақтау.**
1.1.	ҚР денсаулық сақтау саласындағы заңнамасын сақтау.
1.2.	Жеке тұлғалар (пациенттер) туралы ақпараттың құпиялылығын қамтамасыз ету.
1.3.	Денсаулық сақтау саласында пациенттердің құқықтарын сақтау.
1.4.	Азаматтардың медициналық көмектен бас тарту құқықтарын қамтамасыз ету.
1.5.	Тиісті жағдайда азаматтардың келісімінсіз медициналық көмек көрсету.
1.6.	Дәрігерлік құпияны сақтау.
1.7.	Денсаулық сақтау ұйымдарына қойылатын санитариялық-эпидемиологиялық талаптардың нормаларын сақтау.
1.8.	Қоғамдық денсаулықты сақтауды жүзеге асыру нормаларын сақтау.
1.9.	ҚР еңбек заңнамасының нормаларын сақтау.
1.10.	ҚР медицина және фармацевтика қызметкерлерінің ар-намыс кодексін сақтау.
Ф 2	**Этика, деонтология және субординация қағидаларын сақтау.**
2.1.	Ішкі мінез-құлық мәдениеті қағидаттарын сақтау.
2.2.	Сыртқы мінез-құлық мәдениеті қағидаттарын сақтау.

2.3.	Медициналық этика және деонтология қағидаттарын сақтау.
2.4.	Субординацияны сақтау.
2.5.	Денсаулық сақтау ұйымдары беделінің сақталуын қамтамасыз ету.
Ф 3	**Санитариялық-гигиеналық режим нормаларының сақталуын қамтамасыз ету.**
3.1.	Қорғаныш киімді пайдалану қағидаларын сақтау.
3.2.	Қолды өңдеу: әлеуметтік деңгей.
3.3.	Қолды өңдеу: гигиеналық деңгей.
3.4.	Қолды өңдеу: хирургиялық деңгей.
3.5.	Емшара кабинетінде кәсіптік зақымдануын профилактикалау.
3.6.	Ерекше стрильді аймағындағы жұмыс нормаларын сақтау.
Ф 4	**Денсаулық сақтау ұйымдарында еңбек қауіпсіздігі нормаларын қамтамасыз ету.**
4.1.	Денсаулыққа әлеуетті қауіп төндіретін жабдықтармен және заттармен жұмыс істеген кезде қауіпсіздік нормаларын сақтау.
4.2.	Өртке қарсы қауіпсіздік нормаларын сақтау.
Ф 5	**Өз қызметін ұйымдастыру, өзін-өзі бақылау және ұдайы жетілдіру.**
5.1.	Қызметті жоспарлау.
5.2.	Кәсіптік қызмет процесінде жеке әлеуетті жоғарылату.
5.3.	Жұмыстарды жүзеге асырған кезде стандарттарды, нұсқаулықтарды, алгоритмдер мен хаттамаларды сақтау.
5.4.	Жұмыс нәтижелерін талдау.
5.5.	Қызмет нәтижелерін жетілдіретін іс-шараларды әзірлеу.
5.6.	Төменгі сатыдағы медицина персоналының жұмысын ұйымдастыруға қатысу.
5.7.	Медициналық қызмет нәтижелерінің түйінді көрсеткіштеріне мониторинг жүргізу.
5.8.	Жаңа әдістемелерді практикаға енгізу.
Ф 6	**Алғашқы көмек көрсетуді талап ететін шұғыл жағдайларды айқындау.**
6.1.	Зардап шеккен адамның ақыл-есінің бар-жоғын айқындау.
6.2.	Тіршілік белгілерін және клиникалық өлімді айқындау.
6.3.	Зардап шеккен адамды шолып қарау.
6.4.	Зардап шеккен адамды мұқият қарау.
6.5.	Шұғыл көмек көрсетуді талап ететін синдромды/ ауруды айқындау.
Ф 7	**Шұғыл жағдайларда алғашқы көмек көрсету**
7.1.	Медициналық алғашқы көмек көрсету үшін қауіпсіз жағдайларды қамтамасыз ету.
7.2.	Ургенттік жағдай бейініне сәйкес білікті медициналық көмекті қамтамасыз ету үшін пациентті шұғыл жеткізу немесе мамандарды шақыру.
7.3.	Тыныс жолдарының өткізгіштігін қалпына келтіру және қолдау жөніндегі іс-шаралар.
7.4.	Жүрек-өкпені ренимациялауды жүргізу жөніндегі іс-шаралар.
7.5.	Сыртқы қан кетуді уақытша тоқтату жөніндегі іс-шаралар.
7.6.	Дененің әр жері жарақаттанған кезде таңу, оның ішінде кеуде қуысы жараланған кезде бітеп (герметикалап) таңу.
7.7.	Зақымдалған аяққа иммобилизация жүргізу.
7.8.	Зардап шеккен адамға қауіпті химиялық заттардың әсерін тоқтату жөніндегі іс-шаралар.
7.9.	Күйіп қалғанда және үсіп кеткенде алғашқы көмек іс-шаралары.
7.10.	Негізгі өмірлік маңызы бар көрсеткіштерді мониторингілеу және психологиялық қолдау көрсету.
Ф 8	**Пациенттер мен әріптестерін консультативтік-ақпараттық қолдау.**

8.1.	Пациенттерге консультация беру.
8.2.	Пациентке немесе оның заңды өкіліне профилактика, тексерілу, емделу әдістері мен тәсілдерін таңдау мүмкіндігі туралы ақпарат беру.
8.3.	Инфекциялық ауру анықталған немесе күдік тудырған науқастар туралы хабарлау.
8.4.	Медициналық көмек көрсетудің барлық сатыларында сабақтастықты сақтау.
8.5.	Қажетті мамандарды тарта отырып, консилиумдарды сәйкестендіру.
8.6.	Бөлімше әлеуетін арттыруға қатысу.
8.7.	Кәсіптік ақпарат алмасу іс-шараларына қатысу.
8.8.	Кәсіптік баспа және электрондық мерзімді басылымдарда жариялау.
8.9.	Тәжірибесі аздау әріптестеріне қатысты тәлімгерлік ету.
8.10.	Орта медицина персоналына қатысты тәлімгерлік ету.
8.11.	Кіші медицина персоналына қатысты тәлімгерлік ету.
Ф 9	**Медициналық қызметтер көрсету процестерін құжаттандыруды (оның ішінде электрондық) қамтамасыз ету.**
9.1.	Медициналық құжаттаманың стандартты нысандарын жүргізу.
9.2.	Электронды медициналық құжаттаманы жүргізу.
Ф 10	**Әдістемелік және зерттеушілік медициналық қызмет.**
10.1.	Денсаулық мектептерінің жұмысын ұйымдастыру.
10.2.	Кәсіптік тренингтерді, масстер-кластарды өткізуге қатысу.
10.3.	Қолданбалы медициналық зерттеуге қатысу.
Ф 11	**Шұғыл жағдайларда білікті медициналық көмек көрсету.**
11.1.	Кардиологияда шұғыл жағдайларда білікті медициналық көмек көрсету.
11.2.	Тыныс алу жолдары ауырған кезде шұғыл жағдайларда білікті медициналық көмек көрсету.
11.3.	Есеңгіреп қалған кезде шұғыл жағдайларда білікті медициналық көмек көрсету.
11.4.	Инфекциялық аурулар кезінде шұғыл жағдайларда білікті медициналық көмек көрсету.
11.5.	АИТВ жұққан пациенттерге шұғыл жағдайларда білікті медициналық көмек көрсету.
11.6.	Бүйрек ауырған кезде шұғыл жағдайларда білікті медициналық көмек көрсету.
11.7.	Неврологиялық шұғыл жағдайларда білікті медициналық көмек көрсету.
11.8.	Психиатрияда шұғыл жағдайларда білікті медициналық көмек көрсету.
11.9.	Эндокринологияда шұғыл жағдайларда білікті медициналық көмек көрсету.
11.10.	Гастроэнтерологияда шұғыл жағдайларда білікті медициналық көмек көрсету.
11.11.	Гематологияда шұғыл жағдайларда білікті медициналық көмек көрсету.
11.12.	Ревматологияда шұғыл жағдайларда білікті медициналық көмек көрсету.
11.13.	Дерматологияда шұғыл жағдайларда білікті медициналық көмек көрсету.
11.14.	Уланып қалған кезде шұғыл жағдайларда білікті медициналық көмек көрсету
11.15.	Қоршаған орта факторларының әсерінен туындаған шұғыл жағдайларда білікті медициналық көмек көрсету
«Клиникалық зертханалық диагностика» мамандығы бойынша мамандандырылған және жоғары мамандандырылған медициналық көмек көрсету.	
Ф 12	**Сараптамалық-диагностикалық қызметтердің қағидаттарын және тәртібін сақтау.**
12.1.	Диагностика немесе сараптама объектісін дайындауды ұйымдастыру немесе тікелей жүргізу.
12.2.	Сараптамалық-диагностикалық жабдықты пайдалануға беру және калбирлеу.
12.3.	Биологиялық материалдарды зерттеудің растайтын материалдарын сақтауды және кәдеге асыруды ұйымдастыру.
12.4.	Сараптамалық-диагностикалық зерттеулерді жүзеге асыру.

Ф 13	**Клиникалық зертханалық зерттеулердің сапасын қамтамасыз ету және бақылау.**
13.1.	Зерттеу әдістерінің талдамалық сенімділігін бағалау.
13.2.	Зертханаішілік бақылау сапасын ұйымдастыру және қамтамасыз ету.
13.3.	Клиникалық зертханалық зерттеулердің сапасын сыртқы бағалау.
13.4.	Зертханалық зерттеу нәтижелерінің сәйкестігін қамтамасыз ету.
Ф 14	**Биохимиялық және гормондық зерттеулерді қамтамасыз ету және жүргізу.**
14.1.	Ферменттердің белсенділігіне зерттеу жүргізу.
14.2.	Биохимиялық реакциялардың субстраттары мен тағамдарына зерттеу жүргізу.
14.3.	Жеке ақуыздарға зерттеу жүргізу.
14.4.	Минералдар мен электролиттерге зерттеу жүргізу.
14.5.	Дәрумендер мен биобелсенді медиаторларға зерттеу жүргізу.
14.6.	Сүйек тінінің алмасу таңбаларына зерттеу жүргізу.
14.7.	Гипоталамо-гипофизарлы жүйенің гармондарына зерттеу жүргізу
14.8.	Қалқаншабезі ауруларының диагностикасы.
14.9.	Ерлердің репродуктивті функцияларының гормондық тұрақтығына зерттеу жүргізу.
14.10.	Әйелдердің репродуктивті функцияларының гормондық тұрақтығына зерттеу жүргізу.
14.11.	Өзге де эндокринді темірлерге зерттеу жүргізу.
Ф 15	**Биологиялық материалдарға химиялық-микроскоптық және цитологиялық зерттеулерді ұйымдастыру және жүргізу.**
15.1.	Несепке зерттеу жүргізу.
15.2.	Нәжіске зерттеу жүргізу.
15.3	Жұлын сұйықтығына зерттеу жүргізу.
15.4.	Синовиал сұйықтығына зерттеу жүргізу.
15.5.	Жалқық сұйықтығына зерттеу жүргізу.
15.6.	Шәуһетке зерттеу жүргізу.
15.7.	Қақырыққа зерттеу жүргізу.
15.8.	Өт шығындысына зерттеу жүргізу.
Ф 16	**Гематологиялық және коагулологиялық зерттеулерді ұйымдастыру және жүргізу.**
16.1.	Гематологи зертханасында негізгі зерттеулер жүргізу.
16.2.	Қанның реактивті өзгеруіне зерттеу жүргізу (лейкемиодты реакция).
16.3.	Анемияға зерттеу жүргізу.
16.4.	Миелодиспластикалық синдромдарға зерттеу жүргізу.
16.5.	Лейкоздарға зерттеу жүргізу.
16.6.	Гемостаздың тромбоцитарлы компонентіне зерттеу жүргізу.
16.7.	Гемостаздың плазмалық буынына зерттеу жүргізу.
16.8.	Коагуляциялық гемостазға зерттеу жүргізу.
Ф 17	**Генетикалық зерттеулерді ұйымдастыру және жүргізу.**
17.1.	Хромосомалық ауруларға цитогенетикалық зерттеу жүргізу.
17.2.	Тұқым қуушылық аурулардың зат алмасуына зерттеу жүргізу.
17.3.	Жаңа туған нәрестелерге тұқым қуушылық аурулардың зат алмасуына жалпы скрининг жүргізу.
Ф 18	**Жіті жағдайлар мен жүктілік кезінде зерттеулерді қамтамасыз ету және жүргізу.**
18.1.	Жіті жағдайлар, полигранды жеткіліксіздік, шок, ДВС кезінде гемостаздың бұзылуына зерттеу жүргізу.
18.2.	Пренаталды мониторниг.
18.3.	Жүктіліктің мониторингісі.

Ф 19	**Химиялық-токсикологиялық талдауды ұйымдастыру және жүргізу.**
19.1.	Клиникалық токсикологияда химиялық-токсикологиялық талдау жүргізу.
19.2.	Есірткі құралына талдау жүргізу.
19.3.	Уытты заттарды тауып алудың жеке әдістерін жүргізу.
19.4.	Терапиялық дәрі-дәрмектік мониторингті жүргізу.
Ф 20	**Ісіктердің биологиялық таңбаларына зерттеулерді және цитологиялық зерттеулерді қамтамасыз ету және жүргізу.**
20.1.	Эндокриндік терапияға сезімталдық критерийлерін айқындау.
20.2.	Серологиялық ісіктік ассоцияланған таңбаларға зерттеу жүргізу.
20.3.	Малекулярлық-генетикалық онкотаңбаларға зерттеу жүргізу.
20.4.	Иммундық химиялық және биохимиялық онкотаңбаларға зерттеу жүргізу.
20.5.	Қаңқаны зақымдай отырып онкологиялық науқастарға зерттеп-қарау кезінде сүйектік ремоделирлеу таңбаларына зерттеу жүргізу.
20.6.	Цитологиялық зерттеу жүргізу.
Ф 21	**Жоғары технологиялық зертханалық зерттеулерді қамтамасыз ету және жүргізу.**
21.1.	Бейнецифрлық тіркеуді жүргізу.
21.2.	Ағынды цитометрия жүргізу.
21.3.	Талдаудың иммундықхимиялық әдісін жүргізу.
21.4.	Молекулярлық клиникалық диагностика жүргізу.
Оның ішінде «Клиникалық зертханалық диагностика» кіші саласындағы сарапшы дәрігерлер үшін.	
Ф 22	**Денсаулық сақтау ұйымдарының бөлімшелері қызметінің тиімділігін талдай отырып, медициналық қызметтердің көлемі мен сапасына сыртқы және ішкі сараптама жүргізу.**
22.1.	Медициналық ұйым қызметінің денсаулық сақтау саласында белгіленген стандарттарға сәйкестігін талдау .
22.2.	Денсаулық сақтау стандарттарына сәйкес халыққа көрсетілетін медициналық қызметтер көлемінің орындалуын бақылау.
22.3.	Медициналық қызмет нәтижелерінің түйінді көрсеткіштеріне мониторинг жүргізу.
22.4.	Денсаулық сақтау субъектісінің есепке алу және есеп беру құжаттамасын талдау.
22.5.	«Клиникалық зертханалық диагностика» мамандығы бойынша клиникалық аудит жүргізу.
22.6.	Медициналық қызметтердің сапасы саласында қауіп факторларын айқындау және орын алған проблемалар туралы басшылықты хабардар ету .
22.7.	Медициналық қызметтердің көлемі мен сапасына сыртқы сараптама жүргізу .
22.8.	«Клиникалық зертханалық диагностика» мамандығы бойынша медициналық көмек көрсетудің және медициналық құжаттама жүргізудің сапасы мәселелері бойынша ішкі істер, прокуратура және сот органдарының, сондай-ақ басқа да мемлекеттік органдардың қызметкерлеріне консультативтік көмек көрсету.
22.9.	Медициналық қызметтер сапасы мәселелері бойынша медициналық-әлеуметтік сараптамалық комиссиялармен өзара іс-қимыл жасау.
22.10.	Медициналық қызметтер көрсетуді регламенттейтін құжаттарды әзірлеу.
22.11.	Медициналық көмектің сапасын қамтамасыз ету мәселелері бойынша ұйымның әлеуетін жоғарылату.
22.12.	Халыққа қызмет көрсетуде инновациялық технологияларды енгізу.
Ф 23	**«Клиникалық зертханалық диагностика» мамандығы бойынша медициналық көмектің сапасын қамтамасыз ету мәселелері бойынша денсаулық сақтау ұйымдарының персоналын оқытуды және оларға**

	әдістемелік көмек көрсетуді ұйымдастыру.
23.1.	Денсаулық сақтау ұйымдары қызметкерлерінің пікірін зерделеу және персоналды сапаны жақсарту және ұйымда пациенттердің қауіпсіздігін қамтамасыз ету жөніндегі шаралар туралы хабардар ету.
23.2.	«Клиникалық зертханалық диагностика» мамандығы бойынша медициналық қызметтердің сапасы саласында медицина персоналын оқыту.
23.3.	«Клиникалық зертханалық диагностика» мамандығы бойынша медициналық қызметтердің сапасы саласында медицина персоналын оқыту жөніндегі сабақтарға оқу-әдістемелік материалдар әзірлеу.
Ф 24	**«Клиникалық зертханалық диагностика» мамандығы бойынша медициналық қызметтер шеңберінде ауруларды және патологиялық жағдайларды диагостикалау және емдеу алгоритмдерін әзірлеу.**
24.1.	Жүйке жүйесінің аурулары мен патологиялық жағдайларын диагностикалау мен емдеудің қолданыстағы аналогтарын талдау және алгоритмдерін (клиникалық хаттамаларын) әзірлеу.
24.2.	«Клиникалық зертханалық диагностика» мамандығы бойынша медициналық қызметтер көрсетуді регламенттейтін құжаттарды әзірлеу.

3.3.2. СБШ 7 деңгейінде ординатор-дәрігердің (бейінді маманның) және «Клиникалық зертханалық диагностика» мамандығы бойынша сарапшы-дәрігердің құзыретіне қойылатын талаптар.

Міндет №	Жеке және кәсіптік құзыреттері	Дағдысы мен машығы	Білімі
1. Азаматтардың құқықтарын, құқықтық және регламенттеуші құжаттардың нормаларын сақтау.			
1.1. ҚР денсаулық сақтау саласындағы заңнамасын сақтау.			
1.1.	Өз қызметін ҚР денсаулық сақтау саласындағы заңнамасы шеңберінде жүзеге асыруға қабілеті Дербестігі: ҚР денсаулық сақтау саласындағы заңнамасының шеңберін ұдайы бақыланып отыратын сапалы сақтауы; Жауапкершілігі: ҚР денсаулық сақтау саласындағы заңнамасын сақтау сапасы үшін; Күрделілігі: міндеттің нақты регламенттелгенін және саланың нормативтік-құқықтық құжаттарының жиі жетілдірілетінін ескергенде, орташа.	Негізгі функцияларды орындау практикасында қажетті нормативтік-құқықтық құжаттарды іздестіру; ҚР денсаулық сақтау саласындағы заңнамасының НҚА дұрыс түсіндіру; Қызметті ҚР денсаулық сақтау саласындағы заңнамасының регламенттеуші НҚА сәйкес жүзеге асыру; Қызметті ҚР денсаулық сақтау саласындағы заңнамасының регламенттеуші нормативтік-құқықтық актілеріне сәйкес жүзеге асыру процесінде шешім қабылдауды негіздеу.	ҚР Конституциясы; «Халық денсаулығы және денсаулық сақтау жүйесі туралы» ҚР Кодексі; «Сыбайлас жемқорлыққа қарсы күрес туралы» ҚР Заңы; «Қазақстан Республикасындағы тіл туралы» ҚР Заңы; Денсаулық сақтау саласындағы НҚА; Еңбекке уақытша жарамсыздықты сараптау және медициналық-әлеуметтік сараптама негіздері; Бейін бойынша қызметтерді ұйымдастырудың жалпы мәселелері; Еңбек кодексі Еңбекті қорғау қағидалары мен нормалары.

1.2. Жеке тұлғалар (пациенттер) туралы ақпараттық құпиялылығын қамтамасыз ету.			
1.2.	Құзыретіне дәрігерлік құпияны сақтау кірмейтін адамдардың пациенттер туралы ақпаратқа қол жеткізуін шектеу қабілеті; Дербестігі: пациенттер туралы құпия ақпаратқа қол жеткізуді ұдайы бақыланып отыратын сапалы шектеуі; Жауапкершілігі: пациенттер туралы құпия ақпаратқа қол жеткізуді шектеу сапасы үшін; Күрделілігі: пациенттер туралы құпия ақпаратқа қол жеткізуді шектеудің заманауи жүйелерінің, сала құжаттарының даму деңгейін ескергенде, жоғары.	Пациенттер туралы құпия ақпаратты алу, өңдеу және пайдалану процестерінің мақсаттарымен шектелу; Электрондық ақпараттық ресурстарды қалыптастыру үшін денсаулық жағдайы туралы мәліметтерді беруге жеке тұлғаның (пациенттің) келісімін алу; Пациенттер туралы құпия ақпаратты жария болудан қорғау жөнінде шаралар қабылдау; Жеке тұлғалар (пациенттер) туралы дербес медициналық деректерді қамтитын электрондық ақпараттық ресурстарды ұйымның басқа адамдарының мүліктік және (немесе) моральдық зиян келтіру, ҚР заңдарымен кепілдік берілген құқықтар мен бостандықтарды іске асыруды шектеу мақсатында пайдалануына тыйым салу және оны толық шектеу.	ҚР Конституциясы; «Халық денсаулығы және денсаулық сақтау жүйесі туралы» ҚР Кодексі; «Сыбайлас жемқорлыққа қарсы күрес туралы» ҚР Заңы; Медициналық құжаттаманың ақпараттық қауіпсіздігі қағидалары; Электрондық базалардың ақпараттық қауіпсіздігін қамтамасыз ету қағидалары.
1.3. Денсаулық сақтау саласында пациенттердің құқықтарын сақтау.			
1.3.	Өз қызметін денсаулық сақтау саласында пациенттердің құқықтарын сақтау шеңберінде жүзеге асыру қабілеті; Дербестігі: денсаулық сақтау саласында пациенттердің құқықтарын сақтау шеңберіндегі қызметті ұдайы бақыланып	Азаматтардың мынадай құқықтарын қамтамасыз ету: 1) диагностикалау, емдеу және күтім жасау процесінде лайықты қарым-қатынас жасау, өзінің мәдени және жеке құндылықтарына құрметпен қарау; 2) қандай да бір кемсітуші факторлардың	ҚР Конституциясы; «Халық денсаулығы және денсаулық сақтау жүйесі туралы» ҚР Кодексі; «Сыбайлас жемқорлыққа қарсы күрес туралы» ҚР Заңы; Денсаулық сақтау саласындағы нормативтік құқықтық актілер; Еңбекке уақытша жарамсыздықты сараптау және медициналық-

	отыратын сапалы жүзеге асыру; Жауапкершілігі: денсаулық сақтау саласында пациенттердің құқықтарын сақтау шеңберіндегі қызметті жүзеге асыру сапасы үшін; Күрделілігі: денсаулық сақтау саласында пациенттердің құқықтарын сақтау шеңберіндегі қызметті жүзеге асыру кезінде даму жетістіктерін және құқықтық заңнаманың үздіксіз жетілдірілетінін ескергенде, орташа	ықпалынсыз медициналық критерийлер негізінде айқындалатын, кезекпен көрсетілетін медициналық көмек; 3) дәрігерді немесе медицина ұйымын таңдау, ауыстыру; 4) отбасы, туыстары мен достары, сондай-ақ діни бірлестіктерді қызметшілері тарапынан қолдау; 5) медициналық технологиялардың қолданыстағы деңгейі мүмкіндік беретіндей шамада қиналысын жеңілдету; 6) өзінің денсаулық жағдайы туралы тәуелсіз пікір алу және консилиум өткізу; 7) ҚР заңдарымен көзделген өзге де құқықтар.	әлеуметтік сараптама негіздері; Бейін бойынша қызметтерді ұйымдастырудың жалпы мәселелері; Азаматтық кодекс.
1.4. Азаматтардың медициналық көмектен бас тарту құқықтарын қамтамасыз ету.			
1.4.	Азаматтардың медициналық көмектен бас тарту құқықтарын қамтамасыз ету қабілеті; Дербестігі: азаматтың медициналық көмектен бас тарту рәсімін ұдайы бақыланып отыратын жүргізу; Жауапкершілігі: азаматтың медициналық көмектен бас тарту рәсіміне байланысты іс-шараларды жүзеге асыру сапасы үшін; Күрделілігі: бұл рәсімнің салдарын ескергенде, жоғары	Пациенттерге және олардың заңды өкілдеріне медициналық көмектен бас тартудың салдары туралы түсіндіру; Медициналық көмектен бас тартуды медициналық құжаттамамен ресімдеу; Кәмелетке толмаған не әрекетке қабілетсіз адамның заңды өкілдері көрсетілген адамдардың өмірін құтқару үшін қажетті медициналық көмектен бас тартқан кезде қорғаншылық және қорғаншылық органдарына жүгіну.	ҚР Конституциясы; «Халық денсаулығы және денсаулық сақтау жүйесі туралы» ҚР Кодексі; «Сыбайлас жемқорлыққа қарсы күрес туралы» ҚР Заңы; Денсаулық сақтау саласындағы нормативтік құқықтық актілер; Еңбекке уақытша жарамсыздықты сараптау және медициналық-әлеуметтік сараптама негіздері; Бейін бойынша қызметтерді ұйымдастырудың жалпы мәселелері; Азаматтық кодекс.
1.5. Тиісті жағдайда азаматтардың келісімінсіз медициналық көмек көрсету.			
1.5.	Тиісті жағдайда азаматтардың келісімінсіз	Тиісті жағдайда өздерінің келісімінсіз медициналық көмек	ҚР Конституциясы; «Халық денсаулығы және денсаулық сақтау жүйесі

	медициналық көмек көрсету қабілеті Дербестігі: тиісті жағдайда азаматтардың келісімінсіз ұдайы бақыланатын медициналық көмек көрсету; Жауапкершілігі: тиісті жағдайда азаматтардың келісімінсіз медициналық көмек көрсету сапасы үшін; Күрделілігі: қабылданған шешім үшін жауапкершілік деңгейін ескергенде, жоғары.	көрсетілуге тиіс адамдарды айқындау; Кәмелетке толмаған және сот әрекетке қабілетсіз деп таныған адамдарға қатысты олардың заңды өкілдерінен медициналық көмек көрсетуге келісім алу; Консилиумда азаматтарға олардың келісімінсіз медициналық көмек көрсету туралы шешім қабылдау; Консилиум жинау мүмкін болмаған жағдайда, азаматтардың келісімінсіз медициналық көмек көрсету туралы шешімді дербес қабылдап, кейіннен медицина ұйымының лауазымды адамдары мен заңды өкілдерге хабарлау; Азаматтардың келісімінсіз медициналық көмек көрсетуді тоқтату негіздерін айқындау.	туралы» ҚР Кодексі; «Сыбайлас жемқорлыққа қарсы күрес туралы» ҚР Заңы; Денсаулық сақтау саласындағы нормативтік құқықтық актілер; Еңбекке уақытша жарамсыздықты сараптау және медициналық-әлеуметтік сараптама негіздері; Бейін бойынша қызметтерді ұйымдастырудың жалпы мәселелері; Азаматтық кодекс.
1.6. Дәрігерлік құпияны сақтау.			
1.6.	Дәрігерлік құпияны сақтау қабілеті; Дербестігі: ұдайы бақыланатын дәрігерлік құпияны сақтау; Жауапкершілігі: дәрігерлік құпияны сақтау сапасы үшін; Күрделілігі: дәрігерлік құпияны сақтау үшін жауапкершілік деңгейін ескергенде, жоғары.	Дәрігерлік құпияны құрайтын ақпаратты айқындау; Дәрігерлік құпияны құрайтын мәліметтердің жария болмауын қамтамасыз ету; Пациентті тексеру және емдеу мүддесінде, ғылыми зерттеулер жүргізу, бұл мәліметтерді оқу процесінде пайдалану үшін және өзге мақсаттарда дәрігерлік құпияны құрайтын мәліметтерді басқа заңды және (немесе)	ҚР Конституциясы; «Халық денсаулығы және денсаулық сақтау жүйесі туралы» ҚР Кодексі; «Сыбайлас жемқорлыққа қарсы күрес туралы» ҚР Заңы; Денсаулық сақтау саласындағы НҚА; Еңбекке уақытша жарамсыздықты сараптау және медициналық-әлеуметтік сараптама негіздері; Бейін бойынша қызметтерді ұйымдастырудың жалпы мәселелері;

		жеке тұлғаларға беруге пациенттің немесе оның заңды өкілінің келісімін алу; Дәрігерлік құпияны құрайтын мәліметтерді азаматтың немесе оның заңды өкілінің келісімінсіз беруге болатын жағдайларды айқындау; Дербес сипаттағы ақпаратты электронды дерекқорға қосуға азаматтың немесе оның заңды өкілінің келісімін ресімдеу.	Азаматтық кодекс.
1.7. Денсаулық сақтау ұйымдарына қойылатын санитариялық-эпидемиологиялық талаптардың нормаларын сақтау.			
1.7.	Денсаулық сақтау ұйымдарына қойылатын санитариялық-эпидемиологиялық талаптардың нормаларын сақтау қабілеті; Дербестігі: денсаулық сақтау ұйымдарына қойылатын санитариялық-эпидемиологиялық талаптардың нормаларын ұдайы бақыланатын сақтау; Жауапкершілігі: денсаулық сақтау ұйымдарына қойылатын санитариялық-эпидемиологиялық талаптарды сақтау сапасы үшін; Күрделілігі: денсаулық сақтау ұйымдарына қойылатын санитариялық-эпидемиологиялық талаптарды сақтау үшін жауапкершілік деңгейін ескергенде, жоғары.	Әлеуметтік, емдеу-профилактикалық, балалар, емдәм және қоғамдық тамақтандыруды ұйымдастыруға қойылатын санитариялық-эпидемиологиялық талаптарды сақтау; Биологиялық және химиялық заттармен, улармен, биологиялық және микробиологиялық организмамдермен және олардың токсиндерімен жұмыс істеу шарттарына қойылатын санитариялық-эпидемиологиялық талаптарды сақтау; Халықты гигиеналық тәрбиелеуге және оқытуға қойылатын санитариялық-эпидемиологиялық талаптарды сақтау; Радиациялық, химиялық, микробиологиялық, токсикологиялық, паразитологиялық	ҚР Конституциясы; «Халық денсаулығы және денсаулық сақтау жүйесі туралы» ҚР Кодексі; «Сыбайлас жемқорлыққа қарсы күрес туралы» ҚР Заңы; Денсаулық сақтау саласындағы нормативтік құқықтық актілер; Еңбекке уақытша жарамсыздықты сараптау және медициналық-әлеуметтік сараптама негіздері; Бейін бойынша қызметтерді ұйымдастырудың жалпы мәселелері; Азаматтық кодекс.

		қауіпсіздікке қойылатын санитариялық-эпидемиологиялық талаптарды сақтау; Медициналық мақсаттағы бұйымдарды стерильдеуді және дезнифекциялауды жүргізу шарттарына қойылатын санитариялық-эпидемиологиялық талаптарды сақтау; Санитариялық-эпидемияға қарсы (профилактикалық) іс-шараларды ұйымдастыруға және жүргізуге қойылатын санитариялық-эпидемиологиялық талаптарды сақтау.	
1.8. Қоғамдық денсаулықты қорғауды жүзеге асыру нормаларын сақтау.			
1.8.	Қоғамдық денсаулықты қорғауды жүзеге асыру нормаларын сақтау қабілеті; Дербестігі: қоғамдық денсаулықты қорғауды жүзеге асыру нормаларын ұдайы бақыланатын сақтау; Жауапкершілігі: қоғамдық денсаулықты қорғауды жүзеге асыру нормаларын сақтау сапасы үшін; Күрделілігі: қоғамдық денсаулықты қорғауды жүзеге асыру нормаларын сақтау үшін жауапкершілік деңгейін ескергенде, жоғары.	Аурулар профилактикасының мақсаттары мен түрлерін айқындау; Қоғамның саламатты өмір салтын қалыптастыруын қамтамасыз ету; Профилактикалық медициналық тексерулерді жүргізуді қамтамасыз ету; Профилактикалық егуді жүргізуді қамтамасыз ету; Инфекциялық емес, оның ішінде кәсіптік аурулардың және жарақаттанудың профилактикасын қамтамасыз ету; Психоактивті заттарға тәуелділіктің профилактикасын қамтамасыз ету; Темекі шегу мен алкоголизмнің	ҚР Конституциясы; «Халық денсаулығы және денсаулық сақтау жүйесі туралы» ҚР Кодексі; «Сыбайлас жемқорлыққа қарсы күрес туралы» ҚР Заңы; Денсаулық сақтау саласындағы нормативтік құқықтық актілер; Еңбекке уақытша жарамсыздықты сараптау және медициналық-әлеуметтік сараптама негіздері; Бейін бойынша қызметтерді ұйымдастырудың жалпы мәселелері; Азаматтық кодекс.

		профилактикасын және шектеуді қамтамасыз ету; Темір тапшы және йод тапшы жағдайлардың профилактикасын қамтамасыз ету.	
1.9. ҚР еңбек заңнамасының нормаларын сақтау.			
1.9.	ҚР еңбек заңнамасының нормаларын сақтау қабілеті; Дербестігі: ҚР еңбек заңнамасының нормаларын ұдайы бақыланатын сақтау; Жауапкершілігі: ҚР еңбек заңнамасының нормаларын сақтаудың сапасы үшін; Күрделілігі: ҚР еңбек заңнамасының нормаларын сақтау үшін жауапкершілік деңгейін ескергенде, жоғары.	Медицина және фармацевтика қызметкерлерінің құқықтары мен міндеттерін сақтау; Денсаулық сақтау ұйымдары қызметкерлерінің еңбек қатынастары нормаларын сақтауы; Лауазымдық нұсқаулықтарды сақтау.	ҚР Конституциясы; «Халық денсаулығы және денсаулық сақтау жүйесі туралы» ҚР Кодексі; «Сыбайлас жемқорлыққа қарсы күрес туралы» ҚР Заңы; Денсаулық сақтау саласындағы нормативтік құқықтық актілер; Еңбекке уақытша жарамсыздықты сараптау және медициналық-әлеуметтік сараптама негіздері; Бейін бойынша қызметтерді ұйымдастырудың жалпы мәселелері; Еңбек кодексі.
1.10. ҚР медицина және фармацевтика қызметкерлерінің ар-намыс кодексін сақтау.			
1.10.	ҚР медицина және фармацевтика қызметкерлерінің ар-намыс кодексін сақтау қабілеті; Дербестігі: ҚР медицина және фармацевтика қызметкерлерінің ар-намыс кодексін ұдайы бақыланатын сақтау; Жауапкершілігі: ҚР медицина және фармацевтика қызметкерлерінің ар-намыс кодексін сақтаудың сапасы үшін; Күрделілігі: ҚР медицина және фармацевтика қызметкерлерінің ар-намыс кодексін сақтау	ҚР медицина және фармацевтика қызметкерлерінің ар-намыс кодексін сақтау (бұдан әрі – Ар-намыс кодексі); Медицина және фармацевтика қызметкерлерінің өз қызметі үшін азаматтар мен тұтас қоғам алдындағы моральдық жауапкершілігін қамтамасыз ету.	ҚР Конституциясы; «Халық денсаулығы және денсаулық сақтау жүйесі туралы» ҚР Кодексі; «Сыбайлас жемқорлыққа қарсы күрес туралы» ҚР Заңы; Денсаулық сақтау саласындағы нормативтік құқықтық актілер; Еңбекке уақытша жарамсыздықты сараптау және медициналық-әлеуметтік сараптама негіздері; Бейін бойынша қызметтерді ұйымдастырудың жалпы мәселелері; Еңбек кодексі.

	үшін жауапкершілік деңгейін ескергенде, жоғары.		
2. Этика, деонтология және субординация қағидаларын сақтау.			
2.1. Ішкі мінез-құлық мәдениеті қағидаттарын сақтау.			
2.1.	Ішкі мінез-құлық мәдениеті қағидаттарын сақтау қабілеті; Дербестігі: ішкі мінез-құлық мәдениеті қағидаттарын ұдайы бақыланатын сақтау; Жауапкершілігі: ішкі мінез-құлық мәдениеті қағидаттарын сақтау сапасы үшін; Күрделілігі: ішкі мінез-құлық мәдениеті қағидаттарын сақтау үшін жауапкершілік деңгейін ескергенде, жоғары.	Адал еңбек ету көзқарасын сақтау; Тәртіп сақтау; Еңбек заттарына ұқыпты қарау; Пациенттермен, олардың заңды өкілдерімен және туыстарымен ықыласпен қатынас жасау; Әріптестермен қарым-қатынас жасағанда, алқалылықты қамтамасыз ету.	Медициналық этика; Деонтология; Тиімді қатынас жасау шеберлігі; Қарым-қатынас деңгейлері; Қарым-қатынас құралдары; Қарым-қатынас стильдері; Қарым-қатынасқа ықпал ететін факторлар; Қарым-қатынасқа кедергі келтіретін факторлар; Қарым-қатынас тиімділігінің критерийлері.
2.2. Сыртқы мінез-құлық мәдениеті қағидаттарын сақтау.			
2.2.	Сыртқы мінез-құлық мәдениеті қағидаттарын сақтау қабілеті; Дербестігі: сыртқы мінез-құлық мәдениеті қағидаттарын ұдайы бақыланатын сақтау; Жауапкершілігі: сыртқы мінез-құлық мәдениеті қағидаттарын сақтау сапасы үшін; Күрделілігі: сыртқы мінез-құлық мәдениеті қағидаттарын сақтау үшін жауапкершілік деңгейін ескергенде, жоғары.	Әдептілік қағидаларын сақтау; Жақсы мінез қағидаларын сақтау; Сөйлеу мәдениетін сақтау; Тиісті сыртқы келбетін сақтау.	Медициналық этика; Деонтология; Тиімді қатынас жасау шеберлігі; Қарым-қатынас деңгейлері; Қарым-қатынас құралдары; Қарым-қатынас стильдері; Қарым-қатынасқа ықпал ететін факторлар; Қарым-қатынасқа кедергі келтіретін факторлар; Қарым-қатынас тиімділігінің критерийлері.
2.3. Медициналық этика және деонтология қағидаттарын сақтау.			
2.3.	Медициналық этика және деонтология қағидаттарын сақтау қабілеті; Дербестігі: медициналық этика және деонтология қағидаттарын ұдайы	Ізгілік, мейірімділік және қамқорлық қағидаттарын сақтау; Рақымдылық қағидаттарын сақтау; Тілектестік қағидаттарын сақтау; Риясыздық	Медициналық этика; Деонтология; Тиімді қатынас жасау шеберлігі; Қарым-қатынас деңгейлері; Қарым-қатынас құралдары;

	бақыланатын сақтау; Жауапкершілігі: медициналық этика және деонтология қағидаттарын сақтау сапасы үшін; Күрделілігі: медициналық этика және деонтология қағидаттарын сақтау үшін жауапкершілік деңгейін ескергенде, жоғары.	қағидаттарын сақтау; Еңбексүйгіштік қағидаттарын сақтау; Хабардар етіп келісуді сақтау.	Қарым-қатынас стильдері; Қарым-қатынасқа ықпал ететін факторлар; Қарым-қатынасқа кедергі келтіретін факторлар; Қарым-қатынас тиімділігінің критерийлері.
2.4. Субординацияны сақтау.			
2.4.	Субординацияны сақтау қабілеті; Дербестігі: субординацияны ұдайы бақыланатын сақтау; Жауапкершілігі: субординацияны сақтау сапасы үшін; Күрделілігі: субординацияны сақтау үшін жауапкершілік деңгейін ескергенде, жоғары	Иерархияға және бағыныстылыққа қатысты қызметтік қатынастар жүйесін сақтау; Жалпыға бірдей қабылданған моральдық-этикалық нормаларды сақтау, әріптестеріне қатысты сыпайылық пен әдептілік; Пациент мүддесінде талап етілетін болса, әріптестеріне риясыз көмек көрсетуді қамтамасыз ету; Пациент мүддесінде талап етілетін болса, әріптестерінен риясыз көмек сұрау; Басқа медицина және фармацевтика қызметкерінің кәсіптік біліктілігі туралы көпшілік алдында күмән білдіруге тыйым салу	Медициналық этика; Деонтология; Тиімді қатынас жасау шеберлігі; Қарым-қатынас деңгейлері; Қарым-қатынас құралдары; Қарым-қатынас стильдері; Қарым-қатынасқа ықпал ететін факторлар; Қарым-қатынасқа кедергі келтіретін факторлар; Қарым-қатынас тиімділігінің критерийлері.
2.5. Денсаулық сақтау ұйымдары беделінің сақталуын қамтамасыз ету.			
2.5.	Денсаулық сақтау ұйымдары беделінің сақталуын қамтамасыз ету қабілеті; Дербестігі: денсаулық сақтау ұйымдары беделінің сақталуын ұдайы бақыланатын қамтамасыз ету; Жауапкершілігі:	Денсаулық сақтау ұйымы бөлімшесінің беделіне ұқыпты қарау; Медицина ұйымының беделіне ұқыпты қарау; Денсаулық сақтау саласы қызметкерлерінің беделіне ұқыпты қарау.	Медициналық этика; Деонтология; Тиімді қатынас жасау шеберлігі; Қарым-қатынас деңгейлері; Қарым-қатынас құралдары; Қарым-қатынас стильдері;

	денсаулық сақтау ұйымдарының беделін сақтау сапасы үшін; Күрделілігі: денсаулық сақтау ұйымдарының беделін сақтау үшін жауапкершілік деңгейін ескергенде, жоғары.		Қарым-қатынасқа ықпал ететін факторлар; Қарым-қатынасқа кедергі келтіретін факторлар; Қарым-қатынас тиімділігінің критерийлері.
3. Санитариялық-гигиеналық режим нормаларының сақталуын қамтамасыз ету.			
3.1. Қорғаныш киімді пайдалану қағидаларын сақтау.			
3.1.	Қорғаныш киімді пайдалану қағидаларын сақтау қабілеті; Дербестігі: қорғаныш киімді пайдалану қағидаларын ұдайы бақыланатын сақтау; Жауапкершілігі: қорғаныш киімді пайдалану қағидаларын сақтау сапасы үшін; Күрделілігі: қорғаныш киімді пайдалану қағидаларын сақтау үшін жауапкершілік деңгейін ескергенде, жоғары.	Сыртқы келбетіне қойылатын негізгі талаптарды сақтау; Арнайы медициналық киімді, аяқ киімді және бас киімдерді пайдалану; Маскаларды, қорғаныш көзілдіріктерін, қалқаншаларды пайдалану; Медициналық қолғаптарды пайдалану.	Медициналық қорғаныш киімді пайдалану қағидалары.
3.2. Қолды өңдеу: әлеуметтік деңгей.			
3.2.	Қолды өңдеудің әлеуметтік деңгейіне қабілеті; Дербестігі: қолды әлеуметтік деңгейде үнемі бақыланатын өңдеу; Жауапкершілігі: қолды өңдеудің әлеуметтік деңгейінің сапасы үшін; Күрделілігі: жоғары.	Қолдың терісінен кірді және ішінара транзиторлы микрофлораны механикалық әдіспен кетіру.	Қолды өңдеудің әлеуметтік деңгейінің мақсаты; Қолды өңдеудің әлеуметтік деңгейінің көрсеткіштері; Қолды өңдеудің әлеуметтік деңгейін жарақтандыру; Қолды өңдеудің әлеуметтік деңгейінің міндетті шарты.
3.3. Қолды өңдеу: гигиеналық деңгей			
3.3.	Қолды өңдеудің гигиеналық деңгейіне қабілеті; Дербестігі: қолды гигиеналық деңгейде үнемі бақыланатын өңдеу; Жауапкершілігі: қолды өңдеудің гигиеналық деңгейінің сапасы үшін;	Удаление частично транзиторной микрофлоры (антисептическим мылом) или полностью уничтожить транзиторную микрофлору (с дополнительной обработкой антисептиком)	Қолды өңдеудің гигиеналық деңгейінің мақсаты; Қолды өңдеудің гигиеналық деңгейінің көрсеткіштері; Қолды өңдеудің гигиеналық деңгейін жарақтандыру; Қолды өңдеудің гигиеналық деңгейінің

	Күрделілігі: төмен		міндетті шарты
3.4. Қолды өңдеу: хирургиялық деңгей			
3.4.	Қолды өңдеудің хирургиялық деңгейіне қабілеті; Дербестігі: қолды хирургиялық деңгейде үнемі бақыланатын өңдеу; Жауапкершілігі: қолды өңдеудің хирургиялық деңгейінің сапасы үшін; Күрделілігі: төмен	Қолдың стерильді болуы	Қолды өңдеудің хирургиялық деңгейінің мақсаты; Қолды өңдеудің хирургиялық деңгейінің көрсеткіштері; Қолды өңдеудің хирургиялық деңгейін жарақтандыру; Қолды өңдеудің хирургиялық деңгейінің міндетті шарты
3.5. Емшара кабинетінде кәсіптік зақымдануын профилактикалау			
3.5.	Емшара кабинетінде кәсіптік зақымдануын профилактикалауды қамтамасыз ету қабілеті; Дербестігі: емшара кабинетінде кәсіптік зақымдануын ұдайы бақылай отырып профилактикалау; Жауапкершілігі: емшара кабинетінде кәсіптік зақымдануын профилактикалауды қамтамасыз ету сапасы үшін; Күрделілігі: төмен	Емшара кабинетінде парентаралды жол арқылы берілетін инфекциялардан, оның ішінде АИТВ инфекциясынан кәсіптік зақымдануын профилактикалауды қамтамасыз ету; Медициналық қолқаптар жыртылған және тесілген кезде зақымдану қаупін төмендету үшін ұсыныстарды орындау; Алғашқы көмек қобдишасының болуын қамтамасыз ету; Пайдаланылған шприцтермен жұмыс істеу кезінде жарақат алған кезде шұғыл профилактикалық шараларды жүзеге асыру.	Емшара кабинетінде жұмыс істеу кезіндегі техникалық қауіпсіздігі
3.6. Ерекше стерильді аймақтарда жұмыс істеу нормаларын сақтау			
3.6.	Ерекше стерильді аймақтарда жұмыс істеу нормаларын сақтау қабілеті; Дербестігі: ерекше стерильді аймақтарда жұмыс істеу нормаларының үнемі бақыланып сақталуы; Ответственность: ерекше стерильді	Стерильді халат кию; Стерильді қолғап кию; Стерильді үстел дайындау; Ерекше стирильді аймақтар жағдайында жұмыс істеу.	Ерекше стерильді аймақтарда жұмыс істеу қағидалары

	аймақтарда жұмыс істеу нормаларының сапалы сақтау үшін. Күрделілігі: орташа		
4. Денсаулық сақтау ұйымдарында еңбек қауіпсіздігі нормаларын қамтамасыз ету			
4.1. Денсаулыққа әлеуетті қауіп төндіретін жабдықтармен және заттармен жұмыс істеген кезде қауіпсіздік нормаларын сақтау			
4.1.	Денсаулыққа әлеуетті қауіп төндіретін жабдықтармен және заттармен жұмыс істеген кезде қауіпсіздік нормаларын сақтау қабілеті; Дербестігі: денсаулыққа әлеуетті қауіп төндіретін жабдықтармен және заттармен жұмыс істеген кезде қауіпсіздік нормаларын ұдайы бақыланатын сақтау; Жауапкершілігі: денсаулыққа әлеуетті қауіп төндіретін жабдықтармен және заттармен жұмыс істеген кезде қауіпсіздік нормаларын сақтау сапасы үшін; Күрделілігі: төмен	Электр жабдығымен жұмыс істеген кезде қауіпсіздік техникасы қағидаларын сақтау; Медициналық техникамен жұмыс істеген кезде қауіпсіздік техникасы қағидаларын сақтау; Түйрейтін-кесетін медициналық құралдармен жұмыс істеген кезде қауіпсіздік техникасы қағидаларын сақтау; Радиоактивті сәуле шығаратын жабдықтармен жұмыс істеген кезде қауіпсіздік техникасы қағидаларын сақтау; Денсаулыққа әлеуетті қауіп төндіретін заттармен жұмыс істеген кезде қауіпсіздік техникасы қағидаларын сақтау	Электр жабдығымен жұмыс істеген кездегі қауіпсіздік техникасы; Медициналық техникамен жұмыс істеген кездегі қауіпсіздік техникасы; Түйрейтін-кесетін медициналық құралдармен жұмыс істеген кездегі қауіпсіздік техникасы; Радиоактивті сәуле шығаратын жабдықтармен жұмыс істеген кездегі қауіпсіздік техникасы; Денсаулыққа әлеуетті қауіп төндіретін заттармен жұмыс істеген кездегі қауіпсіздік техникасы
4.2. Өртке қарсы қауіпсіздік нормаларын сақтау			
4.2.	Өртке қарсы қауіпсіздік нормаларын сақтау қабілеті; Дербестігі: өртке қарсы қауіпсіздік нормаларын ұдайы бақыланатын сақтау; Жауапкершілігі: өртке қарсы қауіпсіздік нормаларын сақтау сапасы үшін; Күрделілігі: төмен	Өртке қарсы қауіпсіздік қағидаларын сақтау	Өртке қарсы қауіпсіздік қағидалары
5. Өз қызметін ұйымдастыру, өзін-өзі бақылау және ұдайы жетілдіру			
5.1. Қызметті жоспарлау			
5.1.	Өз қызметін жоспарлау қабілеті; Дербестігі: өз қызметін	Қызмет мақсаттарын айқындау; Міндеттерді айқындау;	Қызмет туралы ереже; Лауазымдық нұсқаулықтар;

	ұдайы бақыланатын жоспарлау; Жауапкершілігі: қызметін жоспарлау сапасы үшін; Күрделілігі: жоғары	Қызмет міндеттерін оңтайлы шешуге ықпал ететін іс-шараларды айқындау; Іс-шараларды орындау мерзімдерін айқындау; Қызмет мақсаттарына қол жеткізілуін көрсететін түйінді тиімділік көрсеткіштерін айқындау	Операциялық рәсімдер стандарттары; Нормативтер; Қызметті сапалы орындаудың алгоритмдері мен нұсқаулықтары
5.2. Кәсіптік қызмет процессінде жеке әлеуетті жоғарылату			
5.2.	Кәсіптік қызмет процесінде жеке әлеуетті жоғарылату қабілеті; Дербестігі: кәсіптік қызмет процесінде жеке әлеуетті өз бетінше жоғарылату; Жауапкершілігі: кәсіптік қызмет процесінде жеке әлеуетті сапалы жоғарылату үшін; Күрделілігі: жоғары	Кәсіптік қызмет процесінде өздігінен оқу және дағдысы мен машықтарын нығайту; Оқу-әдістемелік әдебиет бойынша ұдайы өздігінен оқу; Кәсіптік оқыту іс-шараларына үнемі қатысу; Кәсіптік ақпарат алмасу іс-шараларына қатысу	Кәсіптік қызмет процесінде өздігінен оқу және жеке әлеуетін жоғарылату технологиясы; Кәсіптік оқу-әдістемелік ақпарат көздері; Ақпаратты игеру тәсілдері; Кәсіптік біліктілікті жоғарылату саласындағы НҚА мен регламенттеуші құжаттар
5.3. Жұмыстарды жүзеге асырған кезде стандарттарды, нұсқаулықтарды, алгоритмдер мен хаттамаларды сақтау			
5.3.	Жұмыстарды жүзеге асырған кезде стандарттарды, нұсқаулықтарды, алгоритмдер мен хаттамаларды сақтау қабілеті; Дербестігі: жұмыстарды жүзеге асырған кезде стандарттарды, нұсқаулықтарды, алгоритмдер мен хаттамаларды ұдайы бақыланатын сақтау; Жауапкершілігі: жұмыстарды жүзеге асырған кезде стандарттарды, нұсқаулықтарды, алгоритмдер мен хаттамаларды сақтау сапасы үшін;	Стандарттарды, нұсқаулықтарды, алгоритмдерді, хаттамаларды басшылыққа алу	Қызмет туралы ереже; Лауазымдық нұсқаулықтар; Операциялық рәсімдер стандарттары; Нормативтер; Қызметті сапалы орындаудың алгоритмдері мен нұсқаулықтары

	Күрделілігі: орташа		
5.4. Жұмыс нәтижелерін талдау			
5.4.	Жұмыс нәтижелерін талдау қабілеті; Дербестігі: жұмысты ұдайы бақыланатын талдау; Жауапкершілігі: жұмысты талдау сапасы үшін; Күрделілігі: жоғары	Жұмыстардың нәтижелілігі, сапасы, тиімділігі көрсеткіштерін талдау	Қызметтің нәтижелілігі; Жұмыстардың сапасы; Қызметтің тиімділігі; Медициналық статистика; Экономикалық тиімділік; Медициналық тиімділік; Әлеуметтік тиімділік
5.5. Қызмет нәтижелерін жетілдіретін іс-шараларды әзірлеу			
5.5.	Қызмет нәтижелерін жетілдіретін іс-шараларды әзірлеу қабілеті; Дербестігі: қызмет нәтижелерін жетілдіретін іс-шараларды ұдайы бақыланатын әзірлеу; Жауапкершілігі: қызмет нәтижелерін жетілдіретін іс-шараларды әзірлеу сапасы үшін; Күрделілігі: жоғары	Қызметтің нәтижелілігін шектейтін проблемаларды анықтау; Қызмет нәтижелерін жетілдіретін іс-шараларды жоспарлау; Қызмет нәтижелерін жетілдіретін іс-шараларды жүзеге асыру; Қызмет нәтижелерін жетілдіретін іс-шараларды талдау	Нәтижелілік көрсеткіштері; Сапа менеджменті; Енгізуді ұйымдастыру; Жұмыс бейіні бойынша заманауи ғылым жетістіктері
5.6. Төменгі сатыдағы медицина персоналының жұмысын ұйымдастыруға қатысу			
5.6.	Төменгі сатыдағы медицина персоналының жұмысын ұйымдастыру қабілеті; Дербестігі: төменгі сатыдағы медицина персоналының жұмысын ұдайы бақыланатын ұйымдастыру; Жауапкершілігі: төменгі сатыдағы медицина персоналының жұмысын ұйымдастыру сапасы үшін; Күрделілігі: жоғары	Төменгі сатыдағы персоналға жұмыстағы кемшіліктерін немесе жұмыс тиімділігінің жеткіліксіздігін көрсету; Төменгі сатыдағы персоналмен бірге жұмыстағы кемшіліктерді жою және мінсіз әрі тиімділігі жоғары іс-қимыл алгоритмдерінің немесе нұсқаулықтарының тиімділігін арттыру тетіктерін әзірлеу; Мінсіз әрі тиімділігі жоғары іс-қимылды өзі үлгі болып көрсету; Төменгі сатыдағы персоналдың алгоритмдер мен нұсқаулықтарды	Төменгі сатыдағы персонал жұмысының мақсаты; Төменгі сатыдағы персоналдың міндеттері; Төменгі сатыдағы персоналдың лауазымдық функциялары; Төменгі сатыдағы персоналдың жұмысын регламенттецтін стандарттар мен НҚА; Персоналды басқару; Сапа менеджменті Операциялық менеджмент

		орындауын бақылау	
5.7. Медициналық қызмет нәтижелерінің түйінді көрсеткіштеріне мониторинг жүргізу			
5.7.	Медициналық қызмет нәтижелерінің түйінді көрсеткіштеріне мониторинг жүргізу қабілеті; Дербестігі: медициналық қызмет нәтижелерінің түйінді көрсеткіштеріне ұдайы бақыланатын мониторинг; Жауапкершілігі: медициналық қызмет нәтижелерінің түйінді көрсеткіштерінің мониторингі сапасы үшін; Күрделілігі: жоғары	Өз қызметі тиімділігінің түйінді көрсеткіштерін айқындау; Қызмет нәтижелерінің ай сайынғы мониторингін жүргізу; Тиісті құрылымдарға ақпарат беру	Нәтижелілік көрсеткіштері; Сапа менеджменті; Енгізуді ұйымдастыру; Жұмыс бейіні бойынша заманауи ғылым жетістіктері
5.8. Жаңа әдістемелерді практикаға енгізу			
5.8.	Жаңа әдістемелерді практикаға енгізу қабілеті; Дербестігі: жаңа әдістемелерді практикаға ұдайы бақыланатын енгізу; Жауапкершілігі: жаңа әдістемелерді практикаға енгізу; Күрделілігі: жоғары	Қызмет бейіні бойынша халықаралық тәжірибені зерделеу; Қызмет саласындағы жаңа ғылыми жетістіктерді зерделеу Жаңа әдістемелерді практикаға енгізу Жаңа әдістемелерді практикаға енгізу нәтижелерін талдау	Қызмет саласындағы заманауи жетістіктер; Қызмет саласындағы халықаралық тәжірибе; Енгізу процесін регламенттейтін НҚА
6. Алғашқы көмек көрсетуді талап ететін шұғыл жағдайларды айқындау			
6.1. Зардап шеккен адамның ақыл-есінің бар-жоғын айқындау			
6.1.	Зардап шеккен адамның ақыл-есінің бар-жоғын бағалау қабілеті; Дербестігі: зардап шеккен адамның ақыл-есінің бар-жоғын өз бетінше бағалау; Жауапкершілігі: зардап шеккен адамның ақыл-есінің бар-жоғын бағалау сапасы үшін; Күрделілігі: жоғары	Зардап шеккен адамның сыртқы тітіркендіргіштерге реакциясын айқындау	Ақыл-есінің анық болуының сипаттамасы; Есеңгіреп қалған жай-күйдің сипаттамасы; Бей-жай күйдің сипаттамасы; Команың және оның дәрежесінің сипаттамасы
6.2. Зардап шеккен адамның тіршілік белгілерін және клиникалық өлімді айқындау			
6.2.	Зардап шеккен адамның тіршілік белгілерін және клиникалық өлімді	Жүрек соғысын айқындау; Пульсін айқындау; Тыныс алуын	Тіршілік белгілері; Клиникалық өлім белгілері; Биологиялық өлім

	айқындау қабілеті; Дербестігі: зардап шеккен адамның тіршілік белгілерін және клиникалық өлімді өз бетінше айқындау; Жауапкершілігі: зардап шеккен адамның тіршілік белгілерін және клиникалық өлімді айқындау сапасы үшін; Күрделілігі: төмен	айқындау; Көз карашықтарының жарыққа реакциясын айқындау	белгілері
6.3. Зардап шеккен адамды шолып қарау			
6.3.	Зардап шеккен адамды шолып карауды жүзеге асыру қабілеті; Дербестігі: зардап шеккен адамды өз бетінше шолып қарау; Жауапкершілігі: зардап шеккен адамды шолып қарау сапасы үшін; Күрделілігі: төмен	Өмірге қауіп төндіретін, бірнеше минут ішінде өлімге әкелетін жағдайлардың белгілерін айқындау; Көмек көрсету қажет болмайтын биологиялық өлім белгілерін айқындау	Клиникалық өлім белгілері; Кома белгілері; Сыртқы қан кету белгілері; Мойын мен кеуде қуысының ішіне кірген жаралану белгілері; Өмір сүруге мүмкіндік бермейтін зақымдану белгілері; Биологиялық өлім белгілері
6.4. Зардап шеккен адамды мұқият қарау			
6.4.	Зардап шеккен адамды мұқият қарауды жүзеге асыру қабілеті; Дербестігі: зардап шеккен адамды өз бетінше мұқият қарау; Жауапкершілігі: зардап шеккен адамды мұқият қарау сапасы үшін; Күрделілігі: орташа	Зардап шеккен адамға сұрақ қою; Зардап шеккен адамды "басынан аяғына дейін" қарау; Сүйектің (қол-аяғының, жамбасының, омыртқасының, кеуде қуысының) зақымдану ықтималдығын айқындау; ішіне кірген жаралану ықтималдығын айқындау; Жаралар мен жырылып кеткен жерлерді айқындау; Күйіп қалған жерлер мен үсіп кеткен жерлерді айқындау; Ауызынан шығатын иісті айқындау	Сүйектің сыну белгілері; ішіне кірген жаралану белгілері; Күйіп қалу мен үсіп кету белгілері; Қан кету (сыртқы және ішкі) белгілері; Улану белгілері; Тұншығу белгілері; Электрден жарақаттану белгілері
6.5. Шұғыл көмек көрсетуді талап ететін синдромды/ ауруды айқындау			

6.5.	Шұғыл көмек көрсетуді талап ететін синдромды/ ауруды айқындау қабілеті; Дербестігі: шұғыл көмек көрсетуді талап ететін синдромды/ ауруды өз бетінше айқындау; Жауапкершілігі: шұғыл көмек көрсетуді талап ететін синдромды/ ауруды айқындау сапасы үшін; Күрделілігі: жоғары	Жіті жүрек-қан тамыры жеткіліксіздігін айқындау; Жіті тыныс алу жеткіліксіздігін айқындау; Жіті аллергиялық реакцияны айқындау; "Іш теспесін" айқындау; Жіті улануды айқындау (эндогенді және экзогенді); Мидың қан айналымының жіті бұзылуын айқындау	Жіті жүрек-қан тамыры жеткіліксіздігінің симптомдары; Жіті тыныс алу жеткіліксіздігінің симптомдары; Жіті аллергиялық реакция симптомдары; "Іш теспесінің" сипмтомдары; Жіті улану симптомдары (эндогенді және экзогенді); Мидың қан айналымының жіті бұзылу симптомдары
7. Шұғыл жағдайларда алғашқы көмек көрсету			
7.1. Медициналық алғашқы көмек көрсету үшін қауіпсіз жағдайларды қамтамасыз ету			
7.1.	Медициналық алғашқы көмек көрсету үшін қауіпсіз жағдайларды қамтамасыз ету қабілеті; Дербестігі: медициналық алғашқы көмек көрсету үшін қауіпсіз жағдайларды қамтамасыз ету жөніндегі өз бетінше немесе бірлескен әрекет; Жауапкершілігі: медициналық алғашқы көмек көрсету үшін қауіпсіз жағдайларды қамтамасыз ету сапасы үшін; Күрделілігі: жоғары	Оқиға орын алған/ зардап шеккен адам анықталған жерді қарап шығу; Қоршаған ортаның қауіпсіздік деңгейін бағалау; Зардап шеккен адамды қоршаған ортаның қауіпсіз аймағына жеткізу; Зардап шеккен адамға зиянды факторлардың әсерін тоқтату	Адамдардың өмірі мен денсаулығына қауіп төндіретін орта факторлары; Зардап шеккен адамды жеткізу тәсілдері; Шұғыл жағдайларда алғашқы көмек көрсетуге арналған қауіпсіз аймақ шарттары; Зардап шеккен адамға зиянды факторларды тоқтату тәсілдері
7.2. Ургенттік жағдай бейініне сәйкес білікті медициналық көмекті қамтамасыз ету үшін пациентті шұғыл жеткізу немесе мамандарды шақыру			
7.2.	Ургенттік жағдай бейініне сәйкес білікті медициналық көмекті қамтамасыз ету үшін пациентті шұғыл жеткізуді немесе мамандарды шақыруды қамтамасыз ету қабілеті; Дербестігі: ургенттік жағдай бейініне сәйкес білікті медициналық	Пациентті ЕПМ жеткізу және жолда оның жағдайын мониторингілеу; Ургенттік жағдай бейінін айқындау; Пациентке білікті көмегі талап етілетін мамандарды шақыру; Пациент туралы ақпаратты білікті мамандарға беру	Зардап шеккен адамды жеткізу тәсілдері; Пациент жағдайын мониторингілеудің негізгі көрсеткіштері; Бейініне байланысты ургенттік жағдайлардың сипаттамалары; Медициналық қызметтер көрсету бейініне сәйкес білікті медицина қызметкерлерінің

	көмекті қамтамасыз ету үшін пациентті шұғыл жеткізуді немесе мамандарды шақыруды қамтамасыз ету жөніндегі өз бетінше немесе бірлескен әрекет; Жауапкершілігі: ургенттік жағдай бейініне сәйкес білікті медициналық көмекті қамтамасыз ету үшін пациентті шұғыл жеткізуді немесе мамандарды шақыруды қамтамасыз ету сапасы үшін; Күрделілігі: орташа		функциялары
7.3. Тыныс жолдарының өткізгіштігін қалпына келтіру және қолдау жөніндегі іс-шаралар			
7.3.	Тыныс жолдарының өткізгіштігін қалпына келтіру және қолдау қабілеті ; Дербестігі: тыныс жолдарының өткізгіштігін өз бетінше қалпына келтіру және қолдау; Жауапкершілігі: шұғыл көмек көрсетуді талап ететін синдромды/ ауруды айқындау сапасы үшін; Күрделілігі: орташа	Басты артқа шалқайтуды, астыңғы жақты жылжытуды және ауызды ашуды жүзеге асыру (Сафар үштағанды тәсілі); Тыныс жолдарын бөгде заттардан тазарту; Тыныс жолдарын бөгде заттардан және сұйықтықтардан тазарту кезінде сорғышты пайдалану; Тыныс жолдарының өткізгіштігін қолдау	Тыныс жолдары обтурациясының себептері; Тыныс жолдары обтурациясының белгілері; Сафар үштағанды тәсілін жүргізу техникасы; Тыныс жолдарын бөгде заттардан тазарту техникасы; Тыныс жолдарының өткізгіштігін қолдау техникасы
7.4. Жүрек-өкпені ренимациялауды жүргізу жөніндегі іс-шаралар			
7.4.	Жүрек-өкпені ренимациялауды жүргізу жөніндегі іс-шараларды жүзеге асыру қабілеті; Дербестігі: жүрек-өкпені ренимациялауды жүргізу жөніндегі іс-шараларды өз бетінше немесе екеулеп жүзеге асыру; Жауапкершілігі: жүрек-өкпені ренимациялауды жүргізу жөніндегі іс-	Өкпеге жасанды түрде ауа жіберуді жүргізу (ауызбен мұрнына, ауызбен аузына); Жүректі тікелей емес жабық уқалауды жүргізу	Өкпеге жасанды түрде ауа жіберу техникасы; Жүректі тікелей емес уқалауды жүргізу техникасы

	шараларды жүзеге асыру сапасы үшін; Күрделілігі: орташа		
7.5. Сыртқы қан кетуді уақытша тоқтату жөніндегі іс-шаралар			
7.5.	Сыртқы қан кетуді уақытша тоқтату жөніндегі іс-шараларды жүзеге асыру қабілеті; Дербестігі: сыртқы қан кетуді уақытша тоқтату жөніндегі іс-шараларды өз бетінше немесе екеулеп жүзеге асыру; Жауапкершілігі: сыртқы қан кетуді уақытша тоқтату жөніндегі іс-шараларды жүзеге асыру сапасы үшін; Күрделілігі: орташа	Қанап тұрған тамырды қысу арқылы қан кетуді уақытша тоқтату; Қысып таңу арқылы қан кетуді уақытша тоқтату; Тампонада арқылы қан кетуді уақытша тоқтату; Қан тоқтататын жгутпен байлау арқылы қан кетуді уақытша тоқтату	Қанап тұрған тамырды қысу арқылы қан кетуді уақытша тоқтату техникасы; Қысып таңу арқылы қан кетуді уақытша тоқтату техникасы; Тампонада арқылы қан кетуді уақытша тоқтату техникасы; Қан тоқтататын жгутпен байлау арқылы қан кетуді уақытша тоқтату техникасы
7.6. Дененің әр жері жарақаттанған кезде таңу, оның ішінде кеуде қуысы жараланған кезде бітеп (герметикалап) таңу			
7.6.	Дененің әр жері жарақаттанған кезде таңу, оның ішінде кеуде қуысы жараланған кезде бітеп (герметикалап) таңу қабілеті; Дербестігі: дененің әр жері жарақаттанған кезде таңу, оның ішінде кеуде қуысы жараланған кезде өз бетінше бітеп (герметикалап) таңу; Жауапкершілігі: дененің әр жері жарақаттанған кезде таңу, оның ішінде кеуде қуысы жараланған кезде бітеп (герметикалап) таңу сапасы үшін; Күрделілігі: орташа	Әр жерде орналасқан жараларды асептикалық таңу; Іштің тесілген жарасын және ішек-қарын қуысының мүшелері шығып кеткенде асептикалық таңу; Кеуде қуысы ішке өтіп жараланған кезде бітеп (герметикалап) таңу; Күйіп қалғанда таңу және салқындату; Зақымданған жердің айналасын дәкелеу	Асептикалық таңу техникасы; Іштің тесілген жарасын және ішек-қарын қуысының мүшелері шығып кеткенде асептикалық таңу техникасы; Кеуде қуысы ішке өтіп жараланған кезде бітеп (герметикалап) таңу техникасы; Күйіп қалғанда таңу және салқындату техникасы; Десмургия негіздері
7.7. Иммобилизация жүргізу			
7.7.	Зақымданған аяқ-қолды иммобилизациялауды жүзеге асыру қабілеті; Дербестігі:	Арнайы шиналар салу жолымен зақымданған аяқ-қолды иммобилизациялауды	Арнайы шиналар салу жолымен зақымданған аяқ-қолды иммобилизациялау

	зақымданған аяқ-қолды өз бетінше иммобилизациялау; Жауапкершілігі: зақымданған аяқ-қолды иммобилизациялау сапасы үшін; Күрделілігі: орташа	жүзеге асыру; Аяқ-қолды қолда бар құралдармен иммобилизациялауды жүзеге асыру; Сау аяққа немесе қолды денеге дәкелеп таңу тәсілімен иммобилизациялау; Ашық сынықтарды иммобилизациялау	техникасы; Аяқ-қолды қолда бар құралдармен иммобилизациялау техникасы; Сау аяққа немесе қолды денеге дәкелеп таңу тәсілімен иммобилизациялау техникасы; Ашық сынықтарды иммобилизациялау техникасы
7.8. Зардап шеккен адамға қауіпті химиялық заттардың әсерін тоқтату жөніндегі іс-шаралар			
7.8.	Зардап шеккен адамға қауіпті химиялық заттардың әсерін тоқтату жөніндегі іс-шараларды жүзеге асыру қабілеті; Дербестігі: зардап шеккен адамға қауіпті химиялық заттардың әсерін тоқтату жөніндегі іс-шараларды өз бетінше жүзеге асыру; Жауапкершілігі: зардап шеккен адамға қауіпті химиялық заттардың әсерін тоқтату жөніндегі іс-шараларды жүзеге асыру сапасы үшін; Күрделілігі: орташа	Асқазанды шаю; Зақымданған жердің зақымдаушы агенттерінен тазарту; Антидот жіберу	Асқазанды шаю техникасы; Зақымданған жердің зақымдаушы агенттерінен тазарту техникасы; Антидоттардың әрекет ету механизмі
7.9. Күйіп қалғанда және үсіп кеткенде алғашқы көмек іс-шаралары			
7.9.	Күйіп қалғанда және үсіп кеткенде алғашқы көмек іс-шараларын жүзеге асыру қабілеті; Дербестігі: күйіп қалғанда және үсіп кеткенде алғашқы көмек іс-шараларын өз бетінше жүзеге асыру; Жауапкершілігі: күйіп қалғанда және үсіп кеткенде алғашқы көмек іс-шараларын жүзеге асыру сапасы үшін;	Күйікпен зақымданған жерді киімнен босату; Күйіп қалған жерді асептикалық таңу; Күйікпен зақымданған жерді салқындатуды қамтамасыз ету; Үсіп қалған кезде орау және біртіндеп жылыту; Зардап шеккен адамның көп су ішуін қамтамасыз ету	Күйіп қалғанда және үсіп кеткенде алғашқы көмек

	Күрделілігі: орташа		
7.10. Өмірлік маңызы бар негізгі көрсеткіштерді мониторингілеу және психологиялық қолдау көрсету			
7.10.	Өмірлік маңызы бар негізгі көрсеткіштерді мониторингілеуді және психологиялық қолдау көрсетуді жүзеге асыру қабілеті; Дербестігі: өмірлік маңызы бар негізгі көрсеткіштерді мониторингілеуді және психологиялық қолдау көрсетуді өз бетінше жүзеге асыру; Жауапкершілігі: өмірлік маңызы бар негізгі көрсеткіштерді мониторингілеуді және психологиялық қолдау көрсетуді жүзеге асыру сапасы үшін; Күрделілігі: орташа	Артериялық қысымның мониторингін жүзеге асыру; Жүректің жиырылу жиілігінің немесе бір минуттағы пульс соғысы санының мониторингін жүзеге асыру; Тыныс алу әрекеті жиілігінің мониторингін жүзеге асыру; Термометрия мониторингін жүзеге асыру; Науқастың ақыл-есінің мониторингін жүзеге асыру	Артериялық қысымды өлшеу техникасы; Жүректің жиырылу жиілігін немесе бір минуттағы пульс соғысының санын есептеу техникасы; Тыныс алу әрекетінің жиілігін есептеу техникасы; Термометрия техникасы; Науқастың ақыл-есі мониторингінің техникасы
8. Пациенттер мен әріптестерін консультативтік-ақпараттық қолдау			
8.1. Пациенттерге консультация беру			
8.1.	Пациенттерге консультация беру қабілеті; Дербестігі: пациенттерге консультация беруді өз бетінше жүзеге асыру; Жауапкершілігі: пациенттерге консультация беру сапасы үшін; Күрделілігі: орташа	Науқасты тыңдау; Алынған мәліметтерді талдау; Ұсынымдар беру; Өз құзыреті шегінде пациенттерді қызықтыратын сұрақтар бойынша жауап беру	Тиімді қатынас жасау қағидалары; Медициналық этика және деонтология; Өз құзыреті шегінде пациенттерге мамандандырылған бейінді ұсынымдар беру
8.2. Пациентке немесе оның заңды өкіліне профилактика, тексерілу, емделу әдістері мен тәсілдерін таңдау мүмкіндігі туралы ақпарат беру			
8.2.	Пациентке немесе оның заңды өкіліне профилактика, тексерілу, емделу әдістері мен тәсілдерін таңдау мүмкіндігі туралы ақпарат беру қабілеті; Дербестігі: пациентке немесе оның заңды өкіліне профилактика, тексерілу, емделу	Пациентке немесе оның заңды өкіліне тегін медициналық көмектің кепілдік берілген көлемі туралы ақпарат беру; Пациентке немесе оның заңды өкіліне профилактика әдістері мен тәсілдерін таңдау мүмкіндігі туралы ақпарат беру;	Профилактиканың, тексерілу мен емделудің белгілі бір әдістері мен тәсілдерін таңдау кезіндегі көрсетілімдер, қарсы көрсетілімдер, ықтимал тәуекелдер мен асқынулар

	әдістері мен тәсілдерін таңдау мүмкіндігі туралы өз бетінше ақпарат беру; Жауапкершілігі: пациентке немесе оның заңды өкіліне профилактика, тексерілу, емделу әдістері мен тәсілдерін таңдау мүмкіндігі туралы ақпарат беру сапасы үшін; Күрделілігі: жоғары	Пациентке немесе оның заңды өкіліне тексерілу әдістері мен тәсілдерін таңдау мүмкіндігі туралы ақпарат беру; Пациентке немесе оның заңды өкіліне емделу әдістері мен тәсілдерін таңдау мүмкіндігі туралы ақпарат беру; Профилактиканың, тексерілу мен емделудің белгілі бір әдістері мен тәсілдерін орындауға ақпараттық келісім алу	
8.3. Инфекциялық ауру анықталған немесе күдік тудырған науқастар туралы шұғыл хабарлау			
8.3.	Инфекциялық ауру анықталған немесе күдік тудырған науқастар туралы шұғыл хабарлауды жүзеге асыру қабілеті; Дербестігі: инфекциялық ауру анықталған немесе күдік тудырған науқастар туралы шұғыл хабарлауды өз бетінше орындау; Жауапкершілігі: инфекциялық ауру анықталған немесе күдік тудырған науқастар туралы шұғыл хабарлауды орындау сапасы үшін; Күрделілігі: жоғары	Аса қауіпті инфекцияға күдік туғаны немесе шалдыққаны туралы шұғыл хабарлаудың үлгі схемасына сәйкес іс-шараларды жүзеге асыру; Аса қауіпті инфекцияларды оқшаулау және таратпау жөніндегі іс-шараларды жүргізу	Аса қауіпті инфекцияға күдік туғаны немесе шалдыққаны туралы шұғыл хабарлаудың үлгі схемасы; Аса қауіпті инфекциялар анықталған кездегі іс-қимыл алгоритмі
8.4. Медициналық көмек көрсетудің барлық сатыларында сабақтастықты қамтамасыз ету			
8.4.	Медициналық көмек көрсетудің барлық сатыларында сабақтастықты қамтамасыз ету қабілеті; Дербестігі: медициналық көмек көрсетудің барлық сатыларында сабақтастықты өз бетінше қамтамасыз	Жүгінгенге «дейін» пациентке медициналық көмек көрсеткен медицина қызметкерлерімен қажетті ақпарат алмасу; Жүгінгеннен «кейін» пациентке медициналық көмек көрсеткен медицина қызметкерлерімен қажетті ақпарат алмасу	Тиімді қатынас жасау қағидалары; Медициналық этика және деонтология; Өз құзыреті шегінде әріптестеріне мамандандырылған бейінді ұсынымдар беру

	ету; Жауапкершілігі: медициналық көмек көрсетудің барлық сатыларында сабақтастықты; Күрделілігі: жоғары		
8.5. Қажетті мамандарды тарта отырып, консилиумдарды сәйкестендіру			
8.5.	Қажетті мамандарды тарта отырып, консилиумдарды ұйымдастыру қабілеті; Дербестігі: қажетті мамандарды тарта отырып, консилиумдарды өз бетінше ұйымдастыру; Жауапкершілігі: қажетті мамандарды тарта отырып, консилиумдарды ұйымдастыру сапасы үшін; Күрделілігі: жоғары	Консилиумның мақсатын және өткізілетін уақытын айқындау; Консилиумға материалдар дайындау; Консилиумға қатысуы қажет бейінді мамандарды айқындау; Бейінді мамандарды тиісті уақытқа шақыру; Консилиум өткізу; Консилиум қорытындысын қалыптастыру	Дәрігерлік консилиумдарды өткізу мақсаттары; Консилиум қорытындысын ресімдеу қағидалары; Тиімді қатынас жасау қағидалары; Медициналық этика және деонтология; Өз құзыреті шегінде әріптестеріне мамандандырылған бейінді ұсынымдар беру
8.6. Бөлімше әлеуетін арттыруға қатысу			
8.6.	Бөлімше әлеуетін арттыруға қатысу қабілеті; Дербестігі: бөлімше әлеуетін арттыруға өз бетінше қатысу; Жауапкершілігі: бөлімше әлеуетін арттыруға қатысу; Күрделілігі: жоғары	Бөлімшені жетілдіру стратегиясын қалыптастыруға қатысу; Тәжірибесі аздау әріптестеріне қатысты тәлімгерлік ету; Орта медицина персоналына қатысты тәлімгерлік ету; Кіші медицина персоналына қатысты тәлімгерлік ету	Бөлімше қызметінің мақсаттары, міндеттері, функциялары мен нәтижелері; Дәрігерлік консилиумдарды өткізу мақсаттары; Консилиум қорытындысын ресімдеу қағидалары; Тиімді қатынас жасау қағидалары; Медициналық этика және деонтология; Өз құзыреті шегінде әріптестеріне мамандандырылған бейінді ұсынымдар беру
8.7. Кәсіптік ақпарат алмасу іс-шараларына қатысу			
8.7.	Кәсіптік ақпарат алмасу іс-шараларына қатысу қабілеті. Дербестігі: кәсіптік ақпарат алмасу іс-шараларына өз бетінше қатысу. Жауапкершілігі:	Емдеу туралы және пациентті одан әрі қадағалап-қарау туралы шешімдерді қабылдау жөніндегі түсірілімдерді, бейне материалдарды, деректерді көрсете	Нормативтік-құқықтық актілердің, әдістемелік нұсқаулықтардың және әдістемелік нұсқаулардың талаптары, клиникалық хаттамалардың (клиникалық

	кәсіптік ақпарат алмасу іс-шараларына қатысқаны үшін Күрделілігі: жоғары	отырып кәсіптік ақпарат алмасу іс-шараларына қатысу	нұсқаулардың) стандарттары. Пациентті одан әрі диагностикалау мен емдеу тәсілі туралы мәселені шығара отырып бөлімшелердегі пациенттер туралы ақпараты бар таныстырылымды дайындау
8.8. Кәсіптік баспа және электрондық мерзімді басылымдарда жариялау			
8.8.	Кәсіптік баспа және электрондық мерзімді басылымдарына кәсіптік тақырыпқа мақала жазу қабілеті; Дербестігі: кәсіптік баспа және электрондық мерзімді басылымдарына кәсіптік тақырыпқа өз бетінше немесе әріптестерімен бірге мақала жазу; Жауапкершілігі: авторлық жарияланымдардағы ақпараттың шынайылығы мен сапасы үшін; Күрделілігі: жоғары	Жариялау үшін материал іріктеу; Жариялау үшін материалды статистикалық және талдамалық өңдеу; Жарияланым мәтінін жазу; Жарияланымға түйіндеме жазу	Ғылыми және ғылыми-практикалық баспа немесе электронды басылымдарға мақала жазу қағидалары
8.9. Тәжірибесі аздау әріптестеріне қатысты тәлімгерлік ету			
8.9.	Тәжірибесі аздау әріптестеріне қатысты тәлімгерлік ету қабілеті Дербестігі: тәжірибесі аздау әріптестеріне қатысты өз бетінше тәлімгерлік ету Жауапкершілігі: тәжірибесі аздау әріптестеріне қатысты сапалы тәлімгерлік еткені үшін Күрделілігі: жоғары	Бөлімшедегі жаңа қызметкерлерге әлеуметтік-психологиялық қолдау көрсету Денсаулық сақтау ұйымдарының жаңа қызметкерлеріне және тәжірибесі аздау әріптестерге кәсіптік бейімделуге қолдау көрсету Кәсіптік дағдылар бойынша жеке әңгімелесулер мен консультациялар берудің коммуникативтік дағдылары жаңа	Нормативтік-құқықтық актілердің, әдістемелік нұсқаулықтардың және әдістемелік нұсқаулардың талаптары, клиникалық хаттамалардың (клиникалық нұсқаулардың) стандарттары. Медициналық этика және дентология. Әріптестермен және пациенттермен сөйлесу кезіндегі педагогикалық және психологиялық элементтер. Кәсіптік қызметпен сабақтасқан мамандандырылған

		қызметкерлердің және тәжірибесі аздау әріптестердің білімдері мен дағдыларына емтихан жүргізу және сынақ мерзімін мерзімінен бұрын аяқтау кезінде кәсіптік бейімделу қағидаларын сақтау	білім. Коммуникативтік және педагогикалық дағдылар
8.10. Орта медицина персоналына қатысты тәлімгерлік ету			
8.10.	Орта медицина персоналына қатысты тәлімгерлік ету қабілеті Дербестігі: орта медицина персоналына қатысты өз бетінше тәлімгерлік ету Жауапкершілігі: орта медицина персоналына қатысты сапалы тәлімгерлік еткені үшін Күрделілігі: жоғары	Орта медицина қызметкерлерін лауазымдық нұсқаулықтармен, қызмет стандарттарымен, нұсқаулық – әдістемелік материалдармен және жұмысқа қажетті нормативтік құжаттармен таныстыру. Кәсіптік дағдылар бойынша жеке әңгімелесулер жүргізу және консультациялар бері. Жұмыс істеу кезіндегі этика мен дентология негіздеріне оқыту	Нормативтік-құқықтық актілердің, әдістемелік нұсқаулықтардың және әдістемелік нұсқаулардың талаптары, клиникалық хаттамалардың (клиникалық нұсқаулардың) стандарттары. Медициналық этика және дентология. Әріптестермен және пациенттермен сөйлесу кезіндегі педагогикалық және психологиялық элементтер. Кәсіптік қызметпен сабақтасқан мамандандырылған білім. Коммуникативтік және педагогикалық дағдылар
8.11. Кіші медицина персоналына қатысты тәлімгерлік ету			
8.11.	Кіші медицина персоналына қатысты тәлімгерлік ету қабілеті Дербестігі: кіші медицина персоналына қатысты өз бетінше тәлімгерлік ету Жауапкершілігі: кіші медицина персоналына қатысты сапалы тәлімгерлік еткені үшін Күрделілігі: жоғары	Кіші медицина персоналына қатысты әлеуметтік-психологиялық қолдау көрсету Кіші медицина персоналына қатысты кәсіптік қолдау көрсету	Нормативтік-құқықтық актілердің, әдістемелік нұсқаулықтардың және әдістемелік нұсқаулардың талаптары, клиникалық хаттамалардың (клиникалық нұсқаулардың) стандарттары. Кіші медицина персоналына қатысты әлеуметтік-психологиялық қолдау көрсету қағидаттары Кіші медицина персоналына қатысты кәсіптік қолдау көрсету

			қағидаттары Медициналық этика және дентология. Әріптестермен және пациенттермен сөйлесу кезіндегі педагогикалық және психологиялық элементтер. Кәсіптік қызметпен сабақтасқан мамандандырылған білім. Коммуникативтік және педагогикалық дағдылар
9. Медициналық қызметтер көрсету процестерін құжаттандыруды (оның ішінде электрондық) қамтамасыз ету			
9.1. Медициналық құжаттаманың стандартты нысандарын жүргізу			
9.1.	Медициналық құжаттаманың стандартты нысандарын жүргізу қабілеті; Дербестігі: медициналық құжаттаманың стандартты нысандарын өз бетінше жүргізу; Жауапкершілігі: медициналық құжаттаманың стандартты нысандарын сапалы жүргізу және онда қамтылған ақпараттың дұрыстығы үшін; Күрделілігі: жоғары	Медициналық құжаттаманың стандартты нысандарын жүргізу; Қажетті жазбалардың бәрін дұрыс ресімдеу; Жазбалар мен оларды жазу уақыты туралы белгілердің түсінікті болуын қамтамасыз ету; Медициналық құжаттаманың стандартты нысандарының сақталуын қамтамасыз ету; Медициналық құжаттаманы тіркеу орнына және денсаулық сақтау ұйымының мұрағатына уақтылы беру	Медициналық құжат айналымын регламенттеу жөніндегі НҚА; Медициналық есепке алу-есеп беру құжаттамасының стандартты нысандары
9.2. Электронды медициналық құжаттаманы жүргізу			
9.2.	Электронды медициналық құжаттаманы жүргізу қабілеті; Дербестігі: электронды медициналық құжаттаманы өз бетінше жүргізу; Жауапкершілігі: электронды медициналық құжаттаманың	Дербес компьютерді пайдалану; Электронды медициналық құжаттаманың стандартты нысандарын жүргізу; Ақпаратты электрондық дерекқорға дұрыс және уақтылы енгізу; Ақпараттық қауіпсіздікті сақтауды	Дербес компьютермен жұмыс істеу туралы негізгі мәліметтер; Негізгі компьютерлік бағдарламаларды қолдану; Денсаулық сақтауды ақпараттандыру негіздері; Ақпараттық қауіпсіздікті қамтамасыз ету негіздері; Электрондық және

	стандартты нысандарын сапалы жүргізу және онда қамтылған ақпараттың дұрыстығы үшін; Күрделілігі: жоғары	қамтамасыз ету; Электрондық медициналық құжаттаманың сақталуын қамтамасыз ету	медициналық құжат айналымын регламенттеу жөніндегі НҚА; Электрондық медициналық есепке алу-есеп беру құжаттамасының стандартты нысандары
10. Әдістемелік және зерттеушілік медициналық қызмет			
10.1. Денсаулық мектептерінің жұмысын ұйымдастыру			
10.1.	Пациенттерге арналған мектептердің жұмысын ұйымдастыру қабілеті; Дербестігі: пациенттерге арналған мектептердің жұмысын өз бетінше ұйымдастыру; Жауапкершілігі: пациенттерге арналған мектептердің жұмысын сапалы ұйымдастыру үшін; Күрделілігі: жоғары	Пациенттерге арналған мектептердің жұмысын жоспарлау; Пациенттерге арналған мектептер үшін әдістемелік материалдар әзірлеу; Пациенттермен сабақтар өткізу; Нәтижелерді талдау және пациенттерге арналған мектептердің жұмысын жетілдіру	Пациенттерге арналған мектептердің мақсаттары, міндеттері, функциялары; Оқу-әдістемелік қызмет негіздері; Тиімді қатынас жасау қағидалары; Медициналық этика және деонтология; Өз құзыреті шегінде пациенттерге мамандандырылған бейінді ұсынымдар
10.2. Кәсіптік тренингтер, мастер-кластар өткізу			
10.2.	Кәсіптік тренингтер, мастер-кластар өткізу қабілеті; Дербестігі: кәсіптік тренингтер мен мастер-кластарды өз бетінше өткізу; Жауапкершілігі: кәсіптік тренингтер мен мастер-кластарды сапалы өткізу үшін; Күрделілігі: жоғары	Кәсіптік тренингтер, мастер-кластар өткізуді жоспарлау; Кәсіптік тренингтер, мастер-кластар үшін әдістемелік материалдар әзірлеу; Теориялық сабақтар өткізу; Қолданбалы материал дайындау; Тренингтің немесе мастер-кластың практикалық құрамдас бөлігін көрсету; Тренингтің немесе мастер-кластың практикалық құрамдас бөлігін тыңдаушының орындауын бақылау; Тыңдаушының теориялық немесе практикалық материалды игеру дәрежесін айқындай отырып, қорытындылау	Кәсіптік тренингтер мен мастер-кластардың мақсаттары, міндеттері, функциялары; Оқу-әдістемелік қызмет негіздері; Тиімді қатынас жасау қағидалары; Практикалық дағдыны тиімді үйрету техникасы; Медициналық этика және деонтология; Өз құзыреті шегінде әріптестеріне мамандандырылған бейінді ұсынымдар
10.3. Қолданбалы медициналық зерттеуге қатысу			

10.3.	Қолданбалы медициналық зерттеуге қатысу қабілеті; Дербестігі: қолданбалы медициналық зерттеуге өз бетінше қатысу; Жауапкершілігі: қолданбалы медициналық зерттеуге сапалы үлес қосқаны үшін; Күрделілігі: жоғары	Зерттеу объектісін айқындауға қатысу; Зерттеу құралдарын іріктеуге қатысу; Бастапқы зерттеу материалын жинау; Бастапқы материалды өңдеу; Алынған материалды алдын ала талдау; Алынған материалды статистикалық өңдеу	Қолданбалы медициналық зерттеулердің мақсаттары, міндеттері, функциялары; Ғылыми-практикалық қызмет негіздері; Медициналық этика және деонтология; Медициналық статистика
11. Шұғыл жағдайларда алғашқы білікті медициналық көмек көрсету			
11.1. Кардиологияда шұғыл жағдайларда алғашқы білікті медициналық көмек көрсету			
11.1.	Кардиологияда шұғыл жағдайларда білікті медициналық көмек көрсету қабілеті; Дербестігі: кардиологияда шұғыл жағдайларда алғашқы білікті медициналық көмекті өз бетінше көрсету; Жауапкершілігі: кардиологияда шұғыл жағдайларда алғашқы білікті медициналық көмекті сапалы көрсету үшін; Күрделілігі: жоғары	Мынадай жағдайларда диагностикалау және шұғыл білікті медициналық көмек көрсету: -жіті коронарлық синдром; -миокард инфаркті; -аритмия; -өкпенің ісінуі; -инфекциялық эндокардит; -терең көктамырдың тромбозы; -өкпе артериясының тромбоэмболиясы; -артериялық қысымның жіті жоғарылауы; -аортаның қатпарлы аневризмасы; -жіті перикардит; -жүрек тампонадасы	Мынадай жағдайлардағы этиология, патогенез, клиникалық картина, диагностика, шұғыл білікті емдеу іс-шараларының техникасы: -жіті коронарлық синдром; - миокард инфаркті; -аритмия; -өкпенің ісінуі; -инфекциялық эндокардит; -терең көктамырдың тромбозы; -өкпе артериясының тромбоэмболиясы; -артериялық қысымның жіті жоғарылауы; -аортаның қатпарлы аневризмасы; -жіті перикардит; -жүрек тампонадасы
11.2. Тыныс алу жолдары ауырған кезде шұғыл жағдайларда алғашқы білікті медициналық көмек көрсету			
11.2.	Тыныс алу жолдары ауырған кезде шұғыл жағдайларда білікті медициналық көмек көрсету қабілеті; Дербестігі: тыныс алу жолдары ауырған кезде шұғыл жағдайларда алғашқы білікті медициналық көмекті өз бетінше көрсету Жауапкершілігі: тыныс алу жолдары ауырған	Мынадай жағдайларда диагностикалау және шұғыл білікті медициналық көмек көрсету: -жіті пневмония; -бронх демікпесінің ұстамасы; -тыныс алудың жіті жеткіліксіздігі; -респираторлық дистресс-синдром; -пневмоторакс;	Мынадай жағдайлардағы этиология, патогенез, клиникалық картина, диагностика, шұғыл білікті емдеу іс-шараларының техникасы: -жіті пневмония; -бронх демікпесінің ұстамасы; -тыныс алудың жіті жеткіліксіздігі; -респираторлық дистресс-синдром;

	кезде шұғыл жағдайларда алғашқы білікті медициналық көмекті сапалы көрсету үшін; Күрделілігі: жоғары	-қан түкіру; -плевральды жалқық; -тыныс алу жолдарының жіті обструкциясы	-пневмоторакс; -қан түкіру; -плевральды жалқық; -тыныс алу жолдарының жіті обструкциясы
11.3. Есеңгіреп қалған кезде шұғыл жағдайларда алғашқы білікті медициналық көмек көрсету			
11.3.	Есеңгіреп қалған кезде шұғыл жағдайларда білікті медициналық көмек көрсету қабілеті; Дербестігі: есеңгіреп қалған кезде шұғыл жағдайларда алғашқы білікті медициналық көмекті өз бетінше көрсету; Жауапкершілігі: есеңгіреп қалған кезде шұғыл жағдайларда алғашқы білікті медициналық көмекті сапалы көрсету үшін; Күрделілігі: жоғары	Мынадай жағдайларда диагностикалау және шұғыл білікті медициналық көмек көрсету: -кардиогенді шок; -гиповолемиялық шок; -анафилаксиялық шок; -сепсиялық шок; -уытты шок; -лактат-ацидоз	Мынадай жағдайлардағы этиология, патогенез, клиникалық картина, диагностика, шұғыл білікті емдеу іс-шараларының техникасы: -кардиогенді шок; -гиповолемиялық шок; -анафилаксиялық шок; -сепсиялық шок; -уытты шок; -лактат-ацидоз
11.4. Инфекциялық аурулар кезінде шұғыл жағдайларда алғашқы білікті медициналық көмек көрсету			
11.4.	Инфекциялық аурулар кезінде шұғыл жағдайларда білікті медициналық көмек көрсету қабілеті; Дербестігі: инфекциялық аурулар кезінде шұғыл жағдайларда алғашқы білікті медициналық көмекті өз бетінше көрсету; Жауапкершілігі: инфекциялық аурулар кезінде шұғыл жағдайларда алғашқы білікті медициналық көмекті сапалы көрсету үшін; Күрделілігі: жоғары	Мынадай жағдайларда диагностикалау және шұғыл білікті медициналық көмек көрсету: -безгек және бөрту арқылы көрінетін инфекциялық аурулар; -менингококк инфекциясы; -вирусты геморрагиялық безгек; -жіті ішек инфекциясы; -ауыр жіті респираторлық синдром; -ботулизм; -сіреспе	Мынадай жағдайлардағы этиология, патогенез, клиникалық картина, диагностика, шұғыл білікті емдеу іс-шараларының техникасы: -безгек және бөрту арқылы көрінетін инфекциялық аурулар; -менингококк инфекциясы; -вирусты геморрагиялық безгек; -жіті ішек инфекциясы; -ауыр жіті респираторлық синдром; -ботулизм; -сіреспе
11.5. АИТВ жұққан пациенттерге шұғыл жағдайларда алғашқы дәрігерлік көмек көрсету			
11.5.	АИТВ жұққан пациенттерге шұғыл жағдайларда білікті медициналық көмек	Мынадай жағдайларда диагностикалау және шұғыл білікті медициналық көмек	Мынадай жағдайлардағы этиология, патогенез, клиникалық картина, диагностика, шұғыл

	көрсету қабілеті; Дербестігі: АИТВ жұққан пациенттерге шұғыл жағдайларда алғашқы білікті медициналық көмекті өз бетінше көрсету; Жауапкершілігі: АИТВ жұққан пациенттерге шұғыл жағдайларда алғашқы білікті медициналық көмекті сапалы көрсету үшін; Күрделілігі: жоғары	көрсету: -АИТВ жұққан пациенттердегі шұғыл неврологиялық жағдайлар; - АИТВ жұққан пациенттердегі шұғыл респираторлық жағдайлар; - АИТВ инфекциясының асқазан-ішек жолдарында көрінуі	білікті емдеу іс-шараларының техникасы: -АИТВ жұққан пациенттердегі шұғыл неврологиялық жағдайлар; -АИТВ жұққан пациенттердегі шұғыл респираторлық жағдайлар; -АИТВ инфекциясының асқазан-ішек жолдарында көрінуі
11.6. Бүйрек ауырған кезде шұғыл жағдайларда алғашқы дәрігерлік көмек көрсету			
11.6.	Бүйрек ауырған кезде шұғыл жағдайларда білікті медициналық көмек көрсету қабілеті; Дербестігі: бүйрек ауырған кезде шұғыл жағдайларда алғашқы дәрігерлік көмекті өз бетінше көрсету; Жауапкершілігі: бүйрек ауырған кезде шұғыл жағдайларда алғашқы дәрігерлік көмекті сапалы көрсету үшін; Күрделілігі: жоғары	Мынадай жағдайларда диагностикалау және шұғыл білікті медициналық көмек көрсету: -жіті бүйрек жеткіліксіздігі; -анурия; -жіті интерстициальды нефрит; -рабдомиолиз; -гепаторенальды синдром; -бүйрек шаншуы; -гематурия	Мынадай жағдайлардағы этиология, патогенез, клиникалық картина, диагностика, шұғыл білікті емдеу іс-шараларының техникасы: -жіті бүйрек жеткіліксіздігі; -анурии; -жіті интерстициальды нефрит; -рабдомиолиз; -гепаторенальды синдром; -бүйрек шаншуы; -гематурия
11.7. Неврологиялық шұғыл жағдайларда алғашқы дәрігерлік көмек көрсету			
11.7.	СНеврологиялық шұғыл жағдайларда білікті медициналық көмек көрсету қабілеті; Дербестігі: неврологиялық шұғыл жағдайларда алғашқы дәрігерлік көмекті өз бетінше көрсету; Жауапкершілігі: неврологиялық шұғыл жағдайларда алғашқы дәрігерлік көмекті сапалы көрсету үшін; Күрделілігі: жоғары	Мынадай жағдайларда диагностикалау және шұғыл білікті медициналық көмек көрсету: -кома; -жіті менингит; -жіті энцефалит; -бассүйек-ми жарақаты; -бассүйек ішіне қан құйылу; -эпилепсиялық статус; -инсульт; -миастениялық криз; -жұлын компрессиясы	Мынадай жағдайлардағы этиология, патогенез, клиникалық картина, диагностика, шұғыл білікті емдеу іс-шараларының техникасы: -кома; -жіті менингит; -жіті энцефалит; -бассүйек-ми жарақаты; -бассүйек ішіне қан құйылу; -эпилепсиялық статус; -инсульт; -миастениялық криз; -жұлын компрессиясы
11.8. Психиатрияда шұғыл жағдайларда алғашқы дәрігерлік көмек көрсету			
11.8.	Психиатрияда шұғыл жағдайларда білікті медициналық көмек	Мынадай жағдайларда диагностикалау және шұғыл білікті	Мынадай жағдайлардағы этиология, патогенез, клиникалық картина,

	көрсету қабілеті; Дербестігі: психиатрияда шұғыл жағдайларда алғашқы дәрігерлік көмекті өз бетінше көрсету; Жауапкершілігі: психиатрияда шұғыл жағдайларда алғашқы дәрігерлік көмекті сапалы көрсету үшін; Күрделілігі: жоғары	медициналық көмек көрсету: -ақыл-есінің жіті бұлыңғырлануы; -алкогольді шамадан тыс көп пайдаланған кезде алып тастау синдромы; -өзіне өзі қол жұмсау	диагностика, шұғыл білікті емдеу іс-шараларының техникасы: -ақыл-есінің жіті бұлыңғырлануы; -алкогольді шамадан тыс көп пайдаланған кезде алып тастау синдромы; -өзіне өзі қол жұмсау
11.9. Эндокринологияда шұғыл жағдайларда алғашқы дәрігерлік көмек көрсету			
11.9.	Эндокринологияда шұғыл жағдайларда білікті медициналық көмек көрсету қабілеті; Дербестігі: эндокринологияда шұғыл жағдайларда алғашқы дәрігерлік көмекті өз бетінше көрсету; Жауапкершілігі: эндокринологияда шұғыл жағдайларда алғашқы дәрігерлік көмекті сапалы көрсету үшін; Күрделілігі: жоғары	Мынадай жағдайларда диагностикалау және шұғыл білікті медициналық көмек көрсету: -диабеттік кетоацидоз; -гипоосмолярлық некетоацидотитті кома; -гипогликемиялық кома; -гипонатриемия; -гипернатриемия; -жіті гипокальциемия; -гиперкальциемия; -гипофосфатемия; -Аддисон кризі; -гипотиреоидті кома; -тиреотоксинді криз	Мынадай жағдайлардағы этиология, патогенез, клиникалық картина, диагностика, шұғыл білікті емдеу іс-шараларының техникасы: -диабеттік кетоацидоз; -гипоосмолярлық некетоацидотитті кома; -гипогликемиялық кома; -гипонатриемия; -гипернатриемия; -жіті гипокальциемия; -гиперкальциемия; -гипофосфатемия; -Аддисон кризі; -гипотиреоидті кома; -тиреотоксинді криз
11.10. Гастроэнтерологияда шұғыл жағдайларда алғашқы дәрігерлік көмек көрсету			
11.10.	Гастроэнтерологияда шұғыл жағдайларда білікті медициналық көмек көрсету қабілеті; Дербестігі: гастроэнтерологияда шұғыл жағдайларда алғашқы дәрігерлік көмекті өз бетінше көрсету; Жауапкершілігі: гастроэнтерологияда шұғыл жағдайларда алғашқы дәрігерлік көмекті сапалы көрсету үшін; Күрделілігі: жоғары	Мынадай жағдайларда диагностикалау және шұғыл білікті медициналық көмек көрсету: -асқазан-ішек жолының жоғарғы бөлігінен жіті қан кету; -жіті гастроэнтерит; -қан аралас диарея; -сарғаю; -өт-тас шаншуы; -жіті бауыр жеткіліксіздігі; -жіті панкреатит	Мынадай жағдайлардағы этиология, патогенез, клиникалық картина, диагностика, шұғыл білікті емдеу іс-шараларының техникасы: -асқазан-ішек жолының жоғарғы бөлігінен жіті қан кету; -жіті гастроэнтерит; -қан аралас диарея; -сарғаю; -өт-тас шаншуы; -жіті бауыр жеткіліксіздігі; -жіті панкреатит
11.11. Гематологияда шұғыл жағдайларда алғашқы дәрігерлік көмек көрсету			
11.11.	Гематологияда шұғыл жағдайларда білікті	Мынадай жағдайларда диагностикалау және	Мынадай жағдайлардағы этиология, патогенез,

	медициналық көмек көрсету қабілеті; Дербестігі: гематологияда шұғыл жағдайларда алғашқы дәрігерлік көмекті өз бетінше көрсету; Жауапкершілігі: гематологияда шұғыл жағдайларда алғашқы дәрігерлік көмекті сапалы көрсету үшін; Күрделілігі: жоғары	шұғыл білікті медициналық көмек көрсету: -трансфузиялық реакциялар; -ДВС-синдромы; -жіті лейкоз; -гемофилия	клиникалық картина, диагностика, шұғыл білікті емдеу іс-шараларының техникасы: -трансфузиялық реакциялар; -ДВС-синдромы; -жіті лейкоз; -гемофилия
11.12. Ревматологияда шұғыл жағдайларда алғашқы дәрігерлік көмек көрсету			
11.12.	Ревматологияда шұғыл жағдайларда білікті медициналық көмек көрсету қабілеті; Дербестігі: ревматологияда шұғыл жағдайларда алғашқы дәрігерлік көмекті өз бетінше көрсету; Жауапкершілігі: ревматологияда шұғыл жағдайларда алғашқы дәрігерлік көмекті сапалы көрсету үшін; Күрделілігі: жоғары	Мынадай жағдайларда диагностикалау және шұғыл білікті медициналық көмек көрсету: -жіті моноартрит; -жіті полиартрит; -СКВ; -васкулит	Мынадай жағдайлардағы этиология, патогенез, клиникалық картина, диагностика, шұғыл білікті емдеу іс-шараларының техникасы: -жіті моноартрит; -жіті полиартрит; -СКВ; -васкулит
11.13. Дерматологияда шұғыл жағдайларда алғашқы дәрігерлік көмек көрсету			
11.13.	Дерматологияда шұғыл жағдайларда білікті медициналық көмек көрсету қабілеті; Дербестігі: дерматологияда шұғыл жағдайларда алғашқы дәрігерлік көмекті өз бетінше көрсету; Жауапкершілігі: дерматологияда шұғыл жағдайларда алғашқы дәрігерлік көмекті сапалы көрсету үшін; Күрделілігі: жоғары	Мынадай жағдайларда диагностикалау және шұғыл білікті медициналық көмек көрсету: -дәріге тері реакциясы; -аутоиммунды буллезді ауру; -генерацияланған пустулезді псориаз; -токсинді эпидермальді некролиз	Мынадай жағдайлардағы этиология, патогенез, клиникалық картина, диагностика, шұғыл білікті емдеу іс-шараларының техникасы: -дәріге тері реакциясы; аутоиммунды буллезді ауру; -генерацияланған пустулезді псориаз; -токсинді эпидермальді некролиз
11.14. Уланып қалған кезде шұғыл жағдайларда алғашқы дәрігерлік көмек көрсету			
11.14.	Уланып қалған кезде шұғыл жағдайларда білікті медициналық көмек көрсету қабілеті; Дербестігі: уланып қалған кезде шұғыл	Мынадай жағдайларда диагностикалау және шұғыл білікті медициналық көмек көрсету: -дәрілік заттармен	Мынадай жағдайлардағы этиология, патогенез, клиникалық картина, диагностика, шұғыл білікті емдеу іс-шараларының техникасы:

	жағдайларда алғашқы дәрігерлік көмекті өз бетінше көрсету; Жауапкершілігі: уланып қалған кезде шұғыл жағдайларда алғашқы дәрігерлік көмекті сапалы көрсету үшін; Күрделілігі: жоғары	улану; -түтінмен улану; -этанолдың жіті интоксикациясы; -есірткі заттарымен улану; -цианидтермен улану	-дәрілік заттармен улану; -түтінмен улану; -этанолдың жіті интоксикациясы; -есірткі заттарымен улану; -цианидтермен улану
11.15. Қоршаған орта факторларының әсерінен туындаған шұғыл жағдайларда алғашқы дәрігерлік көмек көрсету			
11.15.	Қоршаған орта факторларының әсерінен туындаған шұғыл жағдайларда білікті медициналық көмек көрсету қабілеті; Дербестігі: қоршаған орта факторларының әсерінен туындаған шұғыл жағдайларда алғашқы дәрігерлік көмекті өз бетінше көрсету; Жауапкершілігі: қоршаған орта факторларының әсерінен туындаған шұғыл жағдайларда алғашқы дәрігерлік көмекті сапалы көрсету үшін; Күрделілігі: жоғары	Мынадай жағдайларда диагностикалау және шұғыл білікті медициналық көмек көрсету: -күн тию; -қатты тоңу; -тереңге сүңгуге байланысты жағдайлар; -электр тогының зақымдауы; -жәндіктердің шағып алуы; -жылан шағып алуы	Мынадай жағдайлардағы этиология, патогенез, клиникалық картина, диагностика, шұғыл білікті емдеу іс-шараларының техникасы: -күн тию; -қатты тоңу; -тереңге сүңгуге байланысты жағдайлар; -электр тогының зақымдауы; -жәндіктердің шағып алуы; -жылан шағып алуы
«Клиникалық зертханалық диагностика» мамандығы бойынша мамандандырылған медициналық көмек көрсету			
12. Сараптамалық-диагностикалық қызметтердің қағидаттарын және тәртібін сақтау.			
12.1. Диагностика немесе сараптама объектісін дайындауды ұйымдастыру немесе тікелей жүргізу.			
12.1.	Қабілеті: диагностика немесе сараптама объектісін дайындауды ұйымдастыру немесе тікелей жүргізу; Дербестігі: диагностика немесе сараптама объектісін дайындауды жүйелі бақылай отырып ұйымдастыру немесе тікелей жүргізу; Жауапкершілігі:	Сараптамалық-диагностикалық қызметтерді көрсету үшін объектілерді және материалдарды тіркеу; Әртүрлі тәсілдермен (вакутейнер жүйесі, әмбебап зондатр) диагностика және сараптама объектілерін жинауды	Биологиялық материалды дайындау, сақтау және кәдеге асыру бойынша НҚА талаптары. Әртүрлі бейіннің КЛД орналастыруға, режіге және қызметке талаптар. Диагностика немесе сараптама объектісін дайындауды ұйымдастыру немесе тікелей жүргізу қағидалары мен тәртібі;

	диагностика немесе сараптама объектісін дайындауды ұйымдастыру немесе тікелей жүргізу сапасы үшін; Күрделілігі: жоғары	және дайындауды жүзеге асыру. Зерттеу жүргізу үшін сарпатмаладық-диагностикалық аспаптарды, жабдықтарды дайындау; Центрифугирлеу, экстракция, препараттарды, сүртінділерді, срездерді, белгілерді дайындаудың арқасында биологиялық материалды сынама дайындауды жүргізу. Дианостика объектісін, оның ішінде сұйық азотпен қатырудың, лиофилизирленген кептірудің және «құрғақ тамшының» арқасында сақтау.	Сараптам-диагностикалық қызметтердің мақсаты мен міндеті, қағида мен тәртібі; Адамның қалыпты және патологиялық анатомисяның және физологиясының негіздері; Сараптамалық-диагностикалық аппаратураны пайдалану техникасы; Сараптамалық-диагностикалық аспаптарын пайдалану қағидасы
12.2. Сараптамалық-диагностикалық жабдықты пайдалануға беру және калбирлеу.			
12.2.	Қабілеті: сараптамалық-диагностикалық жабдықты пайдалануға беруге және калбирлеуге; Дербестігі: сараптамалық-диагностикалық жабдықты жүйелі бақылай отырып пайдалануға беру және калбирлеу; Жауапкершілігі: сараптамалық-диагностикалық жабдықты сапалы пайдалануға беру және калбирлеу үшін; Күрделілігі: жоғары	Бағдарламалық қамтамасыз етумен және әртүрлі режзимдермен жұмыс істеу. Зертханалық жабдықтарға калибрелеу жүргізу. Зертханалық жабдықтарды калибрлеу бойынша құжаттаманы толтыру және жүргізу. Зертханалық жабдыққа күнделікті, ай сайын қызмет көрсету. Ұзақ сақтауға зертханалық жабдықтарды қатыру.	Зертханалық жабдық жұмысы мен пайдалануға берудің қауіпсіздік техникасы. Зертханалық жабдықтардың үлгілері (жалпы, мамандандырылған, ашық және жабық анализаторлар). Зертханалық жабдықтарды орналастыру мен пайдалануға беру шарттары. Әртүрлі анализаторларды өлшеудің жалпы қағидаттары мен технологиялары. Өлшеу құралын калибрлеудің негізгі қағидаттары. Зертханалық жабдықтарға қызмет көрсету қағидаты (ұзақ сақтауға күнделікті, ай сайын қатыру).
12.3. Биологиялық материалдарды зерттеудің растайтын материалдарын сақтауды және кәдеге асыруды ұйымдастыру.			
12.3.	Биологиялық материалдарды	Зертханалық зерттеу үшін, оның ішінде	Биологиялық материалмен жұмыс істеудің

	зерттеудің растайтын материалдарын сақтауды және кәдеге асыруды ұйымдастыру қабілеті; Дербестігі: биологиялық материалдарды зерттеудің растайтын материалдарын сақтауды және кәдеге асыруды жүйелі бақылай отырып ұйымдастыру; Жауапкершілігі: биологиялық материалдарды зерттеудің растайтын материалдарын сақтауды және кәдеге асыруды сапалы ұйымдастыру үшін; Күрделілігі: жоғары	лиофилизирленген кептірудің және сұйық азотпен қатырудың көмегімен ұзақ уақыт үшін биологиялық материалды сақтау. Биологиялық материалды, оның ішінде автокалвирлеу арқылы кәдеге жарату. Шұғыл жағдайларда биологиялық материалдан зақымдануды жою бойынша іс-шаралар жүргізу.	биологиялық қауіпсіздігі техникасын. Биологиялық материалды кәдеге жарату үшін дезинфекциялау заттарын дайындау әдісі. Биологиялық материалды кәдеге жарату бойынша НҚА талаптары. Зертханалық зерттеу үшін биологиялық материалды сақтау қағидасы, шарты. Шұғыл жағдайларда биологиялық материалдан зақымданудың алдын алу жөніндегі іс-шаралар алгоритмі.
12.4. Сараптамалық-диагностикалық зерттеулерді жүзеге асыру.			
12.4.	Сараптамалық-диагностикалық зерттеулерді жүзеге асыру қабілеті; Дербестігі: сараптамалық-диагностикалық зерттеулерді жүйелі бақылай отырып жүзеге асыру; Жауапкершілігі: сараптамалық-диагностикалық зерттеулерді сапалы жүзеге асыру үшін; Күрделілігі жоғары.	Қойылған міндеттердің ұтымдылығы мен басымдылығы ескере отырып сараптамалық-диагностикалық зерттеу үшін зерттеулердің зертханалық параметрлері мен әдістерін таңдауды жүргізу. Сараптамалық қорытындыны толтыру.	Сараптама қағидаттары. Дәлелділіктің қазіргі заманғы технологиялары мен қағидаттарын ескере отырып зертханалық параметрлерді, әдістерді таңдау қағидаттары. Сараптамалық бағалау жөніндегі НҚА талаптары
13. Клиникалық зертханалық зерттеулердің сапасын қамтамасыз ету және бақылау.			
13.1. Зерттеу әдістерінің талдамалық сенімділігін бағалау.			
13.1.	Клиникалық зертханалық зерттеулер сапасын қамтамасыз ету және бақылау қабілеті; Дербестігі: клиникалық зертханалық зерттеулер сапасын өз бетінше қамтамасыз ету және бақылау;	Зерттеу әдістерінің талдамалық сенімділігін - сандық әдістер үшін - сандық емес (сапалы) әдістер үшін бағалау	НҚА, әдістемелік ұсынымдардың және әдістемелік нұсқаулардың талаптары, клиникалық хаттамалардың (клиникалық нұсқаулардың) стандарты; Әдістердің талдамалық сипаттамасы. Референттің интервалдар

	Жауапкершілігі: клиникалық зертханалық зерттеулер сапасын қамтамасыз ету және бақылау үшін; Күрделілігі: жоғары		мен шектерді белгілеу қағидасы
13.2. Зертханаішілік бақылау сапасын ұйымдастыру және қамтамасыз ету.			
13.2.	Зертханаішілік бақылау сапасын ұйымдастыру және қамтамасыз ету қабілеті; Дербестігі: зертханаішілік бақылау сапасын өз бетінше ұйымдастыру және қамтамасыз ету; Жауапкершілігі: зертханаішілік бақылау сапасын сапалы ұйымдастыру және қамтамасыз ету үшін; Күрделілігі: жоғары	Бақылау карталарын жасау Сапаны шұғыл бақылау емшараларының жүйелі орындалуы Жеке талдаушылардың индексін айқындау және оладың тиісті тестерді қолдану сипататына ықпал етуі	НҚА, әдістемелік ұсынымдардың және әдістемелік нұсқаулардың талаптары, клиникалық хаттамалардың (клиникалық нұсқаулардың) стандарты; Референттің интервалдар мен шектерді белгілеу қағидасы Әдістердің талдамалық сипаттамасы.
13.3. Клиникалық зертханалық зерттеулердің сапасын сыртқы бағалау.			
13.3.	Клиникалық зертханалық зерттеулердің сапасын сыртқы бағалау қабілеті; Дербестігі: клиникалық зертханалық зерттеулердің сапасын өз бетінше сыртқы бағалау; Жауапкершілігі: клиникалық зертханалық зерттеулердің сапасын сапалы сыртқы бағалау үшін; Күрделілігі: жоғары	Сынамаларды талдау кезінде зертхана жұмысында болған нақты ақауларды айқындау	НҚА, әдістемелік ұсынымдардың және әдістемелік нұсқаулардың талаптары, клиникалық хаттамалардың (клиникалық нұсқаулардың) стандарты; Жалпы ұлттық жүйенің негізгі басымдықтары
13.4. Зертханалық зерттеу нәтижелерінің сәйкестігін қамтамасыз ету			
13.4.	Зертханалық зерттеу нәтижелерінің сәйкестігін қамтамасыз ету қабілеті; Дербестігі: зертханалық зерттеу нәтижелерінің сәйкестігін өз бетінше қамтамасыз ету ; Жауапкершілігі: зертханалық зерттеу нәтижелерінің	Практикаға стандартталған әдістерді енгізу есебінен объективті және салыстырмалы нәтижелерді алу	НҚА, әдістемелік ұсынымдардың және әдістемелік нұсқаулардың талаптары, клиникалық хаттамалардың (клиникалық нұсқаулардың) стандарты.

	сәйкестігін сапалы қамтамасыз ету үшін; Күрделілігі: жоғары		
14. Биохимиялық және гормондық зерттеулерді қамтамасыз ету және жүргізу.			
14.1. Ферменттердің белсенділігіне зерттеу жүргізу.			
14.1.	Ферменттердің белсенділігіне зерттеу жүргізу қабілеті; Дербестігі: ферменттердің белсенділігіне өз бетінше зерттеу жүргізу; Жауапкершілігі: ферменттердің белсенділігіне сапалы зерттеу жүргізу үшін; Күрделілігі: жоғары	Сарысудағы, секреттердегі, тін сұйықтықтарындағы ферменттердің белсенділікке зерттеу жүргізу - АЛТ, АСТ, ГГТ, ЛДГ, ХЭ, ЩФ - қан мен несеп амилазы - қышқыл фосфотазы - креатинкиназа - липаза, - трипсин	НҚА, әдістемелік ұсынымдардың және әдістемелік нұсқаулардың талаптары, клиникалық хаттамалардың (клиникалық нұсқаулардың) стандарты. Клиникалық пайдаланулар Референттік шектер Ықпал етуші факторлар
14.2. Биохимиялық реакциялардың субстраттары мен тағамдарына зерттеу жүргізу.			
14.2.	Биохимиялық реакциялардың субстраттары мен тағамдарына зерттеу жүргізу қабілеті; Дербестігі: биохимиялық реакциялардың субстраттары мен тағамдарына өз бетінше зерттеу жүргізу; Жауапкершілігі: биохимиялық реакциялардың субстраттары мен тағамдарына сапалы зерттеу жүргізу үшін; Күрделілігі: жоғары	Биохимиялық реакциялардың субстраттары мен өнімдеріне зерттеу жүргізу - альбумин, - қан сарысуындағы жалпы ақуыз және ақуыз фракциялары - несеп ақуызы - билирубин - қан және несеп глюкозасы - креатинин және оның клиренсі - лактат, - несеп қышқылы және қан мене несептің несепнәрі - СЖК, ТГ, холестерин, ЛПВП, ЛПНП, ЛПОНП	НҚА, әдістемелік ұсынымдардың және әдістемелік нұсқаулардың талаптары, клиникалық хаттамалардың (клиникалық нұсқаулардың) стандарты. Зерттеу әдістері Клиникалық пайдаланулар Референттік шектер Ықпал етуші факторлар
14.3. Жеке ақуыздарға зерттеу жүргізу.			
14.3.	Жеке ақуыздарға зерттеу жүргізу қабілеті; Дербестігі: жеке ақуыздарға өз бетінше зерттеу жүргізу; Жауапкершілігі:	Жеке ақуыздарға зерттеу жүргізу - антитрипсин - қышқыл гликопротеин - макроглобулин - антистрептолизин-О	НҚА, әдістемелік ұсынымдардың және әдістемелік нұсқаулардың талаптары, клиникалық хаттамалардың (клиникалық нұсқаулардың) стандарты.

	жеке ақуыздарға сапалы зерттеу жүргізу үшін; Күрделілігі: жоғары	- антитромбин - аполипротеины - липопротеиндер - гаптоглобин - глобулин, жыныстық байланыстырушы гормоны - иммуноглобулиндер - миоглобин - сүртінділі натрийуретикалық пептид - остеокальцин - преальбумин - прокальцитонини - ревматоидты фактор - С-реактивті белок - трансферритин, ферритин -ФНО, тропониндер - фибриноген - церрулоплазмин	Зерттеу әдістері Клиникалық пайдаланулар Референттік шектер Ықпал етуші факторлар
14.4. Минералдар мен электролиттерге зерттеу жүргізу.			
14.4.	Минералдар мен электролиттерге зерттеу жүргізу қабілеті; Дербестігі: Минералдар мен электролиттерге өз бетінше зерттеу жүргізу; Жауапкершілігі: Минералдар мен электролиттерге сапалы зерттеу жүргізу үшін; Күрделілігі: жоғары	Қан мен несептегі минералдар мен электролиттерге зерттеу жүргізу – темір, калий, кальций, магний, сынап, натрий, фосфор, хлоридтер.	НҚА, әдістемелік ұсынымдардың және әдістемелік нұсқаулардың талаптары, клиникалық хаттамалардың (клиникалық нұсқаулардың) стандарты. Зерттеу әдістері Клиникалық пайдаланулар Референттік шектер Ықпал етуші факторлар
14.5. Дәрумендер мен биобелсенді медиаторларға зерттеу жүргізу.			
14.5.	Дәрумендер мен биобелсенді медиаторларға зерттеу жүргізу қабілеті; Дербестігі: Дәрумендер мен биобелсенді медиаторларға өз бетінше зерттеу жүргізу Жауапкершілігі: Дәрумендер мен биобелсенді медиаторларға сапалы зерттеу жүргізу үшін; Күрделілігі: жоғары	Дәрумендер мен биобелсенді медиаторларға зерттеу жүргізу - аминолевулин қышқылы - дәрумен В12 - гомоцистеин - интерлейкиндер - фоли қышқылы - фенилаланин	НҚА, әдістемелік ұсынымдардың және әдістемелік нұсқаулардың талаптары, клиникалық хаттамалардың (клиникалық нұсқаулардың) стандарты. Зерттеу әдістері Клиникалық пайдаланулар Референттік шектер Ықпал етуші факторлар
14.6. Сүйек тінінің алмасу таңбаларына зерттеу жүргізу.			

14.6.	Сүйек тінінің алмасу таңбаларына зерттеу жүргізу қабілеті; Дербестігі: сүйек тінінің алмасу таңбаларына өз бетінше зерттеу жүргізу Жауапкершілігі: сүйек тінінің алмасу таңбаларына сапалы зерттеу жүргізу үшін; Күрделілігі: жоғары	Сүйек тінінің алмасу таңбаларына зерттеу жүргізу - сүйек ЩФ - остеокальцин - карбокси мен проколлагеннің аминотерминалды пептидтер - сүйек тіні резорбциінің таңбалары	НҚА, әдістемелік ұсынымдардың және әдістемелік нұсқаулардың талаптары, клиникалық хаттамалардың (клиникалық нұсқаулардың) стандарты. Зерттеу әдістері Клиникалық пайдаланулар Референттік шектер Ықпал етуші факторлар
14.7. Гипоталамо-гипофизарлы жүйенің гармондарына зерттеу жүргізу			
14.7.	Гипоталамо-гипофизарлы жүйенің гармондарына зерттеу жүргізу қабілеті; Дербестігі: гипоталамо-гипофизарлы жүйенің гармондарына өз бетінше зерттеу жүргізу Жауапкершілігі: гипоталамо-гипофизарлы жүйенің гармондарына сапалы зерттеу жүргізу үшін; Күрделілігі: жоғары	Гипоталамо-гипофизарлы жүйенің гармондарына зерттеу жүргізу - СТГ, пролактин, АКТГ - ЛГ, ФСГ, ТТГ	НҚА, әдістемелік ұсынымдардың және әдістемелік нұсқаулардың талаптары, клиникалық хаттамалардың (клиникалық нұсқаулардың) стандарты. Зерттеу әдістері Клиникалық пайдаланулар Референттік шектер Ықпал етуші факторлар
14.8. Қалқаншабезі ауруларының диагностикасы.			
14.8.	Қалқаншабезі аурулары кезінде зерттеу жүргізу қабілеті; Дербестігі: қалқаншабезі аурулары кезінде өз бетінше зерттеу жүргізу Жауапкершілігі: қалқаншабезі аурулары кезінде сапалы зерттеу жүргізу үшін; Күрделілігі: жоғары	Қалқаншабезі аурулары кезінде зерттеу жүргізу - ТТГ, Т4 - ТТГ рецепторына аутоантидене	НҚА, әдістемелік ұсынымдардың және әдістемелік нұсқаулардың талаптары, клиникалық хаттамалардың (клиникалық нұсқаулардың) стандарты. Зерттеу әдістері Клиникалық пайдаланулар Референттік шектер Ықпал етуші факторлар
14.9. Ерлердің репродуктивті функцияларының гормондық тұрақтығына зерттеу жүргізу.			
14.9.	Ерлердің репродуктивті функцияларының гормондық тұрақтығына зерттеу жүргізу қабілеті; Дербестігі: ерлердің репродуктивті функцияларының гормондық тұрақтығына өз бетінше зерттеу жүргізу	Ерлердің репродуктивті функцияларының гормондық тұрақтығына зерттеу жүргізу - ФСГ, ЛГ, пролактин - тестостерон - ингибин - секс-стероид байланыстырушы	НҚА, әдістемелік ұсынымдардың және әдістемелік нұсқаулардың талаптары, клиникалық хаттамалардың (клиникалық нұсқаулардың) стандарты. Зерттеу әдістері Клиникалық пайдаланулар Референттік шектер Ықпал етуші факторлар

	Жауапкершілігі: ерлердің репродуктивті функцияларының гормондық тұрақтығына сапалы зерттеу жүргізу үшін; Күрделілігі: жоғары	глобулин Ерлер гипоглнадизміне диагностика жүргізу	
14.10. Әйелдердің репродуктивті функцияларының гормондық тұрақтығына зерттеу жүргізу.			
14.10.	Әйелдердің репродуктивті функцияларының гормондық тұрақтығына зерттеу жүргізу қабілеті; Дербестігі: әйелдердің репродуктивті функцияларының гормондық тұрақтығына өз бетінше зерттеу жүргізу Жауапкершілігі: әйелдердің репродуктивті функцияларының гормондық тұрақтығына сапалы зерттеу жүргізу үшін; Күрделілігі: жоғары	Әйелдердің репродуктивті функцияларының гормондық тұрақтығына зерттеу жүргізу - ФСГ, ЛГ, пролактин - антимюллерлі гормон - андрогендер - ХГЧ	НҚА, әдістемелік ұсынымдардың және әдістемелік нұсқаулардың талаптары, клиникалық хаттамалардың (клиникалық нұсқаулардың) стандарты. Зерттеу әдістері Клиникалық пайдаланулар Референттік шектер Ықпал етуші факторлар
14.11. Өзге де эндокринді темірлерге зерттеу жүргізу.			
14.11.	Өзге де эндокринді темірлерге зерттеу жүргізу қабілеті; Дербестігі: өзге де эндокринді темірлерге өз бетінше зерттеу жүргізу Жауапкершілігі: өзге де эндокринді темірлерге сапалы зерттеу жүргізу үшін; Күрделілігі: жоғары	Өзге де эндокринді темірлерге зерттеу жүргізу - АКТГ, альдостерон - ангиотензин - 25-гидроксихолекальциферол - кальцитриол - глюкагон және инсулин - кальцитонин - катехоламины - кортизол - ПТГ - ренин - СТГ	НҚА, әдістемелік ұсынымдардың және әдістемелік нұсқаулардың талаптары, клиникалық хаттамалардың (клиникалық нұсқаулардың) стандарты. Зерттеу әдістері Клиникалық пайдаланулар Референттік шектер Ықпал етуші факторлар
15. Биологиялық материалдарға химиялық-микроскоптық және цитологиялық зерттеулерді ұйымдастыру және жүргізу.			
15.1. Несепке зерттеу жүргізу.			
15.1.	Несепке зерттеу жүргізу қабілеті;	Несепке зерттеу жүргізу	НҚА, әдістемелік ұсынымдардың және

	Дербестігі: несепке өз бетінше зерттеу жүргізу Жауапкершілігі: несепке сапалы зерттеу жүргізу үшін; Күрделілігі: жоғары	- несептің физикалық құрылымы - несептегі ақуыздың болуы - несепте глюкозаның болуы - несепте кетон денелерінің болуы - несепте билирубин мен уробилиногеннің болуы - несепте нитридтердің (бактериурияның) болуы Бүйректі функционалдық зерттеу Несептегі тұнбаларды зерттеу	әдістемелік нұсқаулардың талаптары, клиникалық хаттамалардың (клиникалық нұсқаулардың) стандарты. Зерттеу әдістері Зерттеу үшін материалды жинау және дайындау қағидаттары Клиникалық пайдаланулар Референттік шектер Ықпал етуші факторлар
15.2. Нәжіске зерттеу жүргізу.			
15.2.	Нәжіске зерттеу жүргізу қабілеті; Дербестігі: нәжіске өз бетінше зерттеу жүргізу Жауапкершілігі: нәжіске сапалы зерттеу жүргізу үшін; Күрделілігі: жоғары	Нәжіске зерттеу жүргізу - диагностикалық тест жолақтарының көмегімен нәжісті химиялық талдау - нәжістегі ақуызды анықтау - нәжестегі қанды анықтау - нәжістегі уробилиногенді (стеркобилиногенді) анықтау - нәжістегі билирубин анықтау - нәжістегі лейкоциттерді анықтау – нәжісті микроскопиялық зерттеу Нәжісті зерттеудің иммундықхимиялық әдістері	НҚА, әдістемелік ұсынымдардың және әдістемелік нұсқаулардың талаптары, клиникалық хаттамалардың (клиникалық нұсқаулардың) стандарты. Зерттеу әдістері Зерттеу үшін материалды жинау және дайындау қағидаттары Клиникалық пайдаланулар (копрологиялық синдромдар) Ықпал етуші факторлар Қалыпты және патология кезінде емшек сүтімен қоректенетін жастағы балаларда қоректену мен копрограмма ерекшеліктері
15.3. Жұлын сұйықтығына зерттеу жүргізу.			
15.3.	Жұлын сұйықтығына зерттеу жүргізу қабілеті; Дербестігі: жұлын сұйықтығына өз бетінше зерттеу жүргізу Жауапкершілігі:	Жұлын сұйықтығына зерттеу жүргізу - жұлын сұйықтығының физикалық-химиялық құрамын анықтау - жұлын	НҚА, әдістемелік ұсынымдардың және әдістемелік нұсқаулардың талаптары, клиникалық хаттамалардың (клиникалық нұсқаулардың) стандарты.

	жұлын сұйықтығына сапалы зерттеу жүргізу үшін; Күрделілігі: жоғары	сұйықтығының микроскопиялық (цитологиялық) зерттеу	Зерттеу әдістері Зерттеу үшін материалды жинау және дайындау қағидаттары Клиникалық пайдаланулар (ісіктер жасушаларының қамтымы) Ықпал етуші факторлар Жұлын сұйықтығының физикалық-химиялық құрамы
15.4. Синовиал сұйықтығына зерттеу жүргізу.			
15.4.	Синовиал сұйықтығына зерттеу жүргізу; қабілеті; Дербестігі: синовиал сұйықтығына өз бетінше зерттеу жүргізу Жауапкершілігі: синовиал сұйықтығына сапалы зерттеу жүргізу үшін; Күрделілігі: жоғары	Синовиал сұйықтығына зерттеу жүргізу - физикалық құрамдарды айқындау - цитологиялық зерттеулер - нативті препараттың поляризациялық микроскопия - химиялық талдау	НҚА, әдістемелік ұсынымдардың және әдістемелік нұсқаулардың талаптары, клиникалық хаттамалардың (клиникалық нұсқаулардың) стандарты. Зерттеу әдістері Зерттеу үшін материалды жинау және дайындау қағидаттары Клиникалық пайдаланулар Ықпал етуші факторлар
15.5. Жалқық сұйықтығына зерттеу жүргізу.			
15.5.	Жалқық сұйықтығына зерттеу жүргізу; қабілеті; Дербестігі: жалқық сұйықтығына өз бетінше зерттеу жүргізу Жауапкершілігі: жалқық сұйықтығына сапалы зерттеу жүргізу үшін; Күрделілігі: жоғары	Жалқық сұйықтығына зерттеу жүргізу - экссудатты және транссудатты зерттеу - плевралды жалқықты зерттеу - перикардиалды жалқықты зерттеу - асцитикалық сұйықтықты зерттеу	НҚА, әдістемелік ұсынымдардың және әдістемелік нұсқаулардың талаптары, клиникалық хаттамалардың (клиникалық нұсқаулардың) стандарты. Зерттеу әдістері мен қағидалары Зерттеу үшін материалды жинау (сапалы материалды алу шарты) және дайындау қағидаттары Көрсеткіштердің өзгеруін клиникалық-диагностикалық мәні Ықпал етуші факторлар
15.6. Шәуһетке зерттеу жүргізу.			
15.6.	Шәуһетке зерттеу жүргізу; қабілеті; Дербестігі: шәуһетке өз бетінше зерттеу жүргізу Жауапкершілігі: шәуһетке сапалы зерттеу жүргізу үшін;	Шәуһетке зерттеу жүргізу - шәуһетті макроскопиялық және микроскопиялық зерттеу - спермaтограмма - эякулятты	НҚА, әдістемелік ұсынымдардың және әдістемелік нұсқаулардың талаптары, клиникалық хаттамалардың (клиникалық нұсқаулардың) стандарты. Зерттеу әдістері

	Күрделілігі: жоғары	динамикалық зерттеу - шәуһетті иммунологиялық зерттеу - сперматозоидтардың цервикалды шырышпен өзара іс-қимылын зерттеу - шәуһетті биохимиялық зерттеу	мен қағидалары Зерттеу үшін материалды жинау (сапалы материалды алу шарты) және дайындау қағидаттары Көрсеткіштердің өзгеруін клиникалық-диагностикалық мәні Ықпал етуші факторлар
15.7. Қақырыққа зерттеу жүргізу.			
15.7.	Қақырыққа зерттеу жүргізу; қабілеті; Дербестігі: қақырыққа өз бетінше зерттеу жүргізу Жауапкершілігі: қақырыққа сапалы зерттеу жүргізу үшін; Күрделілігі: жоғары	Қақырыққа зерттеу жүргізу - қақырықты макроскопиялық және микроскопиялық зерттеу - қақырықта жасуша элементтердің болуы - альвеолярлы макрофагия, - альвеолярлы эпителиялар - серпінді талшықтар - Куршман спиралі - Дитрих сынамасы - қақырық препараттарындағы кристалдар	НҚА, әдістемелік ұсынымдардың және әдістемелік нұсқаулардың талаптары, клиникалық хаттамалардың (клиникалық нұсқаулардың) стандарты. Зерттеу әдістері мен қағидалары Зерттеу үшін материалды жинау (сапалы материалды алу шарты) және дайындау қағидаттары Тыныс алу жүйелері аурулары кезінде көрсеткіштердің өзгеруінің клиникалық-диагностикалық мәні Ықпал етуші факторлар
15.8. Өт шығындысына зерттеу жүргізу.			
15.8.	Өт шығындысына зерттеу жүргізу; қабілеті; Дербестігі: өт шығындысына өз бетінше зерттеу жүргізу Жауапкершілігі: өт шығындысына сапалы зерттеу жүргізу үшін; Күрделілігі: жоғары	Фракциялық дуоденалды зондтау арқылы өт шығындысына зерттеу жүргізу - өт шығындысын микроскопиялық зерттеу - исследование желчи - лямблия трофозоидтарын, strongyloides stercoralis құрттарын, бауыр сорғыш құрттарды табу	НҚА, әдістемелік ұсынымдардың және әдістемелік нұсқаулардың талаптары, клиникалық хаттамалардың (клиникалық нұсқаулардың) стандарты. Зерттеу әдістері мен қағидалары Зерттеу үшін материалды жинау (сапалы материалды алу шарты) және дайындау қағидаттары Көрсеткіштердің өзгеруін клиникалық-диагностикалық мәні Ықпал етуші факторлар
16. Гематологиялық және коагулологиялық зерттеулерді ұйымдастыру және жүргізу.			
16.1. Гематологи зертханасында негізгі зерттеулер жүргізу.			
16.1.	Гематологи	Гематологи	НҚА, әдістемелік

	зертханасында негізгі зерттеулер жүргізу қабілеті; Дербестігі: гематологи зертханасында өз бетінше негізгі зерттеулер жүргізу Жауапкершілігі: гематологи зертханасында сапалы негізгі зерттеулер жүргізу үшін; Күрделілігі: жоғары	зертханасында негізгі зерттеулер жүргізу - Қанның жалпы талдауы - сүйек кемігінің пунктатасын зерттеу - гемопоэздік жасушаларды цитохимиялық зерттеу - ағынды цитофлюометрия - цитогенетикалық талдау	ұсынымдардың және әдістемелік нұсқаулардың талаптары, клиникалық хаттамалардың (клиникалық нұсқаулардың) стандарты. Қан ұйыту құрылымдық ұйымы Гемопоэзді тұрақтандыру. Гематологи зертханасындағы негізгі зерттеулер Зерттеу әдістері мен қағидалары Зерттеу үшін материалды жинау (сапалы материалды алу шарты) және дайындау қағидаттары Көрсеткіштердің өзгеруін клиникалық-диагностикалық мәні Ықпал етуші факторлар
16.2. Қанның реактивті (лейкемиодты реакция) өзгеруіне зерттеу жүргізу.			
16.2.	Қанның реактивті (лейкемиодты реакция) өзгеруіне зерттеу жүргізу қабілеті; Дербестігі: қанның реактивті (лейкемиодты реакция) өзгеруіне өз бетінше зерттеу жүргізу Жауапкершілігі: қанның реактивті (лейкемиодты реакция) өзгеруіне сапалы зерттеу жүргізу үшін; Күрделілігі: жоғары	Қанның реактивті (лейкемиодты реакция) өзгеруіне зерттеу жүргізу - лейкоцитоз - нейтрофиллез - лейкопения - эозинофилия және эозинопения - базофилия - моноцитоз және моноцитопения - лимфоцитоз және лимфопения - эритроцитоз және эритроцитопения - тромбоцитоз және тромбоцитопения - тромбоцитопатиялар - қанның ісікке реакциясы	НҚА, әдістемелік ұсынымдардың және әдістемелік нұсқаулардың талаптары, клиникалық хаттамалардың (клиникалық нұсқаулардың) стандарты. Қан ұйыту құрылымдық ұйымы Гемопоэзді тұрақтандыру. Зерттеу әдістері мен қағидалары Зерттеу үшін материалды жинау және дайындау қағидаттары Көрсеткіштердің өзгеруін клиникалық-диагностикалық мәні
16.3. Анемияға зерттеу жүргізу.			
16.3.	Анемияға зерттеу жүргізу; қабілеті; Дербестігі: анемияға өз бетінше зерттеу жүргізу Жауапкершілігі: анемияға сапалы	Анемияға зерттеу жүргізу - қан кетумен шарттасқан анемиялар (геморрагиядан кейінгі жіті және созылмалы анемия)	НҚА, әдістемелік ұсынымдардың және әдістемелік нұсқаулардың талаптары, клиникалық хаттамалардың (клиникалық нұсқаулардың) стандарты.

	зерттеу жүргізу үшін; Күрделілігі: жоғары	- эритропоэздің жеткіліксіздігімен шарттасқан анемиялар (гипохромды, нормохромды, мегалобластты) - эритроциттердің қарқынды бұзылуымен шарттасқан анемиялар анемии (гемолитикалық)	Қан ұйыту құрылымдық ұйымы Анемияның патогендік жіктеуші Зерттеу әдістері мен қағидалары Зерттеу үшін материалды жинау және дайындау қағидаттары Көрсеткіштердің өзгеруін клиникалық-диагностикалық мәні (клиникалық бейнесі, сүйек кемігіндегі өзгерістер, периферриялық қанның өзгеруі)
16.4. Миелодиспластикалық синдромдарға зерттеу жүргізу.			
16.4.	Миелодиспластикалық синдромдарға зерттеу жүргізу; қабілеті; Дербестігі: миелодиспластикалық синдромдарға өз бетінше зерттеу жүргізу Жауапкершілігі: миелодиспластикалық синдромдарға сапалы зерттеу жүргізу үшін; Күрделілігі: жоғары	Миелодиспластикалық синдромдарға зерттеу жүргізу - бір сызықты дисплазиясы бар рефрактерлі цитопения - сақина тәріздес сидеробластары бар рефрактерлы анемия - мультсызықтық дисплазиясы бар рефрактерлі цитопения - балстардың артартықтығы бар рефрактерлы анемия - жіктелмейтін МДС - балалардағы МДС	НҚА, әдістемелік ұсынымдардың және әдістемелік нұсқаулардың талаптары, клиникалық хаттамалардың (клиникалық нұсқаулардың) стандарты. Қан ұйыту құрылымдық ұйымы Миелодиспластикалық синдромдардың патогендік жәктеуіштері Зерттеу әдістері мен қағидалары Зерттеу үшін материалды жинау және дайындау қағидаттары МДС тобына біріктірілген аурулардың клиникалық пайда болуы
16.5. Лейкоздарға зерттеу жүргізу.			
16.5.	Лейкоздарға зерттеу жүргізу; қабілеті; Дербестігі: лейкоздарға өз бетінше зерттеу жүргізу Жауапкершілігі: лейкоздарға сапалы зерттеу жүргізу үшін; Күрделілігі: жоғары	Лейкоздарғзерттеу жүргізу - жіті миелоидті лейкоздар - жіті лимфобластты лейкоздар - сараланбаған лейкоз - миелопролиферативті аурулар - лимфопролиферативті аурулар	НҚА, әдістемелік ұсынымдардың және әдістемелік нұсқаулардың талаптары, клиникалық хаттамалардың (клиникалық нұсқаулардың) стандарты. Қан ұйыту құрылымдық ұйымы Зерттеу әдістері мен қағидалары - периферриялық қанды зерттеу - сүйек кемігін зерттеу

			- трепанобиопсия (қажеттілігіне қарай) Зерттеу үшін материалды жинау және дайындау қағидаттары Лейкоз ауруының клиникалық пайда болуы
16.6. Гемостаздың тромбоцитарлы компонентіне зерттеу жүргізу.			
16.6.	Гемостаздың тромбоцитарлы компонентіне зерттеу жүргізу; қабілеті; Дербестігі: гемостаздың тромбоцитарлы компонентіне өз бетінше зерттеу жүргізу Жауапкершілігі: гемостаздың тромбоцитарлы компонентіне сапалы зерттеу жүргізу үшін; Күрделілігі: жоғары	Гемостаздың тромбоцитарлы компонентіне зерттеу жүргізу - қан ағу уақыты, - тромбоциттердің агрегациялық функциясы -агрегационная функция тромбоцитов - Виллебранд фонының факторы - тромбоглобулин - тромбоксан	НҚА, әдістемелік ұсынымдардың және әдістемелік нұсқаулардың талаптары, клиникалық хаттамалардың (клиникалық нұсқаулардың) стандарты. Гемостаз жүйесінің жұмыс істеуінің негіздері Гемостазды зерттеудің преаналитикалық дәрежесі Тамырды пункциялау техникасы Үлгілерді тасымалдау және аралық бақылау. Референттік шектеулер, Зерттеу әдістері мен қағидалары Зерттеу нәтижелерін клиникалық қолдану Интерференция
16.7. Гемостаздың плазмалық буынына зерттеу жүргізу.			
16.7.	Гемостаздың плазмалық буынына зерттеу жүргізу; қабілеті; Дербестігі: гемостаздың плазмалық буынына өз бетінше зерттеу жүргізу Жауапкершілігі: гемостаздың плазмалық буынына сапалы зерттеу жүргізу үшін; Күрделілігі: жоғары	Гемостаздың плазмалық буынына зерттеу жүргізу - Зантитромбиннің - плазминогеннің - С протеиннің белсенділігін айқындау - анти Ха - гепарин белсенділігі - ИАП - плазма ингибиторы - еритін фибриноген - хемотрипсин және трипсин - гранулоцитарлы эластаза - каллекреин плазма және оның активаторы - урокиназа - каллекреи ингибиторының белсенділігі	НҚА, әдістемелік ұсынымдардың және әдістемелік нұсқаулардың талаптары, клиникалық хаттамалардың (клиникалық нұсқаулардың) стандарты. Клоттингтік қағидаттары және хромогендік әдістер Зерттеу әдістері мен қағидалары Зерттеу үшін материалды жинау және дайындау қағидаттары Коагулологиялық талдауды орындау кезінде туындайтын техникалық қателіктерді тарату

16.8. Коагуляциялық гемостазға зерттеу жүргізу.			
16.8.	Коагуляциялық гемостазға зерттеу жүргізу; қабілеті; Дербестігі: коагуляциялық гемостазға өз бетінше зерттеу жүргізу Жауапкершілігі: гемостаздың коагуляциялық гемостазға сапалы зерттеу жүргізу үшін; Күрделілігі: жоғары	Коагуляциялық гемостазға зерттеу жүргізу - орталық қанды Ли-Уайт бойынша ұю уақыты - қанның белсендендірілген ұю уақыты - каолинді уақыт - белсендендірілген ішінара тромбопластинді уақыт - протромбиді уақыт - тромбинді уақыт - фибриноген, фактор VIII, IX, X, VII, V, XIII - антитромбин - V фактордың белсендендірілген С протеиніне резистенттілік, - XII-каллекреинге тәуелді фибринолиз - ертінді фибринді-мономерлі кешендер - жегілік антикоагулянт - фосфолипидтерге антидене - қан ұю фактордарының иммундық ингибиторлары	НҚА, әдістемелік ұсынымдардың және әдістемелік нұсқаулардың талаптары, клиникалық хаттамалардың (клиникалық нұсқаулардың) стандарты. Зерттеу әдістері мен қағидалары. Референттік шектеулер Нәтижелерді түсіндіру Зерттеу нәтижелерін клиникалық қолдану Коагулограмманың типтері Қанның ДВС кезінде негізгі зертханалық тестілер
17. Генетикалық зерттеулерді ұйымдастыру және жүргізу.			
17.1. Хромосомалық ауруларға цитогенетикалық зерттеу жүргізу.			
17.1	Хромосомалық ауруларға цитогенетикалық зерттеу жүргізу қабілеті; Дербестігі: хромосомалық ауруларға өз бетінше цитогенетикалық зерттеу жүргізу Жауапкершілігі: хромосомалық ауруларға сапалы цитогенетикалық	Хромосомалық ауруларға цитогенетикалық зерттеу жүргізу - храмосомалардың есептелген ақауларын сипаттау - храмосомалардың құрылымдық ақауларын сипаттау - храмосомалық қайта құруларды айқындау (белгісі пайда болған қосымша материал,	НҚА, әдістемелік ұсынымдардың және әдістемелік нұсқаулардың талаптары, клиникалық хаттамалардың (клиникалық нұсқаулардың) стадарты. Храмосомалық аурулардың цитогенетикалыұ диагностикасы Хромосомалық ақаулардың негізгі типтері Цитогенетикалық

	зерттеу жүргізу үшін; Күрделілігі: жоғары	делециялар, дериватты хромосомалар, дупликациялар, инверсиялар, изохромосомалар, инсерциялар, тез сынатын жерлері, таңбалы хромосомалар, сақиналы хромосомалар, транслокациялар)	диагностикаға клиникалық айғақтар Зерттеу әдістері мен қағидалары. Зерттеу үшін материалды жинау және дайындау қағидаттары Референттік шектеулер Нәтижелерді түсіндіру Зерттеу нәтижелерін клиникалық қолдану
17.2. Тұқым қуушылық аурулардың зат алмасуына зерттеу жүргізу.			
17.2.	Тұқым қуушылық аурулардың зат алмасуына зерттеу жүргізу қабілеті; Дербестігі: тұқым қуушылық аурулардың зат алмасуына өз бетінше зерттеу жүргізу Жауапкершілігі: тұқым қуушылық аурулардың зат алмасуына сапалы зерттеу жүргізу үшін; Күрделілігі: жоғары	Тұқым қуушылық аурулардың зат алмасуына (метаболиктік жолының ақаулы буынын айқындауға) зерттеу жүргізу - лактат және пируват - кетон денелері - аммоний - глюкоза - метаболиктік ацидоз - нееп қышқылы - органикалық қышқылдар - амино қышқыл және ацилкарнитиндер - ақуыздарды зерттеу - жинақталудың лизосомды аурулары - мутант гендерін зерттеу	НҚА, әдістемелік ұсынымдардың және әдістемелік нұсқаулардың талаптары, клиникалық хаттамалардың (клиникалық нұсқаулардың) стандарты. НБО патогенезінің негізгі механизмдері Зерттеу әдістері мен қағидалары. Зерттеу үшін материалды жинау және дайындау қағидаттары Референттік шектеулер Нәтижелерді түсіндіру Зерттеу нәтижелерін клиникалық қолдану
17.3. Жаңа туған нәрестелерге тұқым қуушылық аурулардың зат алмасуына жалпы скрининг жүргізу.			
17.3.	Жаңа туған нәрестелерге тұқым қуушылық аурулардың зат алмасуына жалпы скрининг жүргізу қабілеті; Дербестігі: Жаңа туған нәрестелерге тұқым қуушылық аурулардың зат алмасуына өз бетінше жалпы скрининг жүргізу Жауапкершілігі: Жаңа туған нәрестелерге тұқым қуушылық	Жаңа туған нәрестелерге тұқым қуушылық аурулардың зат алмасуына жалпы скрининг жүргізу - фенилкетонурияға неонатаолы скрининг жүргізу - туа біткен гипотиреозға неонатаолы скрининг жүргізу - галактоземияға неонатаолы скрининг жүргізу	НҚА, әдістемелік ұсынымдардың және әдістемелік нұсқаулардың талаптары, клиникалық хаттамалардың (клиникалық нұсқаулардың) стандарты. Генетикалық скинингтің негізгі қағидаттары Неонаталдық скринингтің негізгі сатылары Зерттеу әдістері мен қағидалары. Зерттеу үшін материалды жинау және дайындау

	аурулардың зат алмасуына сапалы жалпы скрининг жүргізу үшін; Күрделілігі: жоғары	- муковисцедозға неонатаолы скрининг жүргізу - адреногениталды синдромға неонатаолы скрининг жүргізу	қағидаттары Нәтижелерді түсіндіру
18. Жіті жағдайлар мен жүктілік кезінде зерттеулерді қамтамасыз ету және жүргізу.			
18.1. Жіті жағдайлар, полигранды жеткіліксіздік, шок, ДВС кезінде гемостаздың бұзылуына зерттеу жүргізу.			
18.1.	Жіті жағдайлар, полигранды жеткіліксіздік, шок, ДВС кезінде гемостаздың бұзылуына зерттеу жүргізу қабілеті; Дербестігі: жіті жағдайлар, полигранды жеткіліксіздік, шок, ДВС кезінде гемостаздың бұзылуына өз бетінше зерттеу жүргізу Жауапкершілігі: жіті жағдайлар, полигранды жеткіліксіздік, шок, ДВС кезінде гемостаздың бұзылуына сапалы зерттеу жүргізу үшін; Күрделілігі: жоғары	Жіті жағдайлар, полигранды жеткіліксіздік, шок, ДВС кезінде гемостаздың бұзылуына зерттеу жүргізу - жіті тыныс алу жеткіліксіздіктері кезінде (КОС бұзылуы, лактаттың, диурездің болуы, қан мен несептің жалпы талдауы, қан мен реологияның ұйыту жүйесі) - жүрек функциясының жіті жетіспеушілігі - бауыр функциясының жіті жетіспеушілігі - жіті панкреатит - бүйрек функциясының жіті жетіспеушілігі - шок (гиповолемиялық кардиогендік, қан тамырлық), -эндогенді интоксикация синдромы - қанның тамыр ішіліік ұюының диссеминирлеуі	НҚА, әдістемелік ұсынымдардың және әдістемелік нұсқаулардың талаптары, клиникалық хаттамалардың (клиникалық нұсқаулардың) стандарты. Жіті жағдайлардағы, полигарлы жетіспеушілік, шок, ДВС кезіндегі гемостаздың бұзылуының негізгі себептері Зерттеу әдістері мен қағидалары. Ауыр жағдайдағы науқастардың жай-күйін бағалау үшін қажетті құралдардың тізбесі Зерттеу үшін материалды жинау және дайындау қағидаттары Нәтижелерді түсіндіру
18.2. Пренаталды мониторниг.			
18.2.	Пренаталды мониторниг жүргізу; қабілеті; пренаталды мониторнигті өз бетінше жүргізу Жауапкершілігі: пренаталды	Пренаталды мониторниг жүргізу - қан тобын және резус факторды айқынлау - мерезді, АИТВ,гонореяны, В және С гепатитін,	НҚА, әдістемелік ұсынымдардың және әдістемелік нұсқаулардың талаптары, клиникалық хаттамалардың (клиникалық нұсқаулардың) стандарты. Жүкті әйелдің қанындағы

	мониторнигті сапалы жүргізу үшін; Күрделілігі: жоғары	ЦВМ, токсоплазманы айқындау. Хламидиоза - қызамық вирусына антиденелерді айқындауға арналған тестілер - туберкулин сынамасы - гемостазиограмма - ерлі-зайыптылардың кариотиптерін айқындау - ерлі-зайыптыларды HLA-типитеу - гетерозиготті тасығышты айқындау - қандағы жегі антикоагулянтын айқындау - сарысу таңбалары мен ХГЧ айқындау	гормондық реттегіш пен биологиялық белсенді қосындылардың негізгі көрсеткіштері. РАРР-А және ХГЧ айқындаулардың клиникалық мәні Зерттеу әдістері мен қағидалары. Зерттеу үшін материалды жинау және дайындау қағидаттары Нормативтік көрсеткіштер және нәтижелерді түсіндіру
18.3. Жүктіліктің мониторингісі.			
18.3.	Жүктіліктің мониторингісін жүргізу; қабілеті; Дербестігі: жүктіліктің мониторингісін өз бетінше жүргізу Жауапкершілігі: жүктіліктің мониторингісін сапалы жүргізу үшін; Күрделілігі: жоғары	Жүктіліктің мониторингісін жүргізу – қан тобын және резус факторды айқынлау - мерезді, АИТВ,гонореяны, В және С гепатитін, ЦВМ, токсоплазманы айқындау. Хламидиоза - қызамық вирусына антиденелерді айқындауға арналған тестілер - гемостазиограмма - сарысу таңбалары мен ХГЧ айқындау - ана мен ұрықтың тиреоидті жүйесі - гипоталамалы-гипофизарлы-адреналды жүйенің жағдайы	НҚА, әдістемелік ұсынымдардың және әдістемелік нұсқаулардың талаптары, клиникалық хаттамалардың (клиникалық нұсқаулардың) стандарты. Жүкті әйелдің қанындағы гормондық реттегіш пен биологиялық белсенді қосындылардың негізгі көрсеткіштері. РАРР-А және ХГЧ айқындаулардың клиникалық мәні Зерттеу әдістері мен қағидалары. Зерттеу үшін материалды жинау және дайындау қағидаттары Нормативтік көрсеткіштер және нәтижелерді түсіндіру
19. Химиялық-токсикологиялық талдауды ұйымдастыру және жүргізу.			
19.1. Клиникалық токсикологияда химиялық-токсикологиялық талдау жүргізу.			
19.1.	Клиникалық токсикологияда химиялық-токсикологиялық	Клиникалық токсикологияда химиялық-токсикологиялық	НҚА, әдістемелік ұсынымдардың және әдістемелік нұсқаулардың талаптары, клиникалық

	талдау жүргізу; қабілеті; Дербестігі: клиникалық токсикологияда химиялық-токсикологиялық талдауды өз бетінше жүргізу Жауапкершілігі: клиникалық токсикологияда химиялық-токсикологиялық талдауды сапалы жүргізу үшін; Күрделілігі: жоғары	талдау жүргізу - несепте тікелей табу - ультракүлгін және көрінетін салалардағы спектроскопия - иммундық әдістер - газосұйықтық хроматография - жіңішке қабатты хроматография - жоғары тиімді сұйықтық хроматографиясы - хроматомасс-спектрометрия	хаттамалардың (клиникалық нұсқаулардың) стандарты. Зерттеудің физикалық-химиялық әдістері. Зерттеу үшін материалды жинау және дайындау қағидаттары Нормативтік көрсеткіштер және нәтижелерді түсіндіру
19.2. Есірткі құралына талдау жүргізу.			
19.2.	Есірткі құралына талдау жүргізу; қабілеті; Дербестігі: есірткі құралына өз бетінше талдау жүргізу Жауапкершілігі: есірткі құралына сапалы талдау жүргізу үшін; Күрделілігі: жоғары	Есірткі құралына талдау жүргізу Иммунохроматографиялық талдау Есірткі және психотроптық заттарға талдау үшін сынамалардың ластануының алдын алу	НҚА, әдістемелік ұсынымдардың және әдістемелік нұсқаулардың талаптары, клиникалық хаттамалардың (клиникалық нұсқаулардың) стандарты. Зерттеудің физикалық-химиялық әдістері. Сынамаларды іріктеу және оларды талдауға дайындау қағидасы Нәтижелерді түсіндіру
19.3. Уытты заттарды тауып алудың жеке әдістерін жүргізу.			
19.3.	Уытты заттарды тауып алудың жеке әдістерін жүргізу; қабілеті; Дербестігі: уытты заттарды тауып алудың жеке әдістерін өз бетінше жүргізу Жауапкершілігі: уытты заттарды тауып алудың жеке әдістерін сапалы зерттеу жүргізу үшін; Күрделілігі: жоғары	Уытты заттарды тауып алудың жеке әдістерін жүргізу - барбитураттарды, опиаттарды, туынды 1,4-производные 1,4-бенздиазепаманы, каннабиноидтарды, кокаинді, фенилалкиламинді, фенотиазинді - спирттерді, олардың суррогаттары, өндірістік хлорорганикалық өнімдерді, техникалық сұйықтықты айқындау	НҚА, әдістемелік ұсынымдардың және әдістемелік нұсқаулардың талаптары, клиникалық хаттамалардың (клиникалық нұсқаулардың) стандарты. Зерттеудің физикалық-химиялық әдістері. Сынамаларды іріктеу және оларды талдауға дайындау қағидасы Нәтижелерді түсіндіру
19.4. Терапиялық дәрі-дәрмектік мониторингті жүргізу.			

19.4.	Терапиялық дәрі-дәрмектік мониторингті жүргізу; қабілеті; терапиялық дәрі-дәрмектік мониторингті өз бетінше жүргізу Жауапкершілігі: терапиялық дәрі-дәрмектік мониторингті сапалы жүргізу үшін; Күрделілігі: жоғары	Терапиялық дәрі-дәрмектік мониторингті ТДМ-ге айғақтарды айқындау - иммунохимиялық әдістер - хроматографиялық әдістер - масс-спектрометрия	НҚА, әдістемелік ұсынымдардың және әдістемелік нұсқаулардың талаптары, клиникалық хаттамалардың (клиникалық нұсқаулардың) стандарты. ТДМ жүргізуге айғақтар ТДМ мақсаты ТДМ үшін дәрілік препараттарды іріктеу критерийлері ТДМ-ге жататын дәрілік препараттар Зерттеу әдістері Фармакокинтикалық параметрлер\ Референттік шектер Сынауға талаптар Дәрі-дәрмектік іс-қимылдар
20. Ісіктердің биологиялық таңбаларына зерттеулерді және цитологиялық зерттеулерді қамтамасыз ету және жүргізу.			
20.1. Эндокриндік терапияға сезімталдық критерийлерін айқындау.			
20.1.	Эндокриндік терапияға сезімталдық критерийлерін айқындау қабілеті; Дербестігі: эндокриндік терапияға сезімталдық критерийлерін өз бетінше айқындау; Жауапкершілігі: эндокриндік терапияға сезімталдық критерийлерін сапалы айқындау үшін; Күрделілігі: жоғары	Эндокринді терапияға сезімталдық критерийін аныұтау - гормоналдық сезімталдық көрсеткіштері - ауто-/ паракринді регуляция белсенділігінің және пролиферация көрсеткіштері - метастатикалық және инвазивтік белсенділіктің көрсеткіші - неоангиогенез белсенділігінің көрсеткіші - апоптоза реттегіші - көрсеткіштері оның РМЖ кезіндегі ойнамалы айқын рөлі	НҚА, әдістемелік ұсынымдардың және әдістемелік нұсқаулардың талаптары, клиникалық хаттамалардың (клиникалық нұсқаулардың) стандарты. Биологиялық таңбалар кешенін зерттеудің жоғары технологиялық тәсілдері Зерттеу әдістері - радиолигандты - иммуногистохимиялық
20.2. Серологиялық ісіктік ассоцияланған таңбаларға зерттеу жүргізу.			
20.2.	Серологиялық ісіктік ассоцияланған таңбаларға зерттеу жүргізу; қабілеті;	Серологиялық ісіктік ассоцияланған таңбаларға зерттеу жүргізу - онкоэмбрионалды	НҚА, әдістемелік ұсынымдардың және әдістемелік нұсқаулардың талаптары, клиникалық хаттамалардың

	Дербестігі: серологиялық ісіктік ассоцияланған таңбаларға өз бетінше зерттеу жүргізу Жауапкершілігі: серологиялық ісіктік ассоцияланған таңбаларға сапалы зерттеу жүргізу үшін; Күрделілігі: жоғары	және онкоплацентарлы гликопротеиндер - ферменттер - опухольассоциир ленген гликопротеиндер - цитокератиндер - гормондар және оның бастамалары, биогенді аминдер, стероидтер	(клиникалық нұсқаулардың) стандарты. Зерттеуге айғақтар Таңбалар деңгейін өзгерту себептері Көрсеткіштердің клиникалық-диагностикалық мәні
20.3. Малекулярлық-генетикалық онкотаңбаларға зерттеу жүргізу.			
20.3.	Малекулярлық-генетикалық онкотаңбаларға зерттеу жүргізу; қабілеті; Малекулярлық-генетикалық онкотаңбаларға өз бетінше зерттеу жүргізу Малекулярлық-генетикалық онкотаңбаларға сапалы зерттеу жүргізу үшін; Күрделілігі: жоғары	Малекулярлық-генетикалық онкотаңбаларға зерттеу жүргізу - жуан және жіңішке ішек ісігі - асқазан аденокарциномасы - ұйқыбез аденокарциномасы - қауықасты безі аденокарциномасы - сүт безі ісігі - карцинома эндометрия - жатыр мойны обыры	НҚА, әдістемелік ұсынымдардың және әдістемелік нұсқаулардың талаптары, клиникалық хаттамалардың (клиникалық нұсқаулардың) стандарты. ПТР және басқа да молекулярлық-генетикалық тестердің әдістемелік негізі - генетикалық зақымдар -метилирлеу - вирусты трансформация - тіндік ерекшелік РНК таңбалары - ісіктік ерекшелік таңбалары Зерттеуге айғақтар Көрсеткіштердің клиникалық-диагностикалық мәні
20.4. Иммундық химиялық және биохимиялық онкотаңбаларға зерттеу жүргізу.			
20.4.	Иммундық химиялық және биохимиялық онкотаңбаларға зерттеу жүргізу; қабілеті; Дербестігі: иммундық химиялық және биохимиялық онкотаңбаларға өз бетінше зерттеу жүргізу Жауапкершілігі: иммундық химиялық және биохимиялық онкотаңбаларға сапалы зерттеу жүргізу үшін; Күрделілігі: жоғары	Иммундық химиялық және биохимиялық онкотаңбаларға зерттеу жүргізу - колоректалды карцинома - ұйқыбезі обыры - асқазан обыры - өңеш және ішектің анустыө бөлімінің карциномасы - гепатоцеллюлярлы карцинома - аналық без карциномасы - жатыр мойны карциномасы	НҚА, әдістемелік ұсынымдардың және әдістемелік нұсқаулардың талаптары, клиникалық хаттамалардың (клиникалық нұсқаулардың) стандарты. Иммунохимиялық онкотаңбалар талдауын клиникалық бағалаудың жалпы қағидаттары Ісік таңбаларын қолдануға айғақтар Таңбалар деңгейін өзгерту себептері Ісік таңбаларын қолдану диапазоны

		- герминомалар - қуықасты безі карциномасы - сүт безі карциномасы - қуық карциномасы - бронх карциномасы - мұрын-жұтқыншақ және ауыз ісігі - орталық нерв жүйесінің ісігі - көптеген миелома, неходжкин лимфомасы	Көрсеткіштердің клиникалық-диагностикалық мәні
20.5. Қаңқаны зақымдай отырып онкологиялық науқастарға зерттеп-қарау кезінде сүйектік ремоделирлеу таңбаларына зерттеу жүргізу.			
20.5.	Қаңқаны зақымдай отырып онкологиялық науқастарға зерттеп-қарау кезінде сүйектік ремоделирлеу таңбаларына зерттеу жүргізу; қабілеті; қаңқаны зақымдай отырып онкологиялық науқастарға зерттеп-қарау кезінде сүйектік ремоделирлеу таңбаларына өз бетінше зерттеу жүргізу Жауапкершілігі: қаңқаны зақымдай отырып онкологиялық науқастарға зерттеп-қарау кезінде сүйектік ремоделирлеу таңбаларына сапалы зерттеу жүргізу үшін; Күрделілігі: жоғары	Қаңқаны зақымдай отырып онкологиялық науқастарға зерттеп-қарау кезінде сүйектік ремоделирлеу таңбаларына зерттеу жүргізу - сүйекті қалыптастыру таңбалары (ЩФ белсенділігі, сүйек изоферменті, остеокальцин, проколлагенді пептидтер) - сүйек тінінің резорбция таңбалары (гидроксипролин, галактозилгидроксилизин, пиридинолин)	НҚА, әдістемелік ұсынымдардың және әдістемелік нұсқаулардың талаптары, клиникалық хаттамалардың (клиникалық нұсқаулардың) стандарты. Сүйекті метастазирлеудің негізгі молекулярлы механизмдері және биохимиялық бұзушылықтардың заңдылығы. Иммунохимиялық онкотаңбалар талдауын клиникалық бағалаудың жалпы қағидаттары Ісік таңбаларын қолдануға айғақтар Таңбалар деңгейін өзгерту себептері Ісік таңбаларын қолдану диапазоны Көрсеткіштердің клиникалық-диагностикалық мәні
20.6. Цитологиялық зерттеу жүргізу.			
20.6.	Цитологиялық зерттеу жүргізу; қабілеті; цитологиялық зерттеуді өз бетінше жүргізу Жауапкершілігі: цитологиялық зерттеуді сапалы жүргізу үшін; Күрделілігі: жоғары	Мынадай: - профилактикалық тексеріп-қарау кезінде - ауру диагнозын белгілеу (нақтылау) - обырдың ерте диагностикасы - патогистологиялық деректерді салыстыру - интраоперациялық белгілеу (нақтылау)	НҚА, әдістемелік ұсынымдардың және әдістемелік нұсқаулардың талаптары, клиникалық хаттамалардың (клиникалық нұсқаулардың) стандарты. Цитологиялық зерттеу міндеттері мен мүмкіндіктері Цитологиялық диагностика

		- емдеу барысында және одан кейін бақылау - динамикалық бақылау және рецидивтерді табу кезінде цитологиялық зерттеу жүргізу Цитологиялық диагнозды қалыптастыру	сапасын қамтамасыз ету қағидаттарының негіздері Клиникалық медицинаның әртүрлі саласындағы цитологиялық диагностиканы қолдануға айғақтар Материалды алу мен өңдеу әдістері Цитологиялық жіктеуіш Цитологиялық зерттеудің клиникалық мәні
21. Жоғары технологиялық зертханалық зерттеулерді қамтамасыз ету және жүргізу.			
21.1. Бейнецифрлық тіркеуді жүргізу.			
21.1.	Бейнецифрлық тіркеу әдісін жүргізу; қабілеті; Дербестігі: бейнецифрлық тіркеу әдісін өз бетінше жүргізу Жауапкершілігі: бейнецифрлық тіркеу әдісін сапалы жүргізу үшін; Күрделілігі: жоғары	Бейнецифрлық тіркеу әдісін жүргізу - талдамалық объектілердің бейнесін алу - латекс-агглютинациондық тесттердің нәтижелерін объективтілеу үшін ВЦР жүйесін қолдану - ВЦР нәтижелері бар пассивті гемагглютинацияның реакциясы - изосерологиялық зерттеу әдісі - ИФТ нәтижелерін тіркеу үшін ВЦР	НҚА, әдістемелік ұсынымдардың және әдістемелік нұсқаулардың талаптары, клиникалық хаттамалардың (клиникалық нұсқаулардың) стандарты. Зертханалық ақпараттық жүйелер және олардың функциялары. ВЦР зертханалық жүйесі үшін бағдарламалық қамтамасыз ету қағидаларын жасау Клиникалық зерттеулер үшін ВЦР даму перспективасы
21.2. Ағынды цитометрия жүргізу.			
21.2.	Ағынды цитометрия жүргізу; қабілеті; ағынды цитометрияны өз бетінше жүргізу Жауапкершілігі: ағынды цитометрияны сапалы жүргізу үшін; Күрделілігі: жоғары	Ағынды цитометрия жүргізу - иммунитеттің жасуша буынын бағалау - перифериялық қан лимфоциттерін фенотиптеу - иммундық жүйе жасушаларының функционалдық ерекшеліктерін зерттеу үшін	НҚА, әдістемелік ұсынымдардың және әдістемелік нұсқаулардың талаптары, клиникалық хаттамалардың (клиникалық нұсқаулардың) стандарты. Зертханалық ақпараттық жүйелер және олардың функциялары. Ағынды цитометрияның мүмкіндіктері мен негіздері Ағынды цитометрияның басымдықтары мен шектеулері
21.3. Талдаудың иммундықхимиялық әдісін жүргізу.			

21.3.	Талдаудың иммундықхимиялық әдісін жүргізу; қабілеті; Дербестігі: талдаудың иммундықхимиялық әдісін өз бетінше зерттеу жүргізу Жауапкершілігі: талдаудың иммундықхимиялық әдісін сапалы зерттеу жүргізу үшін; Күрделілігі: жоғары	Талдаудың иммундықхимиялық әдісін жүргізу - ИФТ - радиоиммундық талдау - иммундық флюоресценция реакциясы - мультиплексті иммундық талдау	НҚА, әдістемелік ұсынымдардың және әдістемелік нұсқаулардың талаптары, клиникалық хаттамалардың (клиникалық нұсқаулардың) стандарты. Зертханалық ақпараттық жүйелер және олардың функциялары. Үлгілерді жинау және тасымалдау қағидасы, уақыт пен температураның ықпалы
21.4. Молекулярлық клиникалық диагностика жүргізу.			
21.4.	Молекулярлық клиникалық диагностика жүргізу; қабілеті; молекулярлық клиникалық диагностиканы өз бетінше зерттеу жүргізу Жауапкершілігі: молекулярлық клиникалық диагностиканы сапалы зерттеу жүргізу үшін; Күрделілігі: жоғары	Молекулярлық клиникалық диагностика жүргізу - гибридизациялық талдау - полимеразды тізбекті реакция әдісі - гендерді секвенирлеу Зерттеу нәтижелерін клиникалық қолдану Медицинаның әртүрлі салаларындағы ПТР-диагностикасын қолдану	НҚА, әдістемелік ұсынымдардың және әдістемелік нұсқаулардың талаптары, клиникалық хаттамалардың (клиникалық нұсқаулардың) стандарты. Зертханалық ақпараттық жүйелер және олардың функциялары. Биологиялық материалды жинау қағидасы. Қағидаттар және зерттеу әдістері.
Оның ішінде «Клиникалық зертханалық диагностика» кіші саласындағы сарапшы дәрігерлер үшін.			
22. Денсаулық сақтау ұйымдарының бөлімшелері қызметінің тиімділігін талдай отырып, медициналық қызметтердің көлемі мен сапасына сыртқы және ішкі сараптама жүргізу			
22.1. Медициналық ұйым қызметінің денсаулық сақтау саласында белгіленген стандарттарға сәйкестігін талдау			
22.1.	Медициналық ұйым қызметінің денсаулық сақтау саласында белгіленген стандарттарға сәйкестігін талдау жүргізуге қабілеті Дербестігі медициналық ұйым қызметінің денсаулық сақтау саласында белгіленген стандарттарға сәйкестігін талдау жүргізуде	Медициналық көмек көрсету технологиясының денсаулық сақтау саласында белгіленген стандарттарға сәйкестігін бағалау; Қамтамасыз етілуін және кадрлық және материалдық-техникалық ресурстарды пайдаланудың тиімділігін бағалау; Медициналық	Денсаулық сақтау туралы заңнама негіздері және денсаулық сақтау ұйымдары мен мекемелерінің қызметін айқындайтын директивтік құжаттар. Нормативтік-құқықтық актілердің, әдістемелік ұсынымдардың және әдістемелік нұсқаулардың медициналық көрсетілетін қызметтердің сапасына сыртқы және ішкі

	Жауапкершілігі: медициналық ұйым қызметінің денсаулық сақтау саласында белгіленген стандарттарға сәйкестігін талдауды дұрыс жүргізу үшін Күрделілігі: жоғары	көрсетілетін қызметтердің сапасына негізделген шағымдардың саны бойынша және пациенттерге және (немесе) олардың туыстарына сауалнама жүргізу арқылы азаматтардың көрсетілетін медициналық көмектің деңгейі мен сапасына қанағаттану дәрежесін айқындау; Пациенттердің тегін медициналық көмектің кепілдік берілген көлемін алуға құқығын сақтауын бағалау және пациенттерге жүргізілетін инвазивті араласу туралы ақпарат беру	сараптама жүргізу жөніндегі талаптары Медициналық көрсетілетін қызметтердің сапасына сараптама жүргізу қағидаттары мен әдістері.
22.2. Денсаулық сақтау стандарттарына сәйкес халыққа көрсетілетін медициналық қызметтер көлемінің орындалуын бақылау.			
22.2.	Денсаулық сақтау стандарттарына сәйкес халыққа көрсетілетін медициналық қызметтер көлемінің орындалуына бақылау жүргізу қабілеті. Дербестігі денсаулық сақтау стандарттарына сәйкес халыққа көрсетілетін медициналық қызметтер көлемінің орындалуына бақылау жүргізуде. Жауапкершілігі: денсаулық сақтау стандарттарына сәйкес халыққа көрсетілетін медициналық қызметтер көлемінің орындалуына бақылауды дұрыс жүргізу үшін. Күрделілігі: жоғары.	Денсаулық сақтау стандарттарына сәйкес халыққа көрсетілетін медициналық қызметтер көлемінің орындалуын талдау және бақылау	Денсаулық сақтау туралы заңнама негіздері және денсаулық сақтау ұйымдары мен мекемелерінің қызметін айқындайтын директивтік құжаттар. Нормативтік-құқықтық актілердің, әдістемелік ұсынымдардың және әдістемелік нұсқаулардың медициналық көрсетілетін қызметтердің сапасына сыртқы және ішкі сараптама жүргізу жөніндегі талаптары Медициналық көрсетілетін қызметтердің сапасына сараптама жүргізу қағидаттары мен әдістері.
22.3. Медициналық қызмет нәтижелерінің түйінді көрсеткіштеріне мониторинг жүргізу			

22.3.	Медициналық қызмет нәтижелерінің түйінді көрсеткіштеріне мониторинг жүргізу қабілеті Дербестігі медициналық қызмет нәтижелерінің түйінді көрсеткіштеріне мониторинг жүргізуде Жауапкершілігі: медициналық қызмет нәтижелерінің түйінді көрсеткіштеріне дұрыс мониторинг жүргізу үшін. Күрделілігі: жоғары.	Медициналық қызмет нәтижелерінің түйінді көрсеткіштерін мониторингілеу мен бақылаудың бірыңғай жүйесін құру Түйінді көрсеткіштерді орындау, іске асыру мерзімдерін сақтау жоспарын іске асыру Түйінді көрсеткіштерді орындау, іске асыру мерзімдерін сақтау мәндерінің өзгеру серпінін талдау Медициналық қызмет нәтижелерінің түйінді көрсеткіштерінің келеңсіз өзгеру серпінінің себептерін анықтау	Денсаулық сақтау туралы заңнама негіздері және денсаулық сақтау ұйымдары мен мекемелерінің қызметін айқындайтын директивтік құжаттар. Нормативтік-құқықтық актілердің, әдістемелік ұсынымдардың және әдістемелік нұсқаулардың медициналық көрсетілетін қызметтердің сапасына сыртқы және ішкі сараптама жүргізу жөніндегі талаптары Медициналық қызмет нәтижелерінің түйінді көрсеткіштерін мониторингілеудің қағидаттары мен әдістері
22.4. Денсаулық сақтау субъектісінің есепке алу және есеп беру құжаттамасын талдау			
22.4.	Денсаулық сақтау субъектісінің есепке алу және есеп беру құжаттамасына талдау жүргізу қабілеті. Дербестігі денсаулық сақтау субъектісінің есепке алу және есеп беру құжаттамасына талдау жүргізуде. Жауапкершілігі: денсаулық сақтау субъектісінің есепке алу және есеп беру құжаттамасына талдауды дұрыс жүргізу үшін. Күрделілігі: жоғары.	Денсаулық сақтау субъектісінің есепке алу және есеп беру құжаттамасын мынадай параметрлер бойынша бағалау: • диагностикалық зерттеу жүргізудің толықтығы мен негізділігі; • мамандар консультациясының уақтылылығы мен сапасы; • медициналық араласудан кейінгі асқыну; • қол жеткізілген нәтиже; • көрсетілген медициналық көмектің сапасына қанағаттану; медициналық құжаттаманы жүргізу сапасы.	Денсаулық сақтау туралы заңнама негіздері және денсаулық сақтау ұйымдары мен мекемелерінің қызметін айқындайтын директивтік құжаттар. НҚА, әдістемелік ұсынымдардың және әдістемелік нұсқаулардың медициналық көрсетілетін қызметтердің сапасына сыртқы және ішкі сараптама жүргізу жөніндегі талаптары Медициналық қызметтің сапасына сараптама жүргізу қағидаттары мен әдістері.
22.5. «Клиникалық зертханалық диагностика» мамандығы бойынша клиникалық аудит жүргізу			

22.5.	Клиникалық аудит жүргізу қабілеті Дербестігі: клиникалық аудит жүргізуде Жауапкершілігі: клиникалық аудитті дұрыс жүргізу үшін Күрделілігі: жоғары.	Жүргізілген емдеу-диагностикалық шаралардың денсаулық сақтау саласында белгіленген стандарттарға сәйкестігі тұрғысынан ретроспективті және/немесе ағымдағы мұқият талдау арқылы клиникалық аудит жүргізу. • Диагностикалық зерттеулердің сәйкестігін бағалау • Халықтың медициналық көмекке қолжетімділігін бағалау.	Денсаулық сақтау туралы заңнама негіздері және денсаулық сақтау ұйымдары мен мекемелерінің қызметін айқындайтын директивтік құжаттар. НҚА, әдістемелік ұсынымдардың және әдістемелік нұсқаулардың медициналық көрсетілетін қызметтердің сапасына сыртқы және ішкі сараптама жүргізу жөніндегі талаптары Жүктіліктің, босанудың және босанудан кейінгі кезеңдегі физология мен патология. Геникологиялық аурулардың этиологиясы, патогенезі, клиникасы және оларды емдеу. Медициналық көрсетілетін қызметтер сапасына сараптама жүргізу қағидаттары мен әдістері.
22.6. Медициналық қызметтердің сапасы саласында қауіп факторларын айқындау және орын алған проблемалар туралы басшылықты хабардар ету			
22.6.	Медициналық қызметтердің сапасы саласында қауіп факторларын айқындау және орын алған проблемалар туралы басшылықты уақтылы хабардар ету қабілеті Дербестігі медициналық қызметтердің сапасы саласында қауіп факторларын айқындауда және орын алған проблемалар туралы басшылықты уақтылы хабардар етуде Жауапкершілігі: қауіп факторларын айқындау және орын алған проблемалар	Акушерия және гинекология саласында қауіп факторларын айқындау Қауіптер мен туындайтын проблемаларды бағалау, талдау Тиісті басқарушылық шешім қабылдау үшін талдау нәтижесінде анықталған проблемалар туралы денсаулық сақтау ұйымының басшылығына хабарлау Ауруханаішілік комиссиялардың қызметін талдау	Денсаулық сақтау туралы заңнама негіздері және денсаулық сақтау ұйымдары мен мекемелерінің қызметін айқындайтын директивтік құжаттар. Нормативтік-құқықтық актілердің, әдістемелік ұсынымдардың және әдістемелік нұсқаулардың медициналық көрсетілетін қызметтердің сапасына сыртқы және ішкі сараптама жүргізу жөніндегі талаптары

	туралы басшылықты уақтылы хабардар ету үшін Күрделілігі: жоғары.		
22.7. Медициналық қызметтердің көлемі мен сапасына сыртқы сараптама жүргізу			
22.7.	Медициналық қызметтердің көлемі мен сапасына сыртқы сараптаманы сапалы жүргізу қабілеті Дербестігі медициналық қызметтердің көлемі мен сапасына сыртқы сараптаманы сапалы жүргізуде Жауапкершілігі: медициналық қызметтердің көлемі мен сапасына сыртқы сараптаманы сапалы жүргізу үшін Күрделілігі: жоғары	Медициналық қызметтердің көлемі мен сапасының ішкі сараптамасының қағидаттарын сақтау, денсаулық сақтау ұйымының ішкі бақылау (аудит) қызметі қабылдаған шаралардың барабарлығы мен тиімділігі тұрғысынан тексерілетін кезеңдегі ішкі сараптама нәтижелерін талдау: • Міндетті сараптамаға жататын жағдайлардың ішкі сараптамасының нәтижелерін сараптау, • Пациенттердің өтініштерін қарау жағдайларын сараптау. • Медициналық қызметтердің сыртқы индикаторларын талдау Денсаулық сақтау ұйымының ішкі бақылау (аудит) қызметі жұмысының сапасы мен объективтілігі туралы қорытынды шығару.	Денсаулық сақтау туралы заңнама негіздері және денсаулық сақтау ұйымдары мен мекемелерінің қызметін айқындайтын директивтік құжаттар. НҚА, әдістемелік ұсынымдардың және әдістемелік нұсқаулардың медициналық көрсетілетін қызметтердің сапасына сыртқы және ішкі сараптама жүргізу жөніндегі талаптары
22.8. «Клиникалық зертханалық диагностика» мамандығы бойынша медициналық көмек көрсетудің және медициналық құжаттама жүргізудің сапасы мәселелері бойынша ішкі істер, прокуратура және сот органдарының, сондай-ақ басқа да мемлекеттік органдардың қызметкерлеріне консультативтік көмек көрсету.			
22.8.	«Клиникалық зертханалық диагностика» мамандығы бойынша медициналық көмек көрсету дің және медициналық құжаттама жүргізудің сапасы мәселелері бойынша ішкі істер, прокуратура және сот	Зерттеу объектісін сапалы дұрыс сипаттау Денсаулыққа зиян келтіру дәрежесін сапалы айқындау Сот медицинасы саласындағы зерттеулерді ұйымдастыру, жоспарлау және үйлестіру	«Клиникалық зертханалық диагностика» мамандығы бойынша медициналық қызметтер шеңберіндегі аурулардың диагностикасы мен емдеудің клиникалық хаттамалары. Денсаулық сақтау туралы заңнама негіздері және денсаулық

	органдарының, сондай-ақ басқа да мемлекеттік органдардың қызметкерлеріне консультативтік көмек көрсету қабілеті. Дербестігі «Клиникалық зертханалық диагностика» мамандығы бойынша медициналық көмек көрсету дің және медициналық құжаттама жүргізудің сапасы мәселелері бойынша ішкі істер, прокуратура және сот органдарының, сондай-ақ басқа да мемлекеттік органдардың қызметкерлеріне консультативтік көмек көрсетуде. Жауапкершілігі: «Клиникалық зертханалық диагностика» мамандығы бойынша медициналық көмек көрсету дің және медициналық құжаттама жүргізудің сапасы мәселелері бойынша ішкі істер, прокуратура және сот органдарының, сондай-ақ басқа да мемлекеттік органдардың қызметкерлеріне консультативтік көмек көрсету үшін. Күрделілігі: жоғары		сақтау ұйымдары мен мекемелерінің қызметін айқындайтын директивтік құжаттар. Нормативтік-құқықтық актілердің, әдістемелік ұсынымдардың және әдістемелік нұсқаулардың медициналық көрсетілетін қызметтердің сапасына сыртқы және ішкі сараптама жүргізу жөніндегі талаптары Денсаулыққа әртүрлі дәрежеде зиян келтіру белгілері
22.9. Медициналық қызметтер сапасы мәселелері бойынша медициналық-әлеуметтік сараптамалық комиссиялармен өзара іс-қимыл жасау			
22.9.	Медициналық қызметтер сапасы мәселелері бойынша медициналық-әлеуметтік сараптамалық комиссиялармен өзара	Мүгедектікті және пациенттердің еңбекке қабілетінен айырылу дәрежесін дұрыс белгілеу мәселелері бойынша медициналық-әлеуметтік	ҚР Конституциясы; «Халық денсаулығы және денсаулық сақтау жүйесі туралы» ҚР Кодексі; «Сыбайлас жемқорлыққа қарсы күрес туралы» ҚР Заңы;

	іс-қимыл жасау қабілеті Дербестігі медициналық қызметтер сапасы мәселелері бойынша медициналық-әлеуметтік сараптамалық комиссиялармен өзара сапалы іс-қимыл жасауда Жауапкершілігі: медициналық қызметтер сапасы мәселелері бойынша медициналық-әлеуметтік сараптамалық комиссиялармен өзара сапалы іс-қимыл жасау үшін Күрделілігі: жоғары.	сараптамалық комиссиялармен өзара іс-қимыл жасау	«Қазақстан Республикасындағы тіл туралы» ҚР Заңы; Денсаулық сақтау саласындағы нормативтік құқықтық актілер; әлеуметтік гигиенаның теориялық негіздері, денсаулық сақтаудағы басқару жүйелері, халық денсаулығының статистикасы, денсаулық сақтаудың критерийлері мен көрсеткіштері, еңбек туралы заңнама, еңбекті қорғау қағидалары мен нормалары
22.10. Медициналық қызметтер көрсетуді регламенттейтін құжаттарды әзірлеу			
22.10.	Медициналық қызметтер көрсетуді регламенттейтін құжаттарды сапалы әзірлеу қабілеті Дербестігі медициналық қызметтер көрсетуді регламенттейтін құжаттарды сапалы әзірлеуде Жауапкершілігі: медициналық қызметтер көрсетуді регламенттейтін құжаттарды сапалы әзірлеу үшін Күрделілігі: жоғары.	Медициналық қызметтер көрсетуді регламенттейтін құжаттарды әзірлеу Нормативтік-құқықтық құжаттарды әзірлеу жөніндегі жұмыс топтарын құру	Денсаулық сақтау туралы заңнама негіздері және денсаулық сақтау ұйымдары мен мекемелерінің қызметін айқындайтын директивтік құжаттар. Медициналық қызметтер көрсетуді регламенттейтін құжаттарды әзірлеу әдістері НҚА, әдістемелік ұсынымдардың және әдістемелік нұсқаулардың медициналық көрсетілетін қызметтердің сапасына сыртқы және ішкі сараптама жүргізу жөніндегі талаптары
22.11. Медициналық көмектің сапасын қамтамасыз ету мәселелері бойынша ұйымның әлеуетін жоғарылату			
22.11.	Ұйымның әлеуетін жоғарылату рәсімдерін сапалы жүргізу қабілеті Дербестігі ұйымның әлеуетін	Кәсіпорынның ресурстарын (кадрлық, материалдық емес, материалдық) және көрсетілетін медициналық	Денсаулық сақтау туралы заңнама негіздері және денсаулық сақтау ұйымдары мен мекемелерінің қызметін айқындайтын директивтік

	жоғарылату рәсімдерін сапалы жүргізуде Жауапкершілігі: ұйымның әлеуетін жоғарылату рәсімдерін сапалы жүргізу үшін Күрделілігі: жоғары.	қызметтердің сапасын бағалау Кәсіпорынның ресурстық әлеуетін бағалау рәсімін ұйымдастыру Кәсіпорынның ресурстық әлеуетін пайдаланудың тиімділігін жоғарылатуға бағытталған тетіктер мен іс-шараларды әзірлеу және оларды іске асыру	құжаттар. НҚА, әдістемелік ұсынымдардың және әдістемелік нұсқаулардың медициналық көрсетілетін қызметтердің сапасына сыртқы және ішкі сараптама жүргізу жөніндегі талаптары
22.12. Халыққа қызмет көрсетуде инновациялық технологияларды енгізу.			
22.12.	Халыққа қызмет көрсетуде инновациялық технологияларды енгізу қабілеті Дербестігі халыққа қызмет көрсетуде инновациялық технологияларды енгізуде Жауапкершілігі: халыққа қызмет көрсетуде инновациялық технологияларды енгізу үшін Күрделілігі: жоғары.	«Клиникалық зертханалық диагностика» мамандығы бойынша медициналық қызметтер көрсету шеңберінде халыққа қызмет көрсетуде инновациялық технологияларды енгізу	Денсаулық сақтау туралы заңнама негіздері және денсаулық сақтау ұйымдары мен мекемелерінің қызметін айқындайтын директивтік құжаттар. НҚА, әдістемелік ұсынымдардың және әдістемелік нұсқаулардың медициналық көрсетілетін қызметтердің сапасына сыртқы және ішкі сараптама жүргізу жөніндегі талаптары
23. «Клиникалық зертханалық диагностика» мамандығы бойынша медициналық көмектің сапасын қамтамасыз ету мәселелері бойынша денсаулық сақтау ұйымдарының персоналын оқытуды және оларға әдістемелік көмек көрсетуді ұйымдастыру.			
23.1. Денсаулық сақтау ұйымдары қызметкерлерінің пікірін зерделеу және персоналды сапаны жақсарту және ұйымда пациенттердің қауіпсіздігін қамтамасыз ету жөніндегі шаралар туралы хабардар ету			
23.1.	Денсаулық сақтау ұйымдары қызметкерлерінің пікірін зерделеу және персоналды сапаны жақсарту және ұйымда пациенттердің қауіпсіздігін қамтамасыз ету жөніндегі шаралар туралы хабардар ету	Кәсіпорынның ресурстарын (кадрлық, қаржылық, материалдық емес), тиімділігін және көрсетілетін медициналық қызметтердің сапасын бағалау Кәсіпорын қызметіне қаржылық талдау жүргізу	Денсаулық сақтау туралы заңнама негіздері және денсаулық сақтау ұйымдары мен мекемелерінің қызметін айқындайтын директивтік құжаттар. НҚА, әдістемелік ұсынымдардың және әдістемелік нұсқаулардың медициналық

	қабілеті Дербестігі ұйым қызметкерлерінің пікірін зерделеуде және персоналды сапаны жақсарту және ұйымда пациенттердің қауіпсіздігін қамтамасыз ету жөніндегі шаралар туралы хабардар етуде Жауапкершілігі: ұйым қызметкерлерінің пікірін зерделеу және персоналды сапаны жақсарту және ұйымда пациенттердің қауіпсіздігін қамтамасыз ету жөніндегі шаралар туралы хабардар ету үшін Күрделілігі: жоғары.	Кәсіпорын қызметіне салыстырмалы талдау жүргізу Кәсіпорынның ресурстық әлеуетін бағалау рәсімін ұйымдастыру Кәсіпорынның ресурстық әлеуетін пайдаланудың тиімділігін жоғарылатуға бағытталған тетіктер мен іс-шараларды әзірлеу және оларды іске асыру	көрсетілетін қызметтердің сапасына сыртқы және ішкі сараптама жүргізу жөніндегі талаптары
23.2. «Клиникалық зертханалық диагностика» мамандығы бойынша медициналық қызметтердің сапасы саласында медицина персоналын оқыту.			
23.2.	«Клиникалық зертханалық диагностика» мамандығы бойынша медициналық қызметтердің сапасы саласында медицина персоналын оқытуды жүргізу қабілеті Дербестігі «Клиникалық зертханалық диагностика» мамандығы бойынша медициналық қызметтердің сапасы саласында медицина персоналын оқытуды жүргізуде Жауапкершілігі: «Клиникалық зертханалық диагностика» мамандығы бойынша медициналық қызметтердің сапасы саласында медицина	«Клиникалық зертханалық диагностика» мамандығы бойынша медициналық қызметтердің сапасы саласында медицина персоналын оқыту. Тренингтер және мастер-кластар өткізу. Акушерия және гинекология саласында тренингтер мен мастер-кластар өткізу жөніндегі педагогикалық техника.	Медициналық қызметтердің сапасын сыртқы және ішкі бағалау жөніндегі нормативтік құқықтық актілер. Диплом алғаннан кейін оқыту жөніндегі нормативтік құқықтық актілер «Клиникалық зертханалық диагностика» мамандығы бойынша медициналық қызметтердің сапасы саласында диплом алғаннан кейін оқытуды жүргізу әдістемелері

	персоналын оқытуды сапалы жүргізу үшін Күрделілігі: жоғары.		
24. Репродуктивті жүйе ауруларын және патологиялық жағдайларды диагостикалау және емдеу алгоритмдерін әзірлеу.			
24.1. Репродуктивті жүйе аурулары мен патологиялық жағдайларын диагностикалау мен емдеудің қолданыстағы аналогтарын талдау және алгоритмдерін (клиникалық хаттамаларын) әзірлеу.			
24.1.	Репродуктивті жүйе аурулары мен патологиялық жағдайларын диагностикалау мен емдеудің қолданыстағы аналогтарын сапалы талдау және алгоритмдерін (клиникалық хаттамаларын) әзірлеу қабілеті. Репродуктивті жүйе аурулары мен патологиялық жағдайларды диагностикалау мен емдеудің алгоритмдерін (клиникалық хаттамаларды сапалы әзірлеу дербестігі. Жауапкершілігі: Репродуктивті жүйе аурулары мен патологиялық жағдайларды диагностикалау мен емдеудің алгоритмдерін (клиникалық хаттамаларды сапалы әзірлеу үшін. Күрделілігі: жоғары.	Репродуктивті жүйе аурулары мен патологиялық жағдайларды диагностикалау мен емдеудің алгоритмдерін (клиникалық хаттамаларды сапалы әзірлеу. Репродуктивті жүйе аурулары мен патологиялық жағдайларды диагностикалау мен емдеудің алгоритмдерін (клиникалық хаттамаларды сапалы әзірлеу бойынша жұмыс тобын құру.	Денсаулық сақтау туралы заңнама негіздері және денсаулық сақтау ұйымдары мен мекемелерінің қызметін айқындайтын директивтік құжаттар. Медициналық қызметтер көрсетуді регламенттейтін құжаттарды әзірлеу әдістері. Репродуктивті жүйе аурулары мен патологиялық жағдайларын диагностикалау мен емдеудің халықаралық алгоритмдері.
24.2. «Клиникалық зертханалық диагностика» мамандығы бойынша медициналық қызметтер көрсетуді регламенттейтін құжаттарды әзірлеу.			
24.2.	«Клиникалық зертханалық диагностика» мамандығы бойынша медициналық қызметтер көрсетуді регламенттейтін құжаттарды әзірлеу қабілеті.	«Клиникалық зертханалық диагностика» мамандығы бойынша медициналық қызметтер көрсетуді регламенттейтін құжаттарды әзірлеу. «Клиникалық	Денсаулық сақтау туралы заңнама негіздері және денсаулық сақтау ұйымдары мен мекемелерінің қызметін айқындайтын директивтік құжаттар. Медициналық қызметтер көрсетуді

	«Клиникалық зертханалық диагностика» мамандығы бойынша медициналық қызметтер көрсетуді регламенттейтін құжаттарды сапалы әзірлеу дербестігі. Жауапкершілігі: «Клиникалық зертханалық диагностика» мамандығы бойынша медициналық қызметтер көрсетуді регламенттейтін құжаттарды сапалы әзірлеу үшін. Күрделілігі: жоғары.	зертханалық диагностика» мамандығы бойынша медициналық қызметтер көрсетуді регламенттейтін құжаттарды әзірлеу бойынша жұмыс тобын құру.	регламенттейтін құжаттарды әзірлеу әдістері. НҚА, әдістемелік ұсынымдардың және әдістемелік нұсқаулардың медициналық көрсетілетін қызметтердің сапасына сыртқы және ішкі сараптама жүргізу жөніндегі талаптары.

3.3.4. Күрделіліктің базалық деңгейіндегі функцияларды жүзеге асыру үшін СБШ 7.1 деңгейінде «Клиникалық зертханалық диагностика» мамандығы бойынша ординатор-дәрігер (бейінді маман) кәсібінің құзыретіне қойылатын талаптар

Жеке және кәсіптік құзыреті	**Дағдысы мен машығы**	**Білімі**
Дербестігі: бөлімше басшылығының және тәжірибелі мамандардың тарапынан ұдайы бақылауды қажет етеді. **Жауапкершілігі:** зерттеу нәтижелерін дұрыс және толық қолданбаған кезде, қауіп жоғары болатынын ескергенде, жоғары. **Күрделілігі:** Клиникалық зерттеулер жүргізу тәжірибесінің жоқ екенін ескергенде, жоғары.	Талдамалық процесті өткізуге жұмыс орнын дайындау (жұмыс ертінділерін, зертханалық жабдық аспаптарын дайындау). Талдамалық процестерге биологиялық үлгілерді дайындау: биоматериал үлгілерін центрифугирлеу, сүртінділерді, тіндердің белгілерін дайындау және бояу. Зертханалық құжаттарды толтыру. Гематологиялық, биологиялық, коагулогиялық және басқа анализаторларда жұмыс істеу. Препараттардың микроскопиясы. Анализаторлардың калибровкалары, статистикалық	ҚР зертханалық қызметін ұйымдастыру және құрылымы туралы. Медициналық зертханалардың менеджменті. Қауіпсіздік техникасы және биологиялық қауіпсіздік техникасы; Зертханалық диагностика жөніндегі нормативтік-әдістемелік құжаттама. Зертханалық математика, статистика және өлшем. Зертханалық процестің негізгі дәрежелері, әрбір дәрежеге ықпал ететін ерекшеліктер мен факторлар. Жасы мен факторына қарай оларға ықпал ететін (реттелетін және реттелмейтін) зертханалық көрсеткіштердің референттің мәндері. Жалпы клиникалық зертханалық зерттеу (жалпы қан талдауы, жалпы несеп талдауы, асқазан, дуоденалды

	параметрлердің есебімен зертханалық зерттеулер сапасына ішкі бақылау жүргізу. Биологиялық материалды және өндірістік процесс қалдықтарын кәдеге жарату. Автоматты анализаторларға техникалық қызмет көрсету (жуу, реагенттерді және қосалқы материалды ауыстыру. Ұзақ уақытқа консервациялау(. Реагенттерді, шығыс материалдарын, жабдықтарды сатып алуға өтінім әзірлеу. Зертханалық есептілікті әзірлеу.	құрамды, нәжісті, қақырықты, жұлын сұйықтығын, экссудаттарды, транссудаттарды, жыныс ағзаларының бөліністерін талдау). Биохимиялық зертханалық талдау: (типтер, әдістер қағидаты, калибрлеу, қызмет көрсету); калбирлі қисық (қатарға тұру, тағайындау), ақуызды биохимияны, көміртегінің, липидті, минералды, сулы-тұзды алмасу. Ферменттер. КОС. Айқындау әдістері. Коагулитикалық зертханалық диагностика: тамырлы-тромбоцитарлы гемостаз; плазмалы гемостаз; гемостаз параметрлерін айқындаудың қазіргі заманғы технологиялар. Иммундық зертханалық диагностика: иммундық дәрежені бағалау үшін пайдаланылатын қазіргі заманғы технология және аппараттар (хемилюминисценция, ағынды цитофлюориметрия, иммуноферментті талдау); иммунитеттің әртүрлі (спецификалық, специкалық емес, ісікке қарсы, аллергияға қарсы, трансплантациялық, аутоиммундық) буындарын бағалау әдісі. Цитологиялық зертханалық диагностика: әртүрлі тіндер мен ағзалардың жасушаларының цитохимиялық сипаттамасы. Қабынулардың, (қатерлі, қатерсіз) ісіктердің әртүрлі типтерінің марфологиясы, гранулем. Паразитологиялық зертханалық диагностика: систематика және қарапайым гельминттер мен кенелердің морфологиясы. Тауып алу әдісі. Токсикологиялық зертханалық диагностика: химиялық қосындылардан,

		өсімдік/жануарлардың уынан және дәрілік заттардан улануды диагностикалаудың жалпы қағидаттары; химиялық қосындыларды, өсімдік/жануарлардың уы және дәрілік заттарды тауып алу әдісі.

3.3.6. Күрделіліктің екінші санатындағы функцияларды жүзеге асыру үшін СБШ 7.2.В. деңгейдегі «Клиникалық зертханалық диагностика» мамандығы бойынша ординатор-дәрігер (бейінді маман) кәсібінің құзыретіне қойылатын талап

Жеке және кәсіптік құзыреті	Дағдысы мен машығы	Білімі
Дербестігі: мамандандырылған медициналық көмекті өз бетінше сапалы көрсету. **Жауапкершілігі:** мамандандырылған медициналық көмекті өз бетінше көрсету сапасы, өз әрекетінің қауіпсіздігі мен әдептілігі үшін **Күрделілігі:** мамандандырылған медициналық көмек көрсету күрделілігінің жоғары деңгейі.	7.1. В. құзыретке толықтыру: статистикалық параметрлердің есебімен зертханалық зерттеулер сапасына ішкі бақылау жүргізу. Реагенттерді, шығыс материалдарын, жабдықтарды сатып алуға өтінім әзірлеу. Зертханалық есептілікті әзірлеу. Автоматты анализаторлардың цифрлық технологиялық бейнелерін жасау. Ғылыми-практикалық мамандандырылған кездесулерге бірегей деректерді (мақалаларды, тезистреді(ұсына отырып ғылыми зерттеулерге қатысу.	7.1.В. құзыреттің біліміне толықтыру: Клиникалық зертханалық диагностикаға жататын халықаралық және ұлттық стандарттар. Зертханалық зерттеулерді ішкі бақылау. Анағұрлым кең тараған тыныс алу мүшелерінің, жүрек-қантамыр жүйелері аурулары, ревматизм, ас қорыту, бауыр, бүйрек ағзаларының, қан жүйесі, эндокринді жүйе аурулары және аллергиялық аурулар кезіндегі жалпы клиникалық, коагулогиялық, иммунологиялық, цитологиялық, паразитологиялық зерттеулер алогоритмі. Гематологиялық зертханалық диагностика (5 және 6 DIFF гематологиялық анализаторларының параметрлері, қан сүртіндісінің микроскопиясы). Малекулярлы-биологиялық және генетикалық зертханалық диагностика: малекулярлы-генетикалық зертханалар ұйымы, құрылым ы және режімі; малекулярлы-генетикалық зерттеу үшін биологиялық материалды іріктеу, қабылдау, сақтау және тасымалдау қағидасы; малекулярлы- генетикалық

		зерттеу әдістерін орындау қағидаты мен технологиясы (кариотипті, полимеразды тізбекті реакцияны, нақты уақыттағы ПТР, гибридизациялық әдістерді, лигазды тізбекті реакцияны, биочиптерді айқындау) диагностикалық дәрежелері және оның жеткіліксіздіктері. Дәлелді медицина негіздері мен қағидаттары.

3.3.8. Күрделіліктің бірінші санатындағы функцияларды жүзеге асыру үшін СБШ 7.3.В. деңгейдегі ординатор-дәрігер (бейінді маман) және «Клиникалық зертханалық диагностика» мамандығы бойынша сарапшы-дәрігер кәсібінің құзыретіне қойылатын талап

Жеке және кәсіптік құзыреті	Дағдысы мен машығы	Білімі
Дербестігі: тәжірибесі аздау әріптестеріне мамандандырылған медициналық көмек көрсету бойынша өз бетінше сапалы жүргізу және нұсқаулық беру. **Жауапкершілігі:** мамандандырылған медициналық көмектің сапасы үшін, өз іс-қимылдарының қауіпсіздігі мен әдебі үшін. **Күрделілігі:** мамандандырылған медициналық көмектің жоғары деңгейі, әрбір пациенттің қауіпсіздігі мен саламаттылығын айқындайтын сапа деңгейі.	7.2.В. құзыреттерге толықтыру: Жеке ерекшеліктерді және жүргізіліп жатқан емді ескере отырып зертханалық параметрлерді бағалау. Аурудың ағымына және тағайындалған терапияның тиімділігіне мониторинг жүргізу. Ауруға (жүрек-қантамыр жүйелерінің аурулары, онкопатология және т.б.) ерте скрининг. СОП дайындау. Алынған зертханалық деректердің сапасын байқаусызда, жүйелі зертханалық зерттеулер мен үдерістердің бары не жоғына бағалау. Клиникалық зерттеулерді бағалау үшін зерттеу дизайны мен статистикалық деректерді және диагностикалық және терапиялық тиімділік туралы басқа ақпаратты талдау. KPI индикаторларының негізінде тәжірибесі аздау әріптестерге, орта және кіші медициналық персоналдарға	7.1, 7.2..құзыреттердің тереңдетілген және үздіксіз жетілдіріліп отыратын білімі мен дағдысы. Зерттеп-қарау және қазіргі заманғы деректерді ескере отырып зертханалық зерттеулерді жасау (жалпыклиникалық, гематологиялық, коагулогиялық, паразитологиялық, малекулярлы-биологиялық және генетикалық) алгоритмі. Сапаны сыртқы бақылау және статистикалық талдау. СОП дайындау қағидаты.

	қатысты міндетті бақылай отырып тәлімгерлік жүргізу.	

3.3.11. Күрделіліктің жоғары санатындағы функцияларды жүзеге асыру үшін СБШ 7.4.В. деңгейдегі ординатор-дәрігер (бейінді маман) және «Клиникалық зертханалық диагностика» мамандығы бойынша сарапшы-дәрігер кәсібінің құзыретіне қойылатын талап

Жеке және кәсіптік құзыреті	Дағдысы мен машығы	Білімі
Дербестігі: тәжірибесі аздау әріптестеріне мамандандырылған медициналық көмек көрсету бойынша өз бетінше сапалы жүргізу және нұсқаулық беру. **Жауапкершілігі:** мамандандырылған медициналық көмектің сапасы үшін, өз іс-қимылдарының қауіпсіздігі мен әдебі үшін. **Күрделілігі:** мамандандырылған медициналық көмектің жоғары деңгейі, әрбір пациенттің қауіпсіздігі мен саламаттылығын айқындайтын сапа деңгейі.	7.1. 7.2. 7.3 құзыреттерге толықтыру: Зертханалық диагноз клиникалық және паталогоанатомиялық диагнозбен сәйкес келмеген жағдайларда диагностикалық жұмыс сапасын жақсарт бойынша шешімдер қабылдай отырып талдау. Жүйелі технологияларды пайдалана отырып, қызметті жақсарту жөніндегі стратегияны әзірлеумен зертхана қызметінің практикалық тәжірибесін талдау. Пациенттің медициналық проблемаларын шешу және сапалы қызмет ұсынуды қамтамасыз ету үшін практикаға ғылыми зерттеулердің деректерін іздеуді және енгізуді жүргізу. «Клиникалық зертхана, оның ішінде балалар» мамандығы бойынша тәуелсіз сараптамаға қатысу; Резиденттерді, тыңдаушыларды және тағылымдамадан өтушілерді оқыту және тағылымдамадан өткізу мүмкіндігі; Білікті (С), мамандандырылған (В) медициналық көмекті немесе қызметтерді (өнмді) көрсетудің барлық дағдыларын игеру.	7.3, 7.2, 7.1, құзыреттердің үздіксіз жетілдіріліп отыратын білімі мен дағдысы. Ғылыми, клиникалық зерттеулерді сараптау және бағалау қағидаттары. Фундаменталды, бақыланатын, рандомизирленген, соқыр зерттеулердің әдістері. Дәлелді медицина негіздері мен қағидаттары.

3.3.13. Күрделіліктің жоғары санатындағы функцияларды үшін СБШ 8. деңгейдегі «Клиникалық зертханалық диагностика» мамандығы бойынша сарапшы-дәрігер кәсібінің құзыретіне қойылатын талап

Жеке және кәсіптік құзыреті	Дағдысы мен машығы	Білімі
Дербестігі: эксклюзивті медициналық көмекті немесе ғылыми зерттеуді жүйелі бақылап отырып сапалы жүргізу. **Жауапкершілігі:** көрсетілген эксклюзивті медициналық көмектің немесе ғылыми зерттеудің сапасы үшін, өз іс-қимылдарының қауіпсіздігі мен әдебі үшін. **Күрделілігі:** мамандандырылған медициналық көмектің ең жоғарғы деңгейі, әрбір пациенттің қауіпсіздігі мен саламаттылығын айқындайтын сапа деңгейі.	7.1. 7.2. 7.3, 7.4 құзыреттерге толықтыру: «Клиникалық зертханалық диагностика» мамандығы бойынша тәуелсіз сараптамаға қатысу. Зерттеу жұмысы, фундаметалды зерттеулерге және хаттамалар мен ағзалар мен жүйелер аурулары бар пациенттерді қадағалап-қарау алгоритмдерін әзірлеуге қатысу. Бірегей зерттеу жұмысын ұсына отырып халықаралық конференцияларға қатысу. Білікті (С), мамандандырылған (В) медициналық көмекті немесе қызметтерді (өнмді) көрсетудің барлық дағдыларын игеру.	7.4,7.3, 7.2, 7.1, құзыреттердің үздіксіз жетілдіріліп отыратын білімі мен дағдысы. Дәрігердің немесе маманның эксклюзивті медициналық көмекті немесе ғылыми зерттеуді жасауға білімі.